

615. 85154

ท 4170

ย.3

อิทธิพลของเสียงดนตรีที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย

ปริญญาโท

ของ

พัชรา พงษ์ชาติ

26 ส.ค. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2533

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

173272

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานินพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

(ดร. พัทธนา ชัชพงศ์)

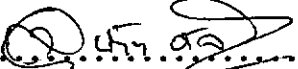
..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ คลโกสม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ดร. พัทธนา ชัชพงศ์)

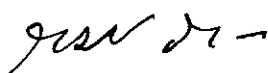
..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ คลโกสม)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ดร. เจลิมพล งามสุทธิ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานินพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่ ... 4 ... เดือน ... มีนาคม ... พ.ศ. 2533

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.พัฒนา ชัชพงศ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสม กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ คุรุรัตน์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรคุณกุล ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ อาจารย์พิชัย ปรัชญานุสรณ์ ดร.วิภา คงคากุล อาจารย์กัญญา เกตุกล้า อาจารย์วัฒนา บุญฤทธิ์ อาจารย์อรพรรณ สุ่มประดิษฐ์ และอาจารย์กรวิภา สรรพกิจจำนงค์ ที่ได้กรุณาตรวจและแก้ไขตลอดจนให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ขอขอบพระคุณคณะครูและนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความช่วยเหลือและรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณนิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัยรุ่น 4 และผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในงานวิจัยทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนถึงผู้พระคุณของผู้วิจัยทุกท่าน

พัชรา พงษ์ชาติ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	6
พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย	7
พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย	7
พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย	14
พฤติกรรมทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย	15
พฤติกรรมก้าวร้าว	24
แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว	26
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความก้าวร้าว	31
สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กปฐมวัย	34
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว	35
ดนตรี	37
ความสำคัญและคุณค่าของดนตรี	37
องค์ประกอบของดนตรี	39
ดนตรีกับเด็กปฐมวัย	41

ผลของดนตรีที่มีต่อจิตใจ	43
บทบาทของดนตรีในการบำบัดพฤติกรรม	44
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดนตรีในการบำบัดพฤติกรรม	47
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	50
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	53
การสร้างและหาคุณภาพของ เครื่องมือ	54
แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	81
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	81
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	81
การดำเนินการทดลอง	82
การวิเคราะห์ข้อมูล	83
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	83
อภิปรายผล	84

บทที่	หน้า
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	87
ข้อเสนอแนะ	87
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย	88
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	96
ประวัติย่อของผู้วิจัย	115

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและโดยการกระทำ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	53
2 แสดงแผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ประกอบเสียงดนตรีใน 1 สัปดาห์	56
3 แสดงรายการพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูด	58
4 แสดงรายการพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำ	59
5 แบบแผนการทดลอง	61
6 รูปแบบการทดลอง	62
7 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ได้รับ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ ก่อนการทดลองและ หลังการทดลอง	67
8 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดของเด็กปฐมวัยในกลุ่มควบคุมที่ได้รับ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	68
9 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ได้รับ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ ก่อนการทดลองและ หลังการทดลอง	69
10 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำของเด็กปฐมวัยในกลุ่มควบคุมที่ได้รับ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	70
11 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและโดยการกระทำของเด็กปฐมวัย ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	72

12	เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและโดยการกระทำของเด็กปฐมวัยในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	73
13	เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ หลังการทดลอง	75
14	เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ หลังการทดลอง	77
15	เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและโดยการกระทำของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ หลังการทดลอง	79

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เป็นที่ยอมรับกันดีอยู่แล้วว่า เด็กแรกเกิด - 6 ขวบ เป็นช่วงสำคัญที่จะต้องได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา วัยนี้เป็นวัยที่เกิดการเรียนรู้ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านอารมณ์มากกว่าวัยอื่นใด ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะนี้ จะติดฝังแน่นและมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและอารมณ์ของเด็ก ดังที่ อีริกสัน (Erikson) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก ถ้าเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความสุข ก็จะทำให้เด็กมองโลกในแง่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง และเกิดความไว้วางใจต่อผู้อื่น แต่ถ้าเด็กประสบสิ่งที่ไม่พอใจ ก็จะทำให้เด็กขาดความสุขมองโลกในแง่ร้าย และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง (Erikson. 1975 : 220 - 222) ดังนั้นประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมและมีอารมณ์ที่แจ่มใส

การเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะจะทำให้เด็กได้รู้จักการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในสังคม บ้านเป็นสิ่งแวดล้อมแห่งแรกที่จะช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ที่ดีแก่เด็กก่อนที่จะไปสู่สถานรับเลี้ยงหรือโรงเรียน ซึ่งเด็กจะต้องเรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนครู หรือบุคคลอื่น ๆ ดังที่ สโตน และ เชิร์ช (Stone and Church) กล่าวว่า สังคมของเด็กจะเป็นไปด้วยดีเมื่ออายุประมาณ 4 ขวบ และความสัมพันธ์จะดีขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือบุคคลอื่นมากยิ่งขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์. 2526 : 88 ; อ้างอิงมาจาก Stone and Church. n.d.)

✓ สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นสาเหตุหนึ่งที่มีผลกระทบต่อ การปรับตัวของเด็ก การอบรมเลี้ยงดูตลอดจนประสบการณ์จากทางครอบครัวของเด็กแต่ละคนซึ่งแตกต่างกัน ย่อมจะส่งผลกระทบต่อ การปรับตัวเมื่อเด็กมาอยู่ในโรงเรียน เด็กที่มีการปรับตัวไม่ดี ก็จะทำให้เกิดความคับข้องใจ และแสดงพฤติกรรมซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมออกมา เช่น ทะเลาะกัน ขว้างปาสิ่งของ ทำร้าย

ร่างกายเพื่อน แย่งและทำลายสิ่งของ หรือโต้เถียงกันเป็นต้น / การแสดงพฤติกรรมที่เกิดจากสภาพแวดล้อมซึ่งทำให้เด็กไม่สามารถปรับตัวให้เหมาะสมนี้ เบอร์กโควิทซ์ (Berkowitz. 1964 : 308 - 309) ได้กล่าวว่า / รากฐานของคนที่กำลังก้าวร้าวนั้นเกิดจากความคับข้องใจแต่ละจะแสดงความก้าวร้าวออกมามากหรือน้อยหรือไม่แสดงออกมาเลยนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ / ดังที่ โชนิม เทียนอิง และคอลลาร์ด (Chyou Niem, Tien - Ing and Gollard) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่อาศัยอยู่ในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กจีนไต้หวัน และเด็กอเมริกัน อายุ 4 ขวบ พบว่า เด็กจีนก้าวร้าวน้อยกว่าเด็กอเมริกัน แต่การแสดงออกขณะก้าวร้าว นั้น เด็กจีนแสดงออกรุนแรงกว่าเด็กอเมริกัน

✓ จากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวนี้ แบนดูรา (Bandura) ได้กล่าวว่า "พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมทางสังคมอย่างหนึ่งที่มนุษย์เรียนรู้จากสังคม เด็กจะมีความก้าวร้าวมากขึ้นเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของสังคม" (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์. 2526 : 347) / ซึ่งแบนดูรา และคนอื่น ๆ ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมกับความก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยพบว่า เด็กที่ได้เห็นตัวอย่างการแสดงความก้าวร้าวก็จะทำและแสดงความก้าวร้าวต่อไปกับสิ่งของที่พบเห็น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์. 2526 : 90) จากงานวิจัยและความเห็นดังกล่าว จะเห็นว่า สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็ก เด็กที่มีการปรับตัวไม่ดีก็จะเกิดความคับข้องใจและแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวออกมา ฉะนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างความพึงพอใจ ให้ความสนุกสนาน สดชื่น โดยเป็นการผสมผสานระหว่างการใช้เสียงดนตรีร่วมกับกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำตามความต้องการ ความสามารถและความสนใจของตนเอง นับเป็นวิธีการหนึ่งที่น่าสนใจที่จะช่วยให้พฤติกรรมก้าวร้าวลดลงไป

เสียงดนตรีนับเป็นสิ่งแวดลอมทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับเด็กตั้งแต่แรกเกิด เริ่มตั้งแต่เสียงเต้นของหัวใจแม่ เสียงเพลงที่แม่กล่อม เสียงเพลงจากวิทยุ โทรทัศน์ หรือเครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น ทารกแรกเกิดจะรู้สึกเพลิดเพลิน และแสดงความพอใจจากการได้ยินเสียงขับกล่อมของแม่ / พรีซ์ (Price) กล่าวว่า "นับตั้งแต่แรกเกิดก่อนที่ทารกจะเดินและพูดได้ พอได้ยินเสียงดนตรี ทารกก็จะปฏิบัติกริยาตอบสนองและแสดงความสุขใจ ด้วยการเคลื่อนไหวไปตามเสียงดนตรีอย่างน่าเอ็นดู" (ผลทาน ศรีณรงค์. 2528 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Price. n.d.)

เสียงดนตรีนับเป็นภาษาสากลที่สามารถสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันและกันได้ อีกทั้งยังมีอิทธิพลช่วยกล่อมเกลตา อุบนิสัยที่หยาบกระด้าง ก้าวร้าว โหดเหี้ยม ทารุณย์ให้ผ่อนคลาย ลงไป (ทวีป อภิสัทธ. 2521 : 25) เสียงดนตรีนั้นไม่ว่าจะเป็นประเภทใด ถ้าผู้ฟังชอบ ย่อม จะทำให้รู้สึกสบายใจ ผ่อนคลายอารมณ์ และทำให้รู้สึกสงบ อีกทั้งยังเป็นสื่อกลางที่จะช่วยทำให้เกิด สมานีในการทำงาน อันจะเป็นการสร้างระเบียบ และควบคุมตนเอง อย่างเหมาะสม (รำไพพรรณ ศรีสุภาภค. 2511 : 119) นับได้ว่าเสียงดนตรีเป็นสื่อที่มีคุณค่าในการที่จะสร้างความรู้สึกที่ดี และยังช่วยผ่อนคลายความเครียดและความกังวลที่เกิดขึ้น ดังที่ บีทาเกอร์ส (Betagurus) เขามี ความเชื่อว่าดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจจะช่วยประเทืองสุขภาพได้ และได้แสดง ให้เห็นถึงการยอมรับในเรื่องนี้โดยการเล่นพิณ ในขณะที่กำลังมีอาการเืองเคืองอย่างมาก และ เขาก็พบว่าเสียงดนตรีจากพิณ ช่วยทำให้จิตใจสงบลงได้ (MacClelland. 1979 : 254 ; citing Betagurus. n.d.)

ในอดีตที่ผ่านมาได้มีการนำเอาดนตรีเข้ามาใช้ประโยชน์อย่างมากมายทั้งในด้านการกีฬา การแพทย์ การพาณิชย์ รวมทั้งการศึกษา ในด้านการศึกษา นั้น นักการศึกษาต่างยอมรับถึงคุณค่า ของดนตรีว่า สามารถช่วยพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ดนตรีเป็นส่วน หนึ่งที่ทำให้เด็กเติบโตอย่างสมบูรณ์ทุกส่วน ช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพ และอารมณ์ต่าง ๆ (โกวิทย์ บันธศิริ. 2519 : 105) อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิดของตนเอง ช่วยให้ได้ ระบายความรู้สึกและอารมณ์ในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและทำให้สนุกสนานเพลิดเพลิน และมีสมาธิ ดีขึ้น (ภรณ์ ศุรุรัตนะ. 2526 : 38) นอกจากนี้ ดนตรียังเป็นสื่อที่มีคุณค่าสามารถนำไปสั่งสอน จริยธรรม และช่วยกล่อมเกลตาอุบนิสัยของนักเรียนให้มีคุณธรรม สุขุมเยือกเย็นลงเป็นอย่างมาก (ทวีป อภิสัทธ. 2521 : 26)

จะเห็นได้ว่า เสียงดนตรีนับเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าและมีอิทธิพลต่อจิตใจของเด็ก ช่วย ระบายความรู้สึกและอารมณ์ อีกทั้งเป็นการสร้างเสริมและปลูกฝังพฤติกรรมอันดีงาม พฤติกรรม ก้าวร้าวในเด็กปฐมวัยนับเป็นพฤติกรรมทางสังคม ที่สภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นสาเหตุประการ สำคัญ ทำให้เด็กไม่สามารถปรับตัวและอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ ศึกษาว่า ถ้านำเสียงดนตรีมาจัดประกอบสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดความพึงพอใจ มีความ สนุกสนาน เพลิดเพลินและสามารถทำกิจกรรมได้อย่างมีความสุขแล้ว พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก ปฐมวัยจะลดลงหรือไม่ อย่างไร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาผลของการใช้เสียงดนตรีในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ ต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อได้วิธีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะต่อครู ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย และส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ให้เด็กได้พัฒนาตามศักยภาพ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. เสียงดนตรีช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย
2. การใช้เสียงดนตรีประกอบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ทำให้เด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว อายุระหว่าง 4 -5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

2. ตัวแปรต้น คือ
 - 2.1 การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ
 - 2.2 การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ
3. ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมก้าวร้าว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง 4 - 5 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533
2. เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง เด็กที่มีการกระทำหรือการใช้คำพูดท่าทางที่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น หรือสิ่งของ แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ
 - 2.1 พฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูด หมายถึง การพูดให้ผู้อื่นเกิดความโกรธ น้อยใจ ไม่พอใจ สืบเนื่องมาจากพฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะของการพูดถ่มถุย ต่อว่า ตำหนิติเตียน ผรุสวาท ข่มขู่และโต้เถียง
 - 2.2 พฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำ หมายถึง การแสดงอาการกิริยาท่าทางที่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อสิ่งของและทรัพย์สินสมบัติ ของตนเองและผู้อื่น สืบเนื่องมาจากพฤติกรรมที่แสดงออกจากการใช้กิริยา ขว้างปา ทบต้อย ตีกัน แย่งของ ทำร้ายร่างกายตนเอง หรือผู้อื่น
3. การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ประกอบเสียงดนตรี หมายถึง การเปิดเสียงดนตรีที่บรรเลงโดยไม่มีเนื้อร้องประกอบให้เด็กฟังในขณะที่เด็กทำกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) ซึ่งได้แก่ การวาดภาพระบายสี การพิมพ์ภาพ การปั้น การพับ การฉีก การตัด การปะ การร้อย และการประดิษฐ์
4. การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ หมายถึง การไม่ใช้เสียงดนตรีเปิดให้เด็กฟังในขณะที่เด็กทำกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) ซึ่งได้แก่ การวาดภาพระบายสี การพิมพ์ภาพ การปั้น การพับ การฉีก การตัด การปะ การร้อย และการประดิษฐ์

5. เสียงดนตรีประกอบในการทำกิจกรรม หมายถึง เสียงดนตรีที่เกิดจากการใช้เครื่องดนตรีทั้งประเภท ตีดีด สี ตี เป่า ซึ่งมีการบรรเลงอย่างแผ่วเบา นุ่มนวล และมีท่วงทำนองที่สดชื่นรื่นเริง ทำให้รู้สึกสบายและผ่อนคลายอารมณ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย แยกเป็นหัวข้อดังนี้

1. พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย
 - 1.1 ความหมาย
 - 1.2 พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย
 - 1.2.1 ความหมายของพฤติกรรมทางสังคม
 - 1.2.2 ลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย
2. พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
 - 2.1 ความหมาย
 - 2.2 ลักษณะความต้องการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
 - 2.3 พฤติกรรมทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
 - 2.3.1 อารมณ์โกรธ
 - 2.3.2 อารมณ์กลัว
 - 2.3.3 อารมณ์คับข้องใจ
 - 2.3.4 อารมณ์อิจฉาและริษยา
3. ~~พฤติกรรมก้าวร้าว~~
 - ~~3.1 ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว~~
 - ~~3.2 แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว~~
 - ~~3.3 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย~~
 - ~~3.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความก้าวร้าว~~
 - ~~3.5 สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กปฐมวัย~~
 - ~~3.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว~~

4. ดนตรี
 - 4.1 ความสำคัญและคุณค่าของดนตรี
 - 4.2 องค์ประกอบของดนตรี
 - 4.3 ดนตรีกับเด็กปฐมวัย
 - 4.4 ผลของดนตรีที่มีต่อจิตใจ
 - 4.5 บทบาทของดนตรีในการปรับพฤติกรรม
 - 4.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดนตรีในการปรับพฤติกรรม
5. งานวิจัยในประเทศ
6. เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศ
7. สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

✓ พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย

✓ 1. ความหมาย

พัฒนาการทางสังคม หมายถึง การพัฒนาความสามารถในการแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับเพื่อการเข้าสังคมได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 200)

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1978 : 228) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาทางสังคมว่า หมายถึง การพัฒนาความสามารถในการแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับ เพื่อจะเข้ากับสังคมได้ การที่เด็กจะเข้าสังคมได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. ลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสม
2. บทบาทในสังคม
3. ทักษะคติของเด็กต่อสังคม

1. ลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสม หมายความว่า เด็กจะเข้ากับสังคมได้ดีต้องประพฤติตามแนวที่สังคมยอมรับและนิยมชมชอบซึ่งสังคมแต่ละสังคมนิยมมีมาตรฐานของตนเองว่าอย่างไรจึงจะเหมาะสม เด็กจะต้องรู้จักเข้าใจมาตรฐานและปฏิบัติตนให้สอดคล้องกัน

2. บทบาทในสังคม หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่ยึดถือปฏิบัติเป็นธรรมเนียมในสังคม ซึ่งในแต่ละสังคมนั้นไม่เหมือนกัน บทบาททางสังคมดังกล่าวได้แก่บทบาทของ พ่อแม่ เด็ก ครู ฯลฯ บทบาทเหล่านี้กำหนดขึ้นเป็นมาตรฐานสำหรับสมาชิกในสังคม การปฏิบัติตนไม่สมกับบทบาทที่สังคมกำหนด ทำให้เกิดปัญหาทางการปรับตัวเข้ากับสังคม และจะอยู่ในสังคมอย่างปกติสุขไม่ได้

3. ทักษะติดต่อสังคม หมายถึง ความรู้สึกรู้สึกของเด็กที่มีต่อสังคม เด็กจะต้องรู้สึกที่ตนเองเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม มีหน้าที่ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับและให้ความร่วมมือกับหน่วยต่าง ๆ ในสังคม คนที่เข้ากับสังคมได้ดีจะต้องรู้สึกพอใจในกิจกรรมทางสังคม

จากความหมายของพัฒนาการทางสังคมข้างต้น พอที่จะสรุปได้ว่า พัฒนาการทางสังคม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมในทางที่สังคมยอมรับ ซึ่งกำหนดโดยมาตรฐานทางวัฒนธรรม และประเพณีในแต่ละสังคมนั้นเป็นหลัก เด็กซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่จะต้องรับเอาแบบแผนการประพฤติปฏิบัติในแต่ละสังคมนั้นมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ฉะนั้นการที่เด็กจะเรียนรู้และปรับตัวได้ดีในสังคมนั้นย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่เป็นสำคัญ

2. พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายของพฤติกรรมทางสังคม

กูด (Good. 1945 : 44) ได้ให้ความหมายว่า "พฤติกรรมทางสังคม หมายถึง การแสดงออกที่แตกต่างกันไปแต่ละบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสังคม หรือเป็นการแสดงออกของกลุ่มบุคคล"

เพจ (Page. 1977 : 314) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมทางสังคมไว้ว่า "เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลอื่น โดยได้รับการควบคุมจากองค์กรทางสังคม หรือเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อพยายามที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น"

อิงลิช (English. 1958 : 506) ได้ให้ความหมายที่ตรงกับ เพจ ว่า "พฤติกรรมทางสังคม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลอื่น"

หรือพฤติกรรมที่แสดงออกโดยได้รับการควบคุมจากองค์กรทางสังคม ที่มีการจัดรูปแบบแล้ว เช่น "ครอบครัว โรงเรียน"

เดโช สวานานท์ ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมทางสังคม ไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรม ซึ่งถูกอิทธิพลชักนำ และถูกควบคุมโดยสังคมหรือหมู่ชน และหมายถึงพฤติกรรมของบุคคลที่มุ่งมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นหรือเหนือสังคม (เดโช สวานานท์. 2520 : 225)

ดังนั้นจึงพอที่จะสรุปได้ว่า พฤติกรรมทางสังคมหมายถึง การแสดงออกของบุคคลซึ่งได้รับ อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่ตนเข้าไปมีส่วนร่วม

2.2 ลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนที่จะ เปลี่ยนจากสังคมบ้านมาสู่โรงเรียนหรือสถาน รับเลี้ยงเด็กนั้น ได้รับอิทธิพลจากการเลี้ยงดูซึ่งเริ่มจากบ้าน การวางกฎเกณฑ์พฤติกรรมของบิดา มารดา ที่ศรัทธา ค่านิยมของคนในครอบครัว สิ่งแวดล้อมในกลุ่มชนที่เด็กอาศัยอยู่ ตลอดจนสื่อสาร มวลชนต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุ และการแสดงต่าง ๆ

เมื่อเด็กเริ่มเข้าโรงเรียนในระยะแรกนั้น เด็กจะแวดล้อมไปด้วยเพื่อนและเริ่มมีปฏิสัมพันธ์ กับผู้ใหญ่คนอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เด็กเริ่มมองตัวเองโดยมีวัตถุประสงค์ รู้จักวิเคราะห์ในตัวเอง เพื่อ ทดสอบสิ่งที่กระตุ้นใจเขา ที่ศรัทธาในด้านการแข่งขัน การชิงดี และประนีประนอมจะเริ่มปรากฏ เด็กจะรู้จักสถานะของตนและรู้จักความสัมพันธ์ของตนเองกับวัฒนธรรมที่เขามีส่วนร่วม (Dinkmeyer. 1965 : 159 - 160) ดังนั้นพฤติกรรมทางสังคมที่เด็กแสดงออกในระยะนี้ก็จะ เป็นไปในลักษณะที่ สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับ ซึ่งพฤติกรรมทางสังคมในลักษณะนี้ เฮิร์ลอค (Hurlock) ได้เสนอไว้ดังนี้คือ (Hurlock. 1964 : 274 - 275)

1. การร่วมมือ (Cooperative) เด็กเรียนรู้ที่จะเล่าหรือทำงานร่วมกับคนอื่น ยิ่งเด็ก ได้มีโอกาสทำกิจกรรมมากเท่าใด เขาก็จะเรียนรู้ความร่วมมือที่จะทำกิจกรรมมากขึ้น
2. การแข่งขัน (Rivalry) การแข่งขันอาจเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กเพิ่มความสามารถ ในการอยู่ร่วมกันในสังคม หรือถ้าเป็นสาเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาท โ้อวต จะทำให้เด็กลดความ สามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมลง

3. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Generosity) แสดงออกมาในรูปของการแบ่งปันสิ่งของ จะช่วยให้สังคมยอมรับตนเอง
 4. ความต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม (Desire for Social Approval) จะกระตุ้นให้เด็กมีพฤติกรรมตามที่สังคมคาดหวัง
 5. ความเห็นอกเห็นใจ (Sympathy) เมื่อเด็กได้พบประสบการณ์ที่ทำให้เกิดความทุกข์ยาก เด็กจะรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยแสดงออกในรูปของการปลอบโยน
 6. เอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) เด็กจะพัฒนาความสามารถนี้เมื่อเด็กเข้าใจสีหน้า และการแสดงออกของผู้อื่น
 7. การพึ่งพาอาศัย (Dependency) เด็กต้องการให้ผู้อื่นช่วยเหลือทางความสนใจ ความรักใคร่ จะกระตุ้นให้เด็กประพฤติในทางที่สังคมยอมรับ
 8. มีความเป็นเพื่อน (Friendliness) ความเป็นเพื่อนโดยการต้องการที่จะทำอะไร ร่วมกับคนอื่น
 9. การไม่เห็นแก่ตัว (Unselfish) เด็กจะแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อน และทำสิ่งต่าง ๆ ให้ช่วยเหลือเพื่อน
 10. การเลียนแบบ (Imitative) เด็กชอบเลียนแบบบุคคลที่เขาเห็นว่าดี เด็กอาจจะเลียนแบบขณะเล่นรวมกลุ่ม
 11. ความผูกพัน (Attachment Behavior) เมื่อเด็กได้รับความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ เด็กก็จะถ่ายทอดความรู้สึกนั้นไปยังบุคคลอื่น และเรียนรู้ความสัมพันธ์กับคนอื่น
- นอกจากนี้ / เฮอร์ลอค (Hurlock. 1964 : 230 - 234) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัยเด็กตอนต้นไว้ว่า "รูปแบบที่สำคัญที่สุดของพฤติกรรมทางสังคมในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น และเรียนรู้วิธีการที่จะติดต่อทางสังคม และสมาคมกับบุคคลภายนอก ตลอดจนการเล่นเป็นกลุ่ม จะอยู่ในช่วงอายุ 2 - 6 ปี" และเฮอร์ลอค (Hurlock. 1964 : 338) ยังได้พบว่า "ทัศนคติและพฤติกรรมทางสังคมที่ปรากฏในช่วงวัยนี้คือ การต่อต้าน การก้าวร้าว การทะเลาะวิวาท การแข่งขัน ชิงดี การร่วมมือ การเป็นผู้นำ การเป็นผู้ตาม การมีใจกว้างขวาง การเป็นที่ยอมรับของสังคม การเห็นอกเห็นใจ และพฤติกรรมเหล่านี้มีส่วนสำคัญของบุคลิกภาพ" เฮอร์ลอคได้แบ่งประเภท

พฤติกรรมของเด็กตามความคาดหวังของสังคมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่เมื่อเด็กทำไปแล้วสร้างความพอใจ และเป็นที่ยอมรับชอบแก่ตนเองและผู้อื่น

2. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่เมื่อเด็กทำไปแล้วสร้างความเดือดร้อน และความไม่พอใจให้แก่ตนเองและผู้อื่น

เซอร์ลอค (Hurlock. 1964 : 380 - 384) ได้อธิบายรายละเอียดของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้แก่

1. ความร่วมมือ เด็กจะหัดเล่นและหัดทำงานร่วมกับเพื่อนได้ดี และเป็นระยะเวลานานขึ้นทีละน้อย ถ้าให้โอกาสฝึกการรู้จักการทำการกิจกรรมและรู้จักเล่นกับเพื่อนมากเท่าไร จะทำให้เขาร่วมมือและสามัคคีกับเพื่อนในเวลาเล่นได้มากขึ้นเท่านั้น

2. การยอมรับจากสังคม เด็กจะกระตือรือร้นที่จะได้รับการรับรองเห็นชอบจากผู้อื่น ในวัยนี้เด็กจะสนใจเพื่อนเล่นมากขึ้น เด็กเริ่มจะเห็นว่า การรับรองเห็นชอบจากเพื่อนสำคัญกว่าผู้ใหญ่

3. ความเป็นเพื่อน เด็กจะแสดงออกในความเป็นเพื่อน โดยการเล่นด้วย คอยด้วย และการแสดงความรักใคร่ต่อผู้อื่น

4. การเป็นผู้นำ เด็กที่จะมีลักษณะเป็นผู้นำสำหรับวัยนี้ เป็นผู้ที่มีรูปร่างสูงใหญ่ มีสติปัญญาสูงกว่า และอายุมากกว่าคนอื่น ๆ ซึ่งทำให้เขาสามารถออกความคิดเห็น และแนะนำการเล่นแก่เด็กอื่นซึ่งจะยินดีที่จะทำตาม เพราะติดนิสัยไว้วางใจในคำแนะนำของผู้ใหญ่

5. ความไม่เห็นแก่ตัว เด็กที่เคยฝึกให้แบ่งปันสิ่งของที่ตนมีให้ผู้อื่น จะเข้าใจคนอื่นไม่หวงของ และให้ความช่วยเหลือผู้อื่นมากกว่า

6. การเลียนแบบ ในบางครั้งการเล่นกับเด็กคนอื่นเป็นการกระทำที่เลียนแบบหรือเอาอย่างซึ่งกันและกัน

7. การแข่งขันกัน เด็กในวัยนี้ เด็กชายชอบการแข่งขันกันมากกว่าเด็กหญิง ถ้าแข่งขันกันบนทางที่ดี จะทำให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้ดี แต่ถ้าแข่งขันทำพนัน และโอ้อวด จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างไม่เป็นสุข

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มีพฤติกรรม ดังนี้

1. ความก้าวร้าว เป็นปฏิกิริยาตอบสนองต่อความไม่สมหวัง เด็กจะแสดงความก้าวร้าว รุกรานออกมาเป็นคำพูดมากกว่าใช้กำลังต่อสู้กัน เด็กที่ไม่มีใครชอบมักจะเรียกร้องความเอาใจใส่จากคนอื่นด้วยการหาเรื่องรังแกเพื่อน ๆ ไม่ว่าจะด้วยกำลังหรือคำพูด
2. การทะเลาะวิวาท เกิดขึ้นเพราะเด็กยังขาดประสบการณ์ในการเล่นกับเพื่อน เมื่อขัดใจกัน เรื่องของเล่นจะแย่งของกัน และจะร้องไห้ฟูมฟี้ เมื่อเด็กโตและมีประสบการณ์มาก จะรู้จักปรับตัวต่อสิ่งกดดันทำให้ไม่ทะเลาะกันบ่อยและรุนแรง
3. การยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง เด็กมีแนวโน้มที่จะคิดและพูดเกี่ยวกับเรื่องของตัวเอง
4. การใช้อำนาจเหนือคนอื่น เด็กวัยนี้ชอบทำตัวเป็นนาย พูดข่มขู่ผู้อื่นหรือออกคำสั่ง
5. การขี้แย และรังแก หรือล้อเลียน ๆ ให้ผู้อื่นในใจหรืออับอาย
6. พฤติกรรมปฏิเสธ โดยเด็กจะแสดงคำพูด อารมณ์ และท่าทางวาจาในการปฏิเสธ ไม่ให้ความช่วยเหลือหรือยอมรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยนี้ ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมที่บ้านและในโรงเรียน ซึ่งมีอิทธิพลต่อเด็กในวัยนี้มาก และขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้ใกล้ชิดเลี้ยงดูในการพัฒนาเด็ก ความใกล้ชิด การเปิดโอกาสให้เด็กได้มีทักษะหรือลักษณะนิสัยที่ดี การแสดงตนเป็นแบบอย่าง และการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยให้กับเด็ก (ธีราพร กุศลนันท์. 2530 : 24 ; อ้างอิงมาจาก นวรัตน์ วัฒนะนนท์. 2527 : 32)

จากการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยจะเห็นว่าพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยแยกเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ควรพัฒนาให้มีขึ้นในตัวเด็ก และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ควรจัดออกไป หรือไม่ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก พฤติกรรมก้าวร้าว นับได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และมักเกิดขึ้นกับเด็กปกติโดยทั่วไป โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัย ถ้าหากเด็กมีพฤติกรรมเหล่านี้ เยี่ยมจะก่อให้เกิดปัญหาให้แก่ตัวเด็กตลอดจนสังคมที่เด็กอยู่ร่วม จึงสมควรที่จะต้องมีการแก้ไขพฤติกรรมนี้เสียโดยเร็ว

พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

1. ความหมาย

อารมณ์ (Emotion) นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายและคำจำกัดความของอารมณ์ไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

เครช และครัทช์ฟิลด์ (Kretch and Crutchfield) กล่าวว่า อารมณ์เป็น ความตึงเครียดที่ทำให้อินทรีย์พร้อมที่จะแสดงออกเพื่อสนองความต้องการของบุคคลนั้น (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2528 : 224 ; อ้างอิงมาจาก Kretch and Crutchfield. n.d.) ในทำนองเดียวกัน เจอซิลด์ (Jersild) กล่าวว่า อารมณ์คือภาวะที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นจากสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2528 : 224 ; อ้างอิงมาจาก Jersild. n.d.)

และฟวงเพ็ญ เจียมบุญญารัช ได้กล่าวว่า อารมณ์ หมายถึง สภาวะของจิตใจที่ บั่ป่วนเมื่อถูกสิ่งเร้ามากระตุ้นทำให้เกิดอารมณ์ ซึ่งอารมณ์นั้นจะเกิดขึ้นทันทีทันใด แต่กว่าจะสงบได้ต้องใช้เวลา เป็นนาที ชั่วโมง หรือเป็นวันก็ได้ (ฟวงเพ็ญ เจียมบุญญารัช. 2522 : 1)

สำหรับวิลเลียม (William) กล่าวว่า อารมณ์เป็นความไม่เอียงของความรู้สึก ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีจุดประสงค์ที่แน่นอน (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2528 : 224 ; อ้างอิงมาจาก William. n.d.)

กล่าวโดยสรุป อารมณ์ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการถูกกระตุ้น ไม่ว่าจะ เป็นสิ่งเร้า ภายใน คือความต้องการหรือแรงขับ และสิ่งเร้าภายนอกแล้ว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทาง ร่างกายและจิตใจ เช่น เวลาโกรธ หัวใจจะเต้นเร็ว หน้าแดง เป็นต้น

อารมณ์ที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปแยกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. อารมณ์ทางบวกหรืออารมณ์ในทางที่ดี ถ้าเกิดขึ้นในร่างกาย ก็จะช่วยให้เกิดการ เรียนรู้ได้ดี เช่น พอใจ ตีใจ หรือประทับใจ เป็นต้น
2. อารมณ์ทางลบหรืออารมณ์ในทางไม่ดี ถ้าเกิดขึ้นในร่างกาย ก็จะไม่ช่วยให้เกิดการ เรียนรู้ ต้องมีการปรับตัวเพื่อให้เปลี่ยนแปลงเป็นอารมณ์ในทางที่ดีก่อน เช่น โกรธ เสียใจ หรือ อิจฉาริษยา เป็นต้น (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2528 : 224 - 225)

2. ลักษณะความต้องการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

ลักษณะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย คือ ตื่นเต้น ตกใจง่าย โกรธง่าย กลัวที่จะต้องอยู่ตามลำพังคนเดียว เด็กวัยนี้มีอารมณ์ ที่เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ต้องการความรักและความเอาใจใส่จากผู้ใหญ่ ซึ่งความต้องการทางอารมณ์ของเด็กในวัยนี้จะออกมาในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ต้องการที่จะระบายอารมณ์อย่างอิสระและเปิดเผย
2. ต้องการความรักและความใกล้ชิดผูกพัน
3. ต้องการความรัก จากครูเหมือนกับว่าครูเป็นตัวแทนของพ่อแม่
4. ต้องการให้ผู้ใหญ่ช่วยเหลือ เมื่อตนเองเกิดความกลัว
5. ไม่ชอบให้ใครบังคับใจ

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2524 : 145)

3. พฤติกรรมทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

พฤติกรรมทางอารมณ์ของเด็กอายุประมาณ 2 - 5 ปี นั้นพบว่า มีพฤติกรรมทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน อย่างเห็นได้ชัด ดังที่ เฮิร์ลลอค (Hurlock. 1964 : 292) กล่าวว่า เด็กในวัยนี้จะมีลักษณะเป็นคนเจ้าอารมณ์ ฉุนเฉียว โกรธง่าย หวาดกลัว อิจฉาริษยา อย่างไม่มีเหตุผล และจะแสดงออกเพื่อระบายอารมณ์นั้น ๆ ทันที อย่างไรก็ตามการยับยั้ง อารมณ์เด็กจะรุนแรงและเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว เช่น ร้องไห้ แล้วหัวเราะได้ทันที อารมณ์ของเด็กสังเกตได้จากพฤติกรรมที่เขาแสดงออกมา เด็กจะไม่ปิดบังความรู้สึก แม้บางคนจะไม่แสดงอารมณ์ออกให้เห็นโดยตรง แต่จะทราบได้จากอาการบางอย่างในตัวเด็ก เช่น ความตึงเครียด อยู่ไม่เป็นสุข เหม่อลอย อึกอัก ประหม่า เป็นต้น นอกจากนี้เด็กแต่ละคนในวัยนี้ จะมีระดับของอารมณ์ที่ไม่เหมือนกัน จะแปรเปลี่ยนไปเนื่องจากมูลเหตุหลายประการ เช่น ความแตกต่างกันในเรื่องสุขภาพ เพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจ การอบรมเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ และกระสวนของพฤติกรรมทางอารมณ์สืบเนื่องมาจากวัยทารกและวัยเด็กเล็ก เป็นต้น พฤติกรรมทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ส่วนใหญ่ที่พบกันมาก มักแสดงออกในลักษณะดังนี้

3.1 อารมณ์โกรธ (Anger) เซอร์ลอค (Hurlock. 1964 : 292) กล่าวว่า การแสดงอารมณ์โกรธ เป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับเด็กที่จะเรียกร้องความสนใจ หรือทำให้ได้รับสิ่งต่าง ๆ สมความปรารถนา เด็กแต่ละคนเมื่อมีอารมณ์โกรธ จะมีพฤติกรรมการแสดงออกแตกต่างกัน โดยเฉพาะเด็กในวัยก่อนเข้าเรียน จะมีลักษณะการแสดงอารมณ์โกรธที่รุนแรง (Temper Tantrum) และแสดงออกด้วยการต่อต้านบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ทำลาย อาละวาด หรือพร้อมที่จะทำร้ายทุกคน ไม่ว่าด้วยวิธีใดก็ตาม เช่น ตะปอง กัด เป็นต้น อารมณ์เช่นนี้เมื่อเกิดขึ้น จะกินเวลาไม่เกิน 5 นาที และจะมีความรุนแรงสูงสุดในเด็กเล็กอายุ 3 ปี

เจอร์ซิดส์ (Jersild. 1968 : 192 - 205) ได้อธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กมีอารมณ์โกรธรุนแรงมากน้อยต่างกันดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมในบ้าน หรือที่โรงเรียน มีบทบาทสำคัญในการกำหนดความรุนแรงของอารมณ์โกรธ เด็กที่มีพี่น้องหลายคน จะมีการแสดงออกของอารมณ์โกรธรุนแรงมากกว่าลูกคนเดียว หรือเด็กซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับคนที่อารมณ์เสื่อง่าย จะมีพัฒนาการเป็นคนเจ้าอารมณ์มากกว่าเด็กซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับบุคคลที่มีอารมณ์เย็น

2. ระเบียบและการอบรมเลี้ยงดู มีอิทธิพลต่อการแสดงของอารมณ์โกรธ เด็กซึ่งถูกลงโทษเสมอ จะเป็นเด็กที่มีการแสดงอารมณ์โกรธอย่างรุนแรง นอกจากนั้นบิดามารดาที่พยายามจะเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปในแบบที่ต้องการจะกระตุ้นให้เด็กมีอารมณ์โกรธรุนแรงขึ้น

3. ความคับข้องใจ เนื่องจากความต้องการของเด็กไม่ได้รับการตอบสนองถูกห้ามไม่ให้ทำในสิ่งที่ต้องการ หรือต้องการให้สิ่งสมยอมรับ แต่ถูกปฏิเสธหรือต้องการความรัก แต่ได้รับน้อยไป จึงทำให้อารมณ์โกรธ และหมั่นใจ นำไปสู่พฤติกรรมที่ก้าวร้าวและรุนแรงในที่สุด

จากข้อกล่าวข้างต้นพอที่จะสรุปถึงพฤติกรรมการแสดงอารมณ์โกรธของเด็กได้เป็น 3 ลักษณะ (ประมต เค้าฉิม. 2526 : 186) ดังนี้

1. Undirected Energy เป็นการแสดงอารมณ์โกรธออกมาในลักษณะที่มุ่งตรงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการแสดงออกเพื่อระบายอารมณ์ออกไป เช่น การตะปองอย่างเดาสุ่ม ก้อนหินหายใจ การส่งเสียงร้องกรี๊ด เป็นต้น อารมณ์โกรธในลักษณะนี้จะลดลงเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น

2. Motor or Verbal Resistance เป็นการแสดงอารมณ์โกรธออกมาในลักษณะที่เป็นการทำานสิ่งโดยตรงกันข้ามกับสิ่งที่ถูกขอร้อง จะโดยทางกายหรือทางวาจาก็ได้ เช่น ผู้ใหญ่จะอุ้มก็ไม่ยอมให้อุ้ม หรือเมื่อผู้ใหญ่ขอร้องให้กินอาหารจะบอกว่า "ไม่" ซึ่งอารมณ์โกรธในลักษณะนี้จะขึ้น ๆ ลง ๆ แม้จะมีอายุมากขึ้น

3. Retaliation เป็นการแสดงอารมณ์โกรธออกมาทางกายหรือวาจาในลักษณะที่พยายามแก้แค้น เช่น แสดงกริยาวาจาก้าวร้าวต่าง ๆ กัด ต่ำ เป็นต้น และอารมณ์โกรธในลักษณะที่จะเพิ่มขึ้นตามอายุ

นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มักจะแสดงอารมณ์โกรธด้วยการร้องไห้ กระทั่งเข้าส่วนการแสดงออกในลักษณะที่เรียกว่า ระเบิดมือกระต๊อ (Temper Tantrums) พบว่า จะเพิ่มขึ้นสูงสุดเมื่ออายุ 3 - 4 ขวบ เมื่ออายุ 3 ขวบเด็กหญิงกับเด็กชายจะมีการระเบิดมือกระต๊อเท่าพอ ๆ กัน แต่หลัง 3 ขวบไปแล้วเด็กชายจะแสดงแบบนี้บ่อยและรุนแรงมากกว่า ทั้งนี้ด้วยสาเหตุ 2 ประการคือ

1. เด็กชายมีพลังมากกว่าเด็กหญิง
2. สังคมยอมรับความก้าวหน้าของเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง

(ประนต คำจิม. 2526 : 186 - 187 ; อ้างอิงมาจาก Goodenough. 1975)

3.2 อารมณ์กลัว (Fear)

สตรองแมน (Strongman. 1973 : 68 - 109) ได้ศึกษาผลงานวิจัยของนักจิตวิทยาหลายท่านที่ได้กล่าวไว้ว่า วุฒิภาวะและการเรียนรู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการเกิดอารมณ์กลัวของเด็ก การที่เด็กเกิดอารมณ์กลัวขึ้นนั้น วัตสัน (Watson) อธิบายไว้ว่า เกิดจากการวางเงื่อนไขของพ่อแม่ที่มีต่อเด็ก เช่น การบู่ การสร้างจินตนิยายหลอก หรือการถ่ายทอดอารมณ์กลัวของพ่อแม่ให้แก่เด็ก เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เด็กจะค่อย ๆ เรียนรู้ และแสดงอารมณ์กลัวออกมาในรูปแบบต่าง ๆ

ซูเบค และโซลเบิร์ก (Zubeck and Solberg. 1954 : 70) ได้บรรยายลักษณะสิ่งเร้าซึ่งก่อให้เกิดอารมณ์กลัว ไว้ดังนี้

1. สิ่งเร้าที่เกิดขึ้นทันทีทันใด หรือเกิดขึ้นโดยไม่คาดฝัน เป็นลักษณะสำคัญซึ่งก่อให้เกิดการแสดงอารมณ์กลัว เช่น เสียงโดยตัวของมันเอง หนึ่งทำให้เกิดอารมณ์แล้วแต่ถ้าเสียงนั้นเกิดขึ้นทันทีทันใด จะกระตุ้นให้เกิดอารมณ์กลัวได้

2. ความแปลกใหม่ เช่น เด็กอาจจะกลัวพ่อ เมื่อเห็นพ่อสวมใส่เสื้อผ้าใหม่ เป็นต้น สำหรับสาเหตุของการเกิดอารมณ์กลัว เฮิร์ลลอค (Hurlock. 1964 : 292 - 295) ได้อธิบายไว้ดังนี้

1. เกิดจากการวางเงื่อนไข เช่น กลัวเครื่องบิน เนื่องจากเห็นเครื่องบินที่ไร้เสียงดังทุกครั้ง ต่อมาเพียงเห็นเครื่องบินเท่านั้น ก็เกิดอารมณ์กลัว หรือเด็กเคยได้รับประสบการณ์ที่ไม่มีความสุข เช่น กลัวทันตแพทย์ กลัวโรงพยาบาล เป็นต้น

2. เกิดจากการเลียนแบบ โดยเลียนแบบพฤติกรรมความกลัวของพ่อแม่ พี่น้องหรือเพื่อน ๆ

3. เกิดจากจินตนาการ แม้ว่าเด็กไม่เคยได้รับประสบการณ์โดยตรงที่ทำให้เกิดอารมณ์กลัว แต่เด็กอาจสร้างจินตนาการ ทำให้เกิดอารมณ์กลัวได้

ในปี ค.ศ. 1973 คริสนาน (Krisnan. 1973 : 273 - 280) ได้กล่าวว่า อารมณ์กลัวไม่ช่วยในการปรับตัวในชีวิตประจำวันดีขึ้น แต่กลับสร้างให้มีความเครียดทางอารมณ์ ฉะนั้นอารมณ์กลัวต่าง ๆ จึงควรได้รับการแก้ไขให้ถูกต้องดังนี้

1. หลีกเลียงสภาพการณ์ที่ทำให้เกิดอารมณ์กลัว
2. การสร้างความรู้สึกให้คุ้นเคยกับสิ่งที่ทำให้เกิดอารมณ์กลัว
3. การเบนสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดอารมณ์กลัวด้วยสิ่งเร้าใหม่ที่ทำให้เกิดความพอใจ
4. การยกตัวอย่างให้เลียนแบบ เช่น เด็กกลัวแมว พ่อแม่อาจยกตัวอย่างเพื่อน ๆ

ซึ่งชอบเล่นกับแมว วิธีนี้จะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจและกำจัดอารมณ์กลัวได้

5. การวางเงื่อนไขโดยตรง เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการกำจัดอารมณ์กลัวที่เกิดขึ้น โดยนำสิ่งที่เด็กกลัวคู่กับสถานการณ์ที่เด็กพอใจบ่อยครั้ง จะทำให้เด็กหายกลัวได้

การแสดงอารมณ์กลัวเป็นพฤติกรรมทางอารมณ์ที่เด็กแสดงออกมาซึ่งบางครั้งผู้ใหญ่เห็นเป็นเรื่องขบขัน จะทำให้เด็กไม่กล้าที่จะแสดงอารมณ์กลัวออกมาแต่จะเก็บกดอารมณ์กลัว เพื่อหลีกเลี่ยง

เสี่ยงการถูกเยาะเย้ย ซึ่งมีอันตรายอย่างยิ่งต่อสุขภาพจิตของเด็ก การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงอารมณ์กลัวอย่างรุนแรงจะดีกว่า เพราะว่าขณะเดียวกันจะลดความรุนแรงของอารมณ์ได้บ้าง

3.3 อารมณ์คับข้องใจ (Frustration)

ความคับข้องใจ (Frustration) เป็นภาวะซึ่งทำให้เกิดความอึดอัด เนื่องจากพฤติกรรมที่ไปสู่เป้าหมายถูกขัดขวางหรือถูกทำลายทำให้สูญเสียโอกาสที่จะได้รับความพึงพอใจ ภาวะของอารมณ์คับข้องใจสามารถพบได้ในบุคคลทุกวัย แม้แต่ในวัยทารก หากไม่ได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง อาจนำไปสู่พฤติกรรมที่ผิดปกติได้ ดังที่ ลอต (Lott) กล่าวไว้ว่า "เด็กบางคนที่มีความคับข้องคับใจเมื่อเก็บไว้นานเข้าโดยไม่มีการระบายอารมณ์บ้างเลยจะทำให้เกิดโรคประสาท หรือกลายเป็นคนเจ้าอารมณ์" (Lott. 1971 : 77)

มัสเซน คองเกอร์ และเคแกน (Mussen, Conger and Kagan. 1969 : 331) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดอารมณ์คับข้องใจไว้ดังนี้

1. อุปสรรคต่าง ๆ จากภายนอกมายับยั้งทำให้ไม่สามารถสนองเป้าหมายที่ต้องการ เช่น เด็กอยากได้ตุ๊กตา ซึ่งวางอยู่บนตู้สูงเกินกว่าจะเอื้อมถึงและไม่มีใครสนใจที่จะสนองความต้องการของเด็กได้ เป็นต้น
2. เนื่องจากเกิดการขัดแย้งภายในใจ จากการทำที่ต้องตัดสินใจเลือกตอบสนองเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่พอใจทั้ง 2 อย่าง เช่น ลูกป่วยแม่บอกว่าลูกต้องฉีดยาหรือรับประทานยา เป็นต้น
3. เนื่องจากไม่สามารถสนองความต้องการของตนเอง อันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจไม่อำนวย เช่น อยากจะมีของเล่นเหมือนเพื่อนซึ่งตนไม่มี อาจทำให้เกิดความกังวลนำไปสู่ความคับข้องใจ ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้

โคร และโคร (Crow and Crow. 1956 : 128 - 153) กล่าวว่า สถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ ปกติจะมีผลชั่วคราว ขณะที่เกิดขึ้นจะสร้างความเครียดและทำให้มีอารมณ์หงุดหงิด นอกจากนี้บางครั้งมีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ วัฒนธรรมระบบของสังคม การแสดงพฤติกรรมคล้อยตามความต้องการของสังคม เช่น ระเบียบวินัยที่เข้มงวด ลักษณะทางเศรษฐกิจมีส่วนสำคัญไม่น้อยที่ทำให้เด็กเกิดอารมณ์หงุดหงิด เนื่องจากต้องการมีความ

เท่าเทียมเพื่อน ๆ การตั้งระดับความคาดหวังต่าง ๆ มีผลต่อการปรับตัว เช่น เด็กบางคนมีความรู้สึกที่ตัวเองต่ำต้อย จึงทำให้เขามีพฤติกรรมแบบเก็บตัวไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมกับบุคคลอื่น ๆ เนื่องจากกลัวความล้มเหลวจะเกิดขึ้น ความรู้สึกเหล่านี้จะพัฒนาทีละเล็กละน้อยไปสู่ความคับข้องใจได้เช่นกัน นอกจากนี้ โคร และ โคร (Crow and Crow. 1956 : 155 - 158) ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ในการแสดงพฤติกรรมคับข้องใจ คือ

1. อายุ เมื่อเด็กเล็กมีความคับข้องใจ มักจะแสดงลักษณะอารมณ์ที่รุนแรง อย่างเปิดเผย แต่เมื่อโตขึ้นเด็กเรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์ความยุ่งยากต่าง ๆ ไว้ในใจและแสดงออกในวิถีทางที่เป็นที่ยอมรับของสังคม
2. สุขภาพของร่างกาย ความเจ็บป่วยทำให้อารมณ์หงุดหงิด บางครั้งยากที่จะควบคุมอารมณ์ เช่น เมื่อรู้สึกโกรธ แม้ว่าจะถูกฝึกให้สามารถควบคุมอารมณ์ได้เมื่อสุขภาพปกติ แต่เมื่อป่วยแล้วเกิดความคับข้องใจอาจกระตุ้นให้เขาอารมณ์เสียได้ง่าย
3. ประสบการณ์ในอดีต มีอิทธิพลต่อการแสดงออกของเด็กแต่ละคน เมื่อมีสภาพการณ์ที่ทำให้เกิดความคับข้องใจ เด็กซึ่งแสดงอารมณ์รุนแรงออกมาเมื่อมีความคับข้องใจมักจะเป็นเด็กที่พ่อแม่รักและตามใจมาก ดังนั้นจึงทำให้เด็กไม่มีโอกาสพัฒนาการควบคุมการแสดงอารมณ์คับข้องใจอย่างเหมาะสม จึงทำให้ไม่สามารถเผชิญปัญหาและแก้ไขสภาพของความคับข้องใจได้
4. ธรรมชาติของแรงขับ เป็นตัวกำหนดให้แต่ละคนมีปฏิริยาตอบสนองต่อความคับข้องใจต่าง ๆ กัน ถ้าความต้องการหรือความปรารถนามีความสำคัญเป็นอันดับรองก็อาจทำให้เขาปรับตัวได้ง่ายขึ้นต่อความไม่สมหวังต่าง ๆ แต่ถ้ามีความปรารถนาที่รุนแรงมีแรงจูงใจมากจนกระทั่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งหากเขาประสบความล้มเหลวก็จะทำให้เกิดความคับข้องใจต่าง ๆ ขึ้น การแสดงออกซึ่งความคับข้องใจนั้นเด็กบางคนอาจแสดงออกในรูปแบบของการชดเชย เช่น การสร้างวิมานในอากาศ เป็นต้น

การที่เด็กแต่ละคนมีความสามารถในการอดทนต่อความรู้สึกคับข้องใจได้มากน้อยแค่ไหนนั้น โคร และ โคร (Crow and Crow. 1956 : 159) กล่าวว่า เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งขึ้นกับประสบการณ์ในชีวิตตอนต้น บางคนก็ประสบการณ์ผิดหวังมากมาย จึงทำให้เขาสามารถอดทนและแก้ปัญหาไปได้ด้วยดี ตรงกันข้ามกับบุคคลที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างทนุณอบมปกป้องไม่เคยได้รับ

ความทุกข์ จึงทำให้ง่ายที่เกิดความคับข้องใจและมักแสดงออกอย่างรุนแรง ไม่สามารถอดทนและแก้ปัญหาต่อสภาวะการณ์นั้น ๆ ได้

3.4 อารมณ์อิจฉาและริษยา (Envy and Jealousy)

อารมณ์ริษยา (Jealousy) เป็นอารมณ์ชนิดหนึ่งที่มีอารมณ์โกรธเป็นพื้นฐานและมุ่งไปที่บุคคล จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กมีความรู้สึกว่าเขากำลังสูญเสียของรักไป ความริษยานี้มีลักษณะคล้ายกับความวิตกกังวลในช่วงที่มีความมั่นใจรวมอยู่ด้วย แรงของความริษยานี้มีพลังมาก เพราะกลัวจะเสียบของรัก โศกและสงสารตัวเองที่จะต้องแพ้ เกลียด โกรธและต้องการทำลายคู่แข่ง/ ส่วนอารมณ์อิจฉา (Envy) นั้นต่างจากอารมณ์ริษยาที่ว่าไม่มีคู่แข่งที่ต้องทำลาย เพียงแต่ตัวเองไม่ได้สิ่งที่คนอื่นเขาได้ (พวงเพ็ญ เจียมปัญญาธิ. 2522 : 14)

เมอร์ฟี และคนอื่น ๆ (Murphy and others. 1962 : 177) ได้ศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับอารมณ์อิจฉาริษยา และสรุปได้ว่า "การแสดงอารมณ์อิจฉาและริษยาเป็นการแสดงพฤติกรรมรุกรานอย่างหนึ่งที่เด็กแสดงต่อผู้ที่มีมาตุคามตำแหน่งของตน" นอกจากนี้ แมคฟาร์แลนด์ (McFarland. 1962 : 178) ได้พบว่า "อารมณ์อิจฉาริษยานี้จะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวเท่านั้น ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อย ๆ หรือเสมอ ๆ"

ส่วน เฮิร์ลอค (Hurlock. 1964 : 298 - 300) ได้กล่าวว่า ความอิจฉาเป็นภาวะของความรู้สึกไม่พอใจ พุ่งตรงต่อบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของสิ่งต่าง ๆ ความอิจฉาจึงเป็นลักษณะของความปรารถนา เด็กเล็ก ๆ มักจะอิจฉาบุคคลซึ่งมีหรือเป็นเจ้าของสิ่งต่าง ๆ มากกว่าเขา ไม่ว่าจะเป็นที่น้องหรือเพื่อนฝูง โดยที่เด็กจะแสดงอารมณ์อิจฉาในรูปของความไม่พอใจออกมาอย่างรุนแรง เนื่องจากเด็กมีความรู้สึกไม่มั่นคงทางจิตใจผสมกับความรู้สึกไม่พอใจ เนื่องจากเกรงว่าจะสูญเสียความรักหรือสิ่งของนั้นไป

ฉะนั้นอารมณ์อิจฉาในเด็กมีสาเหตุที่พอจะสรุปได้ 4 ประการ ด้วยกัน ดังนี้

1. ความแตกต่างของอายุระหว่างพี่น้อง ทำให้เด็กแต่ละวัยได้รับการดูแล และความเอาใจใส่แตกต่างกัน
2. ทักษะคติของพ่อแม่ ความปรารถนาของพ่อแม่ การให้ความรัก ความสนใจลูกในสัดส่วนที่ไม่เท่ากัน

3. การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ การเปรียบเทียบ การยกตัวอย่างที่พ่อแม่มักใช้กับลูก จะเพิ่มความริษยาในตัวเด็กมากยิ่งขึ้น ดังที่ เจอร์ซิลด์ (Jersild. 1968 : 225) ได้กล่าวว่า "ทัศนคติที่แบ่งชั้นแบบนี้ เนื่องมาจากพ่อแม่ ที่จะทำให้เด็กพัฒนาอารมณ์ริษยามากขึ้นกว่าการแสดงออกซึ่งความรักความประทับใจ ความยกย่องหรือความเห็นใจ"

4. ทัศนคติความรู้สึกเป็นเจ้าของของพ่อหรือแม่ ตามทฤษฎีของฟรอยด์ (Freud) เชื่อว่าเด็กเล็กมีความรู้สึกรักและต้องการเป็นเจ้าของพ่อแม่ที่เป็นเพศตรงข้ามกับตน ความริษยาชนิดนี้มักเกิดขึ้นกับเด็กชายที่มีต่อพ่อ เนื่องจากเด็กชายมีความรู้สึกรักแม่ และอยากอยู่ใกล้ชิดตลอดเวลา ครั้นเมื่อแม่ให้ความรักความสนใจไปที่พ่อ เด็กจะเกิดความริษยาขึ้น

พฤติกรรมการแสดงออกเมื่อมีอารมณ์อิจฉาและริษยา เด็กจะแสดงความรู้สึกไม่พอใจ แต่ก็มีลักษณะไปในทางค่อนข้างก้าวร้าวและแสดงอารมณ์อย่างรุนแรงซึ่งมี 2 รูปแบบคือ

1. ปฏิกริยาทางตรงได้แก่ ชก ต่อย ตี เตะ กัด ผลัก ต่อยบุคคลซึ่งเด็กคิดว่าเป็นคู่แข่งหรือบุคคลซึ่งเด็กต้องการให้รักและเอาใจใส่ตนมากกว่า

2. ปฏิกริยาทางอ้อม ได้แก่ การกลับไปมีพฤติกรรมแบบทารก เช่น บัสสาวะรดที่นอน ร้องไห้งอแง ไม่ยอมรับประทานอาหาร สร้างทำไม่สบาย หรือมีอาการไม่สบายจริง ๆ ซุกซน ทำลายข้าวของ นอกจากนี้อาจแสดงออกในรูปแบบพูด ขโมย หรือแสดงความรู้สึกขุ่นเคืองต่อของเล่น สัตว์เลี้ยง เป็นต้น (Erikson. 1975 : 277 - 281)

พฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ เด็กจะแสดงออกเพื่อเรียกร้องความสนใจและความรัก แต่ถ้าเด็กไม่สามารถใช้พฤติกรรมเหล่านี้เอาชนะคู่แข่งได้ เขาก็จะหาวิธีที่จะระบายอารมณ์ริษยาออกไป เช่น อาจจะทำจินตนาการซึ่งเขาเป็นผู้ชนะ หรืออาจชดเชยความก้าวร้าวโดยใช้การเข้าแหย่อย่างหยามคาบ หรืออาจใช้กลวิธีที่เรียกว่า องุ่นเปรี้ยว โดยมองทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาต้องการเป็นสิ่งที่ไม่มีที่สิ้นสุด

เฮอร์ลอค (Hurlock. 1964 : 307 - 313) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการที่เด็กจะแสดงพฤติกรรมของอารมณ์อิจฉาและริษยาว่าจะมีความรุนแรงเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 6 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่เด็กได้รับทำให้เด็กแต่ละคนมีการแสดงอารมณ์โอจจาและริษยาแตกต่างกัน เด็กจะพัฒนารูปแบบของการแสดงออกด้วยการใช้วิธีแบบลองผิดลองถูกและจะเลือกวิธีที่สนองความพอใจเขามากที่สุด

2. วัย ความแตกต่างระหว่างวัยจะมีผลต่ออารมณ์โอจจาและริษยา โดยเฉพาะอารมณ์ริษยาที่เกิดขึ้นสูงสุดในวัยอายุ 3 ขวบ

3. สติปัญญา เด็กที่มีสติปัญญาสูงจะมีอารมณ์โอจจาและริษยามากกว่าเด็กที่มีสติปัญญาต่ำ

4. ลำดับที่การเกิด ลูกคนโตจะมีอารมณ์ริษยามากกว่าลูกคนรอง เพราะลูกคนโตไม่พอใจที่พ่อแม่แบ่งความรักให้แก่ น้อง เด็กที่มาจากครอบครัวเล็ก ๆ จะมีความอิจฉาริษยาน้อยกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวใหญ่ หรือครอบครัวที่มีลูกเพียงคนเดียว

5. เพศ เป็นตัวกำหนดให้การแสดงออกของอารมณ์โอจจาและริษยาแตกต่างกัน เด็กหญิงจะมีอารมณ์อิจฉาริษยามากกว่าเด็กชาย อารมณ์อิจฉาริษยาจะเกิดขึ้นระหว่างเด็กหญิงกับเด็กหญิงมากกว่าเด็กชายกับเด็กชาย หรือเด็กชายกับเด็กหญิง

6. สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ได้แก่ทัศนคติของพ่อแม่ และระเบียบวินัยในการอบรมเลี้ยงดู อารมณ์โอจจาและริษยามีความสัมพันธ์กับความผูกพันของแม่ หมายความว่า เด็กใกล้ชิดกับแม่มากเท่าไร เด็กจะรู้สึกว่าคุณจะต้องสูญเสียความรักมากเท่านั้น เมื่อมีน้อง ระเบียบวินัยในการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่แน่นอนจะทำให้ยิ่งเพิ่มอารมณ์โอจจาและริษยามากขึ้น

จากพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กทั้ง 4 รูปแบบที่พบมาก ในเด็กระดับปฐมวัย คือ

1. อารมณ์โกรธ
2. อารมณ์กลัว
3. อารมณ์คับคั่งใจ
4. อารมณ์อิจฉาริษยา

ซึ่งอารมณ์ทั้ง 4 แบบดังกล่าวนี้ เมื่อเกิดขึ้นกับเด็กแล้ว จะทำให้เด็กระบายอารมณ์ออกในลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้ยังไม่สามารถที่จะควบคุมหรือยับยั้งพฤติกรรมของตนได้ดี ฉะนั้นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความคับข้องใจก็จะทำให้เด็กแสดง

พฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาออกมา ซึ่งจะเป็นผลกระทบต่อบุคลิกภาพและการปรับตัวของเด็ก
ในวัยต่อไป

พฤติกรรมก้าวร้าว

1. ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว

พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพที่ก่อให้เกิดผลเสียหายหลายประการ เช่น
ทำให้ปรับตัวไม่ได้ เกิดโรคจิต โรคประสาท เป็นต้น ได้มีนักจิตวิทยาหลายท่านให้ความหมายของ
พฤติกรรมก้าวร้าว ดังนี้

ดอลลาร์ด (Dollard) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวว่า "พฤติกรรมก้าวร้าว
เป็นการกระทำ การตอบสนองเพื่อที่ประทุษร้ายต่ออินทรีย์ของผู้อื่น" (ประพันธ์ สุทธาวาส.
2517 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Dollard. n.d.)

สำหรับมิลเลอร์ (Miller) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวว่า "พฤติกรรม
ก้าวร้าวเป็นส่วนหนึ่งของการตอบสนองความคับข้องใจ" (ประพันธ์ สุทธาวาส. 2517 :
10 ; อ้างอิงมาจาก Miller. n.d.) ในทำนองเดียวกัน บาร์ช (Baruch) กล่าวไว้ว่า
"พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นการระบายปลดปล่อยความรู้สึกโกรธ ความกลัว และความรู้สึกที่ไม่ดีต่าง ๆ
ออกมา" (Baruch. 1949 : 199)

ต่อมาเบอร์โควิทซ์ (Berkowitz) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวว่า หมายถึง
การกระทำที่รุนแรงผิดปกติ เช่น เบียดกระดานแรง ๆ นิ่งแรง ๆ กระแทกบังตาประตูแรง ๆ เป็น
พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหาย (Berkowitz. 1964 : 3)

สำหรับฟรอยด์ (Freud) ให้ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวในเชิงทฤษฎีสัญชาตญาณ
ว่า "พฤติกรรมก้าวร้าวที่แสดงออกมา คือ การทำลายคนอื่น มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้รับพฤติกรรม
ก้าวร้าวนี้ไม่มีอันตรายแตกดับไป รวมถึงการทำให้คนอื่นเดือดร้อน โดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม
ถือว่าเป็นความก้าวร้าวทั้งสิ้น" (Freud. 1937 : 14)

ในปี ค.ศ. 1961 บัส (Buss. 1961 : 1) ได้รวบรวมความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวไว้ ดังนี้

1. พฤติกรรมแบบก้าวร้าวหมายถึง สื่อในการตอบสนองผู้ที่ทำโทษ
2. พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง การตอบสนองต่ออินทรีย์อื่น ๆ ที่มาเรา เพื่อให้เกิดขึ้นตราย
3. พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง การจงใจที่จะทำร้ายผู้อื่น

และบัสก็ได้สรุปว่า พฤติกรรมก้าวร้าวสามารถแสดงออกได้โดยวิธีทางต่าง ๆ ดังนี้

1. คำพูด ภาษา (Verbal)
2. การกระทำทางร่างกาย (Physical)
3. การนินทาลับหลัง (Gossip)
4. การทำลายทรัพย์สินสมบัติ

ฟรีดแมน และสมิท (Freedman and Smith. 1970 : 101 - 104) มีความเห็นร่วมกันว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่ยันตรายและทำความเสียหายให้ผู้อื่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตนาและความมุ่งหมายของการกระทำด้วย นอกจากนี้เขายังกล่าวเสริมอีกว่า สังคมที่มั่นคงมีความผูกพัน มักจะต่อต้านและตำหนิพฤติกรรมก้าวร้าว

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวคือ ลักษณะของการกระทำที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนทั้งด้านร่างกาย และความรู้สึก ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญคือ

1. เป็นการกระทำที่รุนแรงกว่าปกติ
2. เป็นการกระทำที่ทำให้ผู้อื่นและตนเองเดือดร้อนทั้งโดยคำพูดหรือการกระทำ
3. เป็นการกระทำที่ทำขึ้นเพื่อปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความโกรธ

หรือความรู้สึกที่ไม่ดีต่าง ๆ

จากคำนิยามดังกล่าว จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคม ถ้าเกิดขึ้นในห้องเรียนก็จะเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ห้องเรียนขาดระเบียบวินัย นักเรียนคนอื่น ๆ ขาดสมาธิในการเรียนเป็นปัญหาแก่ตนเอง และสร้างปัญหาให้กับผู้อื่นอีกด้วย (เรณู ผดุงถิ่น. 2527 : 1) ฉะนั้นพฤติกรรมก้าวร้าวนับว่า

เป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาซึ่งครูจะต้องขจัดออกไป ทั้งนี้เพื่อจะช่วยรักษาระเบียบของห้องเรียน ทำให้เด็กได้มีพฤติกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2. แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว

ในทางจิตวิทยามีทฤษฎีที่พยายามอธิบายต้นกำเนิดของพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ 3 ทฤษฎีด้วยกัน ดังจะแยกกล่าวต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีพฤติกรรมก้าวร้าวที่เกี่ยวกับพันธุกรรม

นักจิตวิทยาที่มีความเชื่อว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดมาจากพันธุกรรมได้แก่ ฟรอยด์ และ ลอเรนซ์ กล่าวคือ ฟรอยด์ (Freud, 1937 : 5) เห็นว่า พฤติกรรมก้าวร้าวจากสัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ (Sexual Instincts) คือเมื่อไม่ได้รับการบำบัดทางเพศแล้ว คนเราจะเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 ฟรอยด์ ยังเชื่อว่า มนุษย์มีสัญชาตญาณ 2 อย่าง คือ

1. สัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ (Sexual Instincts)
2. สัญชาตญาณแห่งการดำรงตน (Ego Instincts)

ต่อมาหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 เขาคิดว่าคนเราต้องการทำลายล้างกัน ถ้าไม่ทำลายคนอื่น ก็จะทำลายตนเอง เขาจึงเอาสัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์และสัญชาตญาณแห่งการดำรงตนเข้ามารวมกันเป็น สัญชาตญาณแห่งการดำรงชีวิต (Life Instincts) และตั้งสัญชาตญาณแห่งการทำลายชีวิต (Death Instincts) ขึ้นมาคู่กัน ในเรื่องนี้ ฟรอยด์ ได้อ้างถึงเรื่องมาโสคิสซึม (Masochism) และซาดีสซึม (Sadism) ว่า

...มาโสคิสซึม เป็นแนวโน้มที่จะเพิ่มความสุขจากการทำลายตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการทำลายหรือก้าวร้าวต่อตัวเองถือเป็นสัญชาตญาณแห่งการทำลายชีวิต ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าความต้องการที่จะก้าวร้าวคนอื่นนั้นไม่สามารถจะแสดงออกมาได้ง่าย จึงต้องหันกลับมาทำร้ายตัวเอง ฟรอยด์ เห็นว่า คนที่มีลักษณะนี้มีความรู้สึกผิด (Guilt) ติดอยู่ในจิตไร้สำนึก (Unconscious) เช่น ตอนเด็กได้รับการลงโทษจากพ่อแม่ผู้

อำนาจเหนือตน แม้ว่าต้องการลงโทษและทำร้ายพ่อแม่เป็นการตอบแทนบ้าง แต่แสดงออกไม่ได้จึงต้องหันมาทำร้ายตัวเอง ซาคิสซิม เป็นแนววิสัยของพวกที่มีสัญชาตญาณในการทำลายหรือก้าวร้าวที่ชอบแสดงออกต่อคนอื่น...(Berkowitz. 1962 : 5 - 6)

พรอยด์ จึงเห็นว่า ถ้าคนเราไม่มีทางปลดปล่อยอารมณ์เกิดการก้าวร้าวกันมาก ฉะนั้นอย่าให้บุคคลเกิดความกดดัน ความก้าวร้าวไว้นาน ๆ ควรหาทางปลดปล่อยความก้าวร้าวในทางที่สังคมยอมรับ และไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ใคร

ส่วน ลอเรนซ์ (Kaufman. 1970 : 15 - 16 ; citing Lorenz. n.d.) เห็นว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นเพียงวิธีการที่ทำให้มนุษย์และสัตว์บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง เขากล่าวว่า ทั้งคนและสัตว์มีความก้าวร้าว สัตว์ก้าวร้าวเมื่อจำเป็น เช่น แสดงความก้าวร้าวเพื่อการมีชีวิตอยู่ เพื่อปกป้องอาหาร ที่อยู่ ลูก ฯลฯ สัตว์จะก้าวร้าวเมื่อมีศัตรูเผชิญหน้า เป็นสัญชาตญาณของการต่อสู้เท่านั้น

จากทฤษฎีพฤติกรรมก้าวร้าวที่เกี่ยวกับพันธุกรรมนี้ สรุปได้ว่าการที่มนุษย์แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวออกมานั้นก็เพื่อต้องการที่จะระบายความกดดันที่เกิดขึ้นซึ่งถือเป็นความสุขอย่างหนึ่ง แต่ควรเป็นไปในทางที่สังคมยอมรับ และไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

2.2 ทฤษฎีพฤติกรรมก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

นักจิตวิทยาที่เชื่อในทฤษฎีที่มีความเห็นว่าสภาพแวดล้อมทำให้เกิดความคับข้องใจซึ่งจะก่อให้เกิดการก้าวร้าวได้ ความเชื่อตามทฤษฎีนี้แบ่งออกเป็น 2 แนว คือ

2.2.1 สมมติฐานพฤติกรรมก้าวร้าวที่มาจากความคับข้องใจ

(Frustration Agression Hypothesis) มิลเลอร์ และดอลลาร์ด (Berkowitz. 1965 : 304 : 308 ; citing Miller and Dollard. n.d.) เชื่อว่ามนุษย์มีความก้าวร้าวก็เพราะเขามีความคับข้องใจ และความคับข้องใจนั้นจะเป็นสาเหตุทำให้เกิดความก้าวร้าว เขากล่าวว่า ความคับข้องใจ คือความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่เกิดจากคนนั้นถูกขัดขวางไม่ให้บรรลุความสำเร็จ

มิลเลอร์ (Berkowitz. 1965 : 313 - 315 ; citing Miller. n.d.) กล่าวว่า เมื่อคนเราถูกขัดใจจะเกิดความข้องคับใจ ความข้องคับใจนั้นจะถูกสะสมไว้ทีละเล็กทีละน้อยจนในที่สุดเกิดเป็นความก้าวร้าวได้ และคนที่ถูกก้าวร้าวก็คือผู้ที่ทำให้เกิดความข้องคับใจ (Frustrator) นั้นเอง

2.2.2 ทฤษฎีสัญญาณความก้าวร้าว (Aggression Cues Theory)

เบอโควิทซ์ (Berkowitz. 1964 : 308 - 309) เห็นว่า รากฐานของคนที่ถูกก้าวร้าวขึ้นเกิดจากความคับข้องใจ แต่จะแสดงความก้าวร้าวออกมามากหรือน้อย หรือไม่แสดงออกมาเลยนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์กระตุ้นที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว กล่าวคือ ลักษณะภายในของบุคคลกับสถานการณ์กระตุ้นจะต้องสัมพันธ์กัน ถ้าเกิดความข้องคับใจน้อยแต่มีสถานการณ์กระตุ้นมากก็เกิดความก้าวร้าวได้ หรือถ้าเกิดความข้องคับใจมากแต่มีสถานการณ์กระตุ้นน้อยก็ไม่เกิดความก้าวร้าว

จากทฤษฎีพฤติกรรมก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนี้ได้ชี้ให้เห็นว่าความคับข้องใจเป็นรากฐานที่สำคัญในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวจะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับลักษณะภายในของแต่ละบุคคล

2.3 ทฤษฎีพฤติกรรมก้าวร้าวที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เน้นความสำคัญของการเรียนรู้โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นสิ่งที่บุคคลเรียนรู้ได้ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเอง

กอสลิน (Goslin. 1969 : 136) ได้กล่าวถึงการทดลองของแบนดูรา รอส และรอส (Bandura, Ross and Ross) ซึ่งได้กระทำกับเด็กอนุบาล โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มแต่ละกลุ่ม ได้เห็นตัวแบบต่าง ๆ กัน กล่าวคือ

- กลุ่มที่ 1 มีตัวแบบเป็นคนจริง
- กลุ่มที่ 2 มีตัวแบบเป็นภาพยนตร์
- กลุ่มที่ 3 มีตัวแบบเป็นการ์ตูนในหนังสือ
- กลุ่มที่ 4 ไม่มีตัวแบบ

เมื่อเด็กดูตัวแบบทั้ง 4 นี้แล้ว จะปล่อยให้เด็กให้อยู่ตามลำพังในห้องที่มีของเล่น ชนิดหนึ่งทีคล้ายกับสิ่งที่ถูกตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวให้เด็กเห็นมาแล้ว ผลปรากฏว่า เด็กในกลุ่มที่ 1 เล่นของเล่นอย่างก้าวร้าวมากที่สุด และเด็กในกลุ่มที่ 4 เล่นของเล่นอย่างก้าวร่ววน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มที่ 2 และ 3 เล่นของเล่นอย่างก้าวร้าวใกล้เคียงกัน

ต่อมาเขาได้ทำการทดลองอีกโดยให้เด็กดูตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว แล้วถูกลงโทษ กับที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วได้รับรางวัล ผลปรากฏว่า เด็กกลุ่มที่ดูตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วถูกลงโทษ แสดงความก้าวร่ววน้อยกว่าเด็กอีกกลุ่มหนึ่ง จากการทดลองนี้ เมื่อเขาให้เด็กเล่าประสบการณ์ที่เด็กเห็นมา ปรากฏว่าเด็กเล่าได้ถูกต้อง เพราะเด็กจำเหตุการณ์นั้นได้แสดงว่า ความก้าวร้าวของเด็กเกิดจากการเรียนรู้จากสิ่งที่เกิดขึ้น และได้เห็นมา นั่นเอง

จากเอกสารดังกล่าว ได้ชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของบุคคลนั้น เกิดขึ้นจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อม โดยเน้นที่ตัวแบบและการเสริมแรง ที่จะ เป็นองค์ประกอบอันสำคัญที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กได้เช่นกัน

3. พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย

[พฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดขึ้นในเด็กปฐมวัยนั้น หมายถึง การกระทำที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวด หรือความเจ็บใจกับผู้อื่น การกระทำนี้อาจเป็นการตี การเตะ การตอย การทำลายข้าวของ การทะเลาะ การดูหมิ่น และการด่าทอ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2526 : 346) โดยทั่ว ๆ ไป การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กส่วนใหญ่มักจะเกิดจากความคับข้องใจ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เด็กโกรธและนำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าวในที่สุด พฤติกรรมก้าวร้าวมักจะรุนแรงในเด็กที่ต้องการอำนาจและความเด่น หรือเด็กที่เทียบตนเข้ากับผู้ใหญ่ที่ก้าวร้าว หมายถึง เด็กได้ดูตัวแบบที่แสดงความก้าวร้าว ซึ่งเด็กมีแนวโน้มว่าจะแสดงอาการก้าวร้าวมากกว่าปกติ ถ้ามีผู้ใหญ่ และเขาต้องการได้รับความสนใจ ความคุ้นเคยที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าวด้วย กล่าวคือ เด็กยิ่งคุ้นเคยกันมากจะยิ่งก้าวร้าวมาก [ความก้าวร้าวของเด็กจะเพิ่มระหว่างอายุ 2 - 4 ขวบ หลังจากนั้นจะลดลง ในทางตรงกันข้าม ความเป็นมิตร ความรักที่มีต่อเด็กคนอื่นจะเพิ่มขึ้นตามอายุ และตามประสบการณ์ทางสังคม]

ลักษณะพฤติกรรมก้าวร้าวจะเปลี่ยนแปลงไปตามอายุระยะต้น ๆ ของวัยนี้ เด็กจะแสดงออกด้วยการร้องไห้ หรือปะทะต่อสู้กับเด็กอื่นโดยตรง เมื่อเด็กอายุประมาณ 4 - 5 ขวบ ก็จะเปลี่ยนแปลงจากการต่อสู้ไปเป็นการใช้วาจาเป็นส่วนมาก เช่น การกล่าวโทษ ล้อเลียน เป็นต้น (ประภต คำฉิม. 2526 : 199) ซึ่งพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกก็มุ่งที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนด้วยการก่อเรื่องต่าง ๆ ตามความต้องการของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น เด็กพวกนี้ชอบหาเรื่องทะเลาะวิวาท มีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อน รังแกเพื่อน ชอบการทุบตี เตาะตอ่ย ทำหาย ทำลายสิ่งของทั้งของตนเองและส่วนรวม พุดจาไม่สุภาพ ก้าวร้าวทางกายและวาจา ไม่เกรงกลัวผู้ใหญ่ อวดดี ไม่ค่อยเชื่อฟัง ชอบก่อกวนในชั้นเรียน (ผกา สัตยธรรม. 2530 : 44) ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนับว่าเป็นพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับผู้อื่นในทางไม่ดี และมีลักษณะในทางทำลาย พยที่จะแยกได้เป็น 9 พฤติกรรมดังนี้ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 57 - 58)

1. ว่ากล่าว ข่มขู่ พุดก่อกวนผู้อื่น
2. ทำร้ายร่างกายตนเองหรือผู้อื่น
3. เอาของเพื่อนมาทำ หรือใช้โดยเพื่อนไม่อนุญาต ก้าวก่ายสิทธิผู้อื่น
4. ทำลายสิ่งของ (ทำห้ของเสียหาย)
5. ตีกัน ทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน
6. โต้เถียงกัน ด่ากัน
7. แย่งของกัน
8. พุดทำพนัน พุดโอ้อวด
9. ยึดถือของทุกอย่างเป็นของตน หวงของ

จากพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้น ถ้าจะพิจารณาถึงรูปแบบของความก้าวร้าวสามารถแบ่งได้

เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. พฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย ได้แก่
 - 1.1 ทำร้ายร่างกายตนเอง หรือผู้อื่น
 - 1.2 เอาของเพื่อนมาทำ หรือใช้โดยเพื่อนไม่อนุญาต ก้าวก่ายสิทธิผู้อื่น

- 1.3 ทำลายสิ่งของ (ทำให้ของเสียหาย)
- 1.4 ตีกัน ทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน
- 1.5 แย่งของกัน
- 1.6 ยึดถือทุกอย่างเป็นของตน หวงของ

2. พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา ได้แก่

- 2.1 ว่ากล่าว ข่มขู่ พูดก่อกวนผู้อื่น
- 2.2 โต้เถียงกัน ต่ำกัน
- 2.3 พูดทำพินัน พูดโอ้อวด

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความก้าวร้าว

4.1 ความคับข้องใจ

เป็นภาวะทางอารมณ์อย่างหนึ่งที่เด็กจะแสดงออกมในรูปแบบของอารมณ์โกรธ และมุ่งไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าว สถานการณ์ความคับข้องใจมีหลายอย่าง ซอว์เร่ และเทลฟอร์ด (สุปามี สนธิรัตน์. ม.ป.ป. : 491 ; อ้างอิงมาจาก Sawrey and Telford. n.d.) ได้แบ่งสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความคับข้องใจเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความคับข้องใจที่เกิดจากการหวงเหนียว เช่น สิ่งของหรือรางวัลที่เคยให้หลังจากที่เด็กทำพฤติกรรมแบบนั้นแล้ว การหวงเหนียวเพียงเล็กน้อย หรือในระยะเวลาสั้น ๆ จะทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจและตอบโต้ค่อนข้างรุนแรง หรืออาจทำให้เกิดการต่อต้านอย่างมากโดยเฉพาะในทารก ซึ่งยังช่วยตนเองไม่ได้ เด็กยังไม่ได้เรียนรู้ว่าการหวงเหนียวเป็นเพียงชั่วคราวและเกิดขึ้นได้แต่เมื่อเด็กมีวุฒิภาวะมากขึ้น การได้ตอบและต่อต้านการหวงเหนียวจะค่อย ๆ หายไป
2. ความคับข้องใจที่เกิดขึ้นโดยมีสิ่งมาขัดขวาง เมื่อพฤติกรรมที่มีเป้าหมายถูกขัดขวาง ขัดจังหวะ หรือห้าม เด็กที่ถูกตั้งหรือรังแกร่างกายจะต่อสู้และร้องไห้ กวนระเบียบ และข้อห้ามต่าง ๆ ที่สังคมเป็นผู้กำหนดอาจจะขัดขวางพฤติกรรมจูงใจ ทำให้เกิดความคับข้องใจ
3. ความคับข้องใจที่เกิดจากความขัดแย้ง สถานการณ์การขัดแย้งรวมถึงความขัดแย้งที่เกิดจากการที่ต้องเลือกตอบสนองสิ่งที่ตรงกันข้าม 2 อย่าง ในสถานการณ์เดียวกัน

จะตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ความขัดแย้งเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความคับข้องใจที่มีผลมาจากความขัดแย้งจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้เช่นกัน การเลือกกระทำ การตัดสินใจ ค่านิยมของสังคมบางอย่างทำให้เกิดความขัดแย้ง และมีผลทำให้เกิดความคับข้องใจในที่สุด

บาร์คเกอร์ และคนอื่น ๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2526 : 347 - 348 ; อ้างอิงมาจาก Barker and others. n.d.) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคับข้องใจต่อการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย โดยให้เด็กกลุ่มทดลองเห็นของเล่นในห้อง แต่เด็กไม่ได้รับอนุญาตให้เล่น และหลังจากนั้นระยะหนึ่งเด็กได้รับอนุญาตให้เล่นกับของเล่นเหล่านั้น ผลการวิจัยพบว่า เด็กในกลุ่มทดลองที่ถูกทำให้เกิดความคับข้องใจมีพฤติกรรมการเล่นของเล่นอย่างรุนแรงมาก ซึ่งนับเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวที่เด็กแสดงออกมา

4.2 การเลียนแบบ

เด็กในวัยนี้สิ่งแวดล้อมทางสังคม ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และชุมชนที่เด็กอยู่ ล้วนมีอิทธิพลในการเป็นแบบอย่างให้แก่เด็กได้ทั้งสิ้น เด็กที่ได้เห็นแบบอย่าง que แสดงความก้าวร้าว ก็จะส่งเสริมให้เด็กมีความก้าวร้าวได้เช่นกัน โดยเฉพาะเด็กชายจะได้รับสถานการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความก้าวร้าวมากกว่าเด็กหญิง และถ้าเด็กเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้น และได้รับการต่อต้านหรือถูกลงโทษก็จะทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ และจะทำให้เด็กตอบสนองด้วยความก้าวร้าวมากยิ่งขึ้น ดังที่ แบนดูรา และคนอื่น ๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2526 : 348 ; อ้างอิงมาจาก Bandura and others. n.d.) ได้ทำการวิจัย โดยให้เด็กดูตัวแบบที่ก้าวร้าว และไม่ก้าวร้าวเล่นกับตุ๊กตาล้มลุก ตัวแบบที่ก้าวร้าวเล่นกับตุ๊กตาล้มลุกโดยการชกต่อยเตะ และโยนตุ๊กตา ส่วนตัวแบบไม่ก้าวร้าวเล่นกับของเล่นอื่น ๆ โดยไม่สนใจตุ๊กตาล้มลุกเลย และเมื่อเด็กทั้งสองกลุ่มได้มีโอกาสเล่นของเล่นคล้ายกับที่มีให้ตัวแบบเล่น ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่เห็นตัวแบบก้าวร้าวมาก่อน เล่นกับตุ๊กตาโดยการเลียนแบบความก้าวร้าวของตัวแบบมาก ส่วนเด็กที่เห็นตัวแบบไม่ก้าวร้าวก็เล่นกับของเล่นโดยมีความก้าวร้าวแสดงออกมาน้อย

ดังนั้นแบบอย่างที่เด็กได้เห็นในสภาพของสังคมไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ พี่น้อง ครู หรือบุคคลอื่น ๆ ต่างก็มีอิทธิพลในการแสดงพฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างมาก

4.3 การเสริมแรง

พฤติกรรมก้าวร้าวหลายชนิดเป็นผลมาจากการปฏิบัติทางสังคมซึ่งให้การเสริมแรงซึ่งไม่ได้มีสาเหตุจากอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น เมื่อเด็กเกิดความคับข้องใจ อาจจะร้องไห้ กระแทบ หรือเตะ พ่อแม่ที่ตกใจต่อพฤติกรรมในลักษณะนี้ อาจให้การเสริมแรงโดยยอมทำตามสิ่งที่เด็กเรียกร้อง เด็กก็จะเรียนรู้ว่าวิธีนี้สามารถแก้ปัญหาได้ ฉะนั้นพฤติกรรมก้าวร้าวที่ได้รับการเสริมแรงย่อมมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคต ดังที่ แบนดูรา และ วอลเตอร์ส (มหาวิทยาลัยสูททิงแฮม 2526 : 349 ; อ้างอิงมาจาก Bandura and Walters. n.d.) ได้ทำการทดลองกับเด็กอนุบาลโดยการให้รางวัลเป็นของเล่นต่อการแสดงความก้าวร้าวทางวาจาขณะเล่นกับตุ๊กตา ส่วนเด็กในกลุ่มควบคุมได้รับรางวัลสำหรับการพูดที่ไม่แสดงความก้าวร้าว ต่อมาเด็กเหล่านี้ก็ถูกสังเกตในขณะที่เล่นกับของเล่นในสถานการณือื่น เด็กที่ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจามาก่อนจะนำเอาความก้าวร้าวทางวาจาเหล่านั้นไปใช้มากกว่าเด็กในกลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน นอกจากนี้เด็กที่ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจาก็มีการแสดงความก้าวร้าวทางกายสูงกว่าเด็กในกลุ่มควบคุม จึงนับได้ว่าการเสริมแรงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว

4.4 การลงโทษ

หลายคนอาจคิดว่าการลงโทษเด็กที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว จะเป็นทางที่ทำให้เด็กลดความก้าวร้าวได้ ซึ่งการลงโทษแบ่งได้เป็น 2 ประการ คือ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2528 : 159)

1. การลงโทษที่เกิดจากการได้รับสิ่งที่ไม่พอใจ เช่น เมียน ตี ต่ำ หรือขู่ เป็นต้น
2. การลงโทษที่เกิดจากการนำสิ่งที่พอใจออกไป เช่น ตัดสิทธิบางอย่าง การเอาขนมคืน เป็นต้น

การลงโทษนั้นนักจิตวิทยาส่วนใหญ่ไม่สนับสนุนให้ใช้ในการปรับพฤติกรรมเด็ก ดังที่ สกินเนอร์ (Skinner) กล่าวว่า การลงโทษเป็นการหยุดยั้งพฤติกรรมเพียงชั่วคราว แต่ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้ แต่ควรใช้การเพิกเฉยเมื่อเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.

2528 : 159 ; อ้างอิงมาจาก Skinner. n.d.)

5. สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กปฐมวัย

ความก้าวร้าวเกิดขึ้นด้วยปัจจัยหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกิดจากการอบรมเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อม และสภาพจิตที่สับสนเนื่องมาจากพันธุกรรม ซึ่ง ทัย ชิดานนท์ (2527 : 57 -60) และชิววัฒน์ นิจนตร (2526 : 1 - 6) ได้กล่าวว่า การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็วเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสภาพจิตการปรับตัวและที่สำคัญคือ การขาดความอบอุ่นในครอบครัว ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน สภาพจิตและกายที่ทรุดโทรมปรับตัวลำบาก ทำให้เกิดความคับข้องใจ ซึ่งเป็นผลให้บุคคลแสดงออกมาในลักษณะของความก้าวร้าว

โกลด์สไตน์ (Goldstien) ได้สรุปองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวตามแนวคิดของนิวแมน (Newman) ดังนี้ (Goldstien. 1975 : 130)

1. อุบัติภัยของบุคคลที่มีความก้าวร้าวอยู่แล้ว มักขาดสติยั้งคิด ที่จะควบคุมการกระทำของตนเองทำให้เป็นคนหุนหันพลันแล่น มีจริยธรรมต่ำ ไม่มีเป้าหมายที่แน่นอนในชีวิต ชอบอ้างเหตุผล และโทษผู้อื่นเสมอ เป็นคนที่เคยได้รับรางวัลเมื่อเคยแสดงออกถึงความก้าวร้าว
 2. สิ่งแวดล้อมของบุคคลที่มีความก้าวร้าวเป็นสิ่งแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้กระทำ ความก้าวร้าวอยู่เสมอ ๗ มีพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ที่เป็นแม่แบบที่ก้าวร้าวแก่เด็ก
- นอกจากเด็กจะเรียนรู้ความก้าวร้าวจากผู้ปกครอง และกลุ่มเพื่อนหรือเด็กอื่น ๗ แล้ว เพนเนอร์ (Penner. 1978 : 122 - 123) เวอร์เชล และคูเปอร์ (Worchel and Cooper. 1979 : 349 - 352) ยังเห็นว่าสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ ละคร และที่สำคัญที่สุด คือ โทรทัศน์ มีอิทธิพลต่อความก้าวร้าวของเด็ก

ดังนั้นพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กส่วนใหญ่แล้ว สิ่งแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู และบุคลิกภาพของเด็ก มีอิทธิพลทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้ทั้งสิ้น ทั้งนี้เนื่องจากเด็กในวัยนี้ เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ ทุกสิ่งที่ผ่านเข้ามา การที่เด็กจะมีพฤติกรรมในทางที่เหมาะสมหรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่เด็กได้รับเช่นกัน

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

แพทเตอร์สัน ลิทแมน และบริคเคอร์ (Patterson, Littman and Bricker) ได้ศึกษาพฤติกรรมเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับการแสดงออกของพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า หลังจากที่เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น ตี ผลัก หรือแย่งของเล่น เด็กมักจะได้รับสิ่งตอบแทนที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เช่น ได้ของเล่นมา สิ่งเหล่านี้มักเป็นตัวเสริมแรงที่ทำให้เกิดแนวโน้มของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในสถานการณ์ที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันขึ้นอีก แต่ถ้าเด็กได้รับตัวเสริมแรงที่ได้ผลแห่งความไม่พึงพอใจ เช่น เพื่อนล้อ หรือโดนครูดุ เด็กก็มีแนวโน้มที่จะไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวขึ้นอีก (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2526 : 90 ; อ้างอิงมาจาก Patterson, Littman and Bricker. n.d.)

ในปี 1970 อัลเลน และคีช (Allen and Keith) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมของเด็กที่ทำร้ายผู้อื่น และก้าวร้าวรุนแรงคือไม่ให้ความสนใจกับพฤติกรรมที่ก้าวร้าวและรุนแรง ผลปรากฏว่า เด็กมีพฤติกรรมที่รุนแรงลดลง (Allen and Keith 1970 : 119 - 127)

สำหรับ บลูล็อก และบราวน์ (Blulock and Brown) ได้วิจัยสำรวจความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาประเภทต่าง ๆ ของเด็ก จากครูจำนวน 112 คน ที่สอนเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ โดยให้ทำแบบสำรวจความคิดเห็น (Behavioral Dimension Rating Scale) ที่แบ่งพฤติกรรมของเด็กออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทชอบแสดงความก้าวร้าว ชนเกร อยู่ไม่สุข ประเภทชอบเก็บตัว ประเภทมีความวิตกกังวล และประเภทช่วงความสนใจสั้น ขาดความรับผิดชอบ ปรากฏว่า ครูร้อยละ 96 ลงความเห็นว่าเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวชอบแสดงออก ชนเกร อยู่ไม่สุข เป็นปัญหาร้ายแรงอันดับแรก (เบญจกุล จินาพันธ์. 2517 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Blulock and Brown. n.d.)

และในปี ค.ศ. 1967 สก็อต และคนอื่น ๆ (Scott and others) ได้ทำการศึกษาวิธีการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียน โดยการใช้แรงเสริมทางสังคมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชายอายุ 4 ปี ในโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีรับพฤติกรรมเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น โดยในระยะแรกครูเพียงแต่สังเกตและบันทึกความถี่ของ

พฤติกรรมก้าวร้าว ในระยะที่ 2 ครูได้รับคำแนะนำให้ใช้การเสริมแรงทางสังคม คือให้คำชมเชย และให้ความสนใจ เมื่อเขาแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น สนใจผู้อื่น พูดคุยกับผู้อื่นอย่างเบิ่มิตร ตลอดจนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในขณะที่เดียวกันก็จะไม่ให้การเสริมแรงเมื่อเด็กแสดงอาการก้าวร้าว เช่น การทำร้ายร่างกาย หนีบ และเรียกร้อง จากผลการวิจัยพบว่า ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าว ลดลงและเด็กมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น (Scott and others. 1967 : 53 - 63)

สำหรับฮาร์ท และคนอื่น ๆ (Hart and others) ได้ใช้การเสริมแรงทางสังคม เพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กหญิงอายุ 5 ปี ซึ่งแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวคือพูดไม่สุภาพ และใช้คำพูดสบประมาท ผู้วิจัยได้เริ่มแก้ไขให้เขามีการเล่นกับเพื่อนมากขึ้น ในระยะแรก พบว่า เด็กผู้นั้นอยู่ใกล้กับเด็กอื่นร้อยละ 4 ของเวลาทั้งหมด ในระยะนี้ครูได้ให้ความสัมพันธ์ประมาทร้อยละ 10 ต่อมาในช่วงเวลา 7 วัน หลังจากนั้นครูได้ให้ความสนใจอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งให้ของเล่นที่ต้องการด้วย เมื่อเขาเล่นกับเพื่อน และไม่ให้ความสนใจ เมื่อเขาแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ผลปรากฏว่า การเล่นของเด็กที่เล่นร่วมกับเด็กอื่น เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 ในระยะเวลาต่อมา เมื่อครูไม่ให้การเสริมแรงกับพฤติกรรมที่เหมาะสม ผลปรากฏว่า พฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนลดลง และในที่สุดเมื่อครูกลับไปใช้วิธีการเสริมแรงกับพฤติกรรมที่เหมาะสมใหม่ ก็ปรากฏว่า พฤติกรรมการเล่นร่วมกับเด็กอื่นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 75 (Hart and others. 1968 : 73 - 76)

บัส (Buss) ได้กล่าวถึงผลการทดลองของนักจิตวิทยาต่าง ๆ ไว้ดังนี้คือ (Buss. 1961 : 15)

ดูบ และเซียร์ (Doob and Sears) ได้ทำการทดลอง พบว่า ความถี่ของความก้าวร้าวผันแปรไปตามความรุนแรงของความคับข้องใจ

โรเซนซ์ไวซ์ (Rosenzweig. n.d.) พบว่า ถ้าหากมีสิ่งกระตุ้นที่ไม่รุนแรงจะไม่ทำให้เกิดความก้าวร้าว แต่ถ้าการกระตุ้นนั้นรุนแรงจะทำให้เกิดความก้าวร้าวขึ้นมาได้

จากการศึกษาของ โชนิม เทียนอิง และคอลลาร์ด (Chyou Niem, Tien - Ing and Collard) ได้ศึกษาคนในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยใช้เด็กจีนได้หวัน และเด็กอเมริกันอายุ 4 ขวบ เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า เด็กจีนก้าวร้าวน้อยกว่าเด็กอเมริกัน แต่การ

แสดงออกขณะก้าวร้าวขึ้น เด็กจีนแสดงออกรุนแรงกว่าเด็กอเมริกัน (Chyou Niem, Tien - Ing and Collard. 1972 : 95 - 96)

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งอันจะก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวขึ้น ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้เด็กเกิดความพึงพอใจ โดยการทำให้เสียงดนตรีประกอบ อาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กให้น้อยลง

ดนตรี

1. ความสำคัญและคุณค่าของดนตรี

ดนตรี เป็นสื่อภาษาสากลที่ทั่วโลกจะเข้าใจกันได้โดยไม่ต้องมีการขัดแย้ง ไม่เลือกเชื้อชาติ วรรณะ อายุ เป็นสื่อในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างมนุษย์ เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่มนุษย์ยอมรับโดยไม่รู้ตัว (เรณู โกศินานนท์. 2522 : 107 ; ไร่ไพพรรณ ศรีโสภาค. 2513 : 253 ; Collingwood. 1982 : 8) จะเห็นได้ว่า ชีวิตของคนเรากลุกกลืออยู่กับเสียงดนตรีตลอดเวลา เริ่มตั้งแต่การที่ทารกตั้งแต่แรกเกิด จะรู้สึกเพลิดเพลินชื่นชมและแสดงความพอใจจากการได้ยินเสียงบักล่อมของมารดา ดังที่ ลินด์ (Lind) ได้กล่าวว่า ทารกในครรภ์สามารถมีปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี โดยมีอัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้นภายใน 2 นาที เมื่อให้มารดาฟังเพลงโดยใช้อุปกรณ์ (Headphone) และถ้าให้ทารกที่อยู่ในท้องฟังกล่องดนตรี (Sound Box) ที่วางบนท้องของมารดา ทารกจะมีปฏิกิริยาตอบสนองโดยมีการเพิ่มอัตราการเต้นของหัวใจเร็วขึ้นภายใน 5 วินาที นอกจากนั้นยังพบว่าทารกในครรภ์มีการเคลื่อนไหวมากขึ้น เมื่อได้ยินเสียงดนตรี และ ปฏิกิริยาตอบสนองต่อเสียงดนตรีของทารกในครรภ์ขึ้นอยู่กับความดังค่อย เสียงสูงต่ำ จังหวะของดนตรี และสภาพของทารกในครรภ์ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทรูบี้ (Truby) ที่ว่า ทารกในครรภ์มีปฏิกิริยาต่อเสียงดนตรีแต่ละประเภทต่างกัน เช่น เมื่อได้ยินเสียงดนตรีบทหนึ่งของ วิวาลดี (Vivaldi) ทารกที่กำลังบิดเกร็งตัว (Most Agitated Fetus) จะค่อย ๆ สงบลง และถ้าได้ยินเสียงดนตรีบางตอนของ บีโธเฟิน (Beethoven) หรือเพลงร็อคต่าง ๆ ทารกในครรภ์จะ

ต้นรุนแรงขึ้น (มณี เมือกวิไล. 2529 : 39 ; อ้างอิงมาจาก VERNY and KELLY. 1982 : 36) เป็นผลจากความดัง ความเร็ว ระดับเสียง (Pitch) และจังหวะของเสียงดนตรีที่ได้ยิน ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า ทารกมีการตอบสนองต่อเสียงดนตรี (Dickason and Schutt. 1979 : 359)

ดนตรีมีความผูกพันต่อมนุษย์อย่างมาก ดนตรีมีอิทธิพลต่ออารมณ์ความรู้สึกนึกคิด สามารถโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ฟังเคลิบเคลิ้ม คล้อยตาม เกิดความสุนทรีระ มองโลกในแง่ดี ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ช่วยชะโลมจิตใจให้เยือกเย็น และในขณะที่ยวกันดนตรีก็สามารถกระตุ้นให้คนเราเกิดอารมณ์ในรูปแบบต่าง ๆ กัน ความรู้สึกและอารมณ์ของมนุษย์สามารถถ่ายทอดได้ด้วยการใช้ดนตรีเป็นสื่อ เช่น ความรักชาติก็จะออกมาในรูปของเพลงปลุกใจ ความรักของชายหญิงก็ออกมาในลีลาของเพลงรักหวานซึ้ง หรือความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูกก็จะออกมาเป็นเพลงกล่อมที่มีความไพเราะอ่อนหวาน อ่อนโยน แผงไว้ด้วยความนุ่มนวลเหล่านี้เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2524 : 128) ซึ่ง จังหวะ ลีลาและท่วงทำนองของเสียงดนตรีที่เกิดขึ้นจะมีอิทธิพลทำให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ขึ้นมา เช่น อารมณ์อ่อนไหว รัก เศร้า คึกคัก ร่าเริง หรือระมัดระวังใจ นอกจากนั้นยังมีการกล่าวถึงอิทธิพลของเสียงดนตรีอีกว่า เสียงดนตรีช่วยกล่อมเกลายุบนิลัยของมนุษย์ที่หยาบกระด้าง ก้าวร้าว โหดเหี้ยม ทารกให้ผ่อนคลายลงได้ (ทวีป อภิสัทธ์. 2521 : 25)

ฉะนั้นด้วยเหตุผลที่ว่ามนุษย์เรามีความเกี่ยวข้องกับดนตรีมาตั้งแต่แรกเกิด จนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิตไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่แรกเกิดที่ทารกได้ยินเสียงเห่กล่อมจากมารดา เมื่อโตขึ้นการจัดงานรื่นเริงจะมีดนตรีมาร่วมบรรเลงให้ความสนุกสนาน และสุดท้ายยังมีดนตรีแต่งให้กับการศพ จึงกล่าวได้ว่า ดนตรีนี้มีอิทธิพลและมีความผูกพันอย่างลึกซึ้งมากมาย จึงทำให้นักวิทยาศาสตร์ แพทย์ นักจิตวิทยา นักศิลปะ นักปรัชญา ตลอดจนนักการศึกษาต่างได้นำดนตรีมาวิเคราะห์เพื่อนำประโยชน์มาใช้ในด้านต่าง ๆ มากขึ้น (รำไพพรรณ ศรีโสภาค. 2516 : 2/1 - 2/2 ; สมโภช รอดบุญ. 2518 : 1 ; Sackett and Fitzgerald. 1980 : 1845 - 1848) ดนตรีจึงเป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คือเป็นทั้งศิลปะ และ วิทยาศาสตร์ เป็นวิทยาการด้านหนึ่งของมนุษย์ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาล (รำไพพรรณ ศรีโสภาค. 2516 : 2/2)

2. องค์ประกอบของดนตรี

ดนตรี (Music) แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ (โกวิทย์ ชันธศิริ. 2519 : 99)

1. ดนตรีทั่วไป (Entertainment Music หรือ Commercial Music) ซึ่งอาจเป็นเสียงที่ทำให้มนุษย์เกิดความสุขเกิดอารมณ์ต่าง ๆ อาจเป็นเสียงนกร้อง สัมผัส คีลัน กระทบฝั่ง เสียงเพลงของแม่กล่อมลูก เพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง เป็นต้น

2. ดนตรีคลาสสิก (Divine Art) ผู้ฟังอาจจะต้องใช้เวลาในการฟังให้มากเป็นพิเศษและค้นคว้าศึกษาถึงประวัติและเนื้อหาเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งมากขึ้น

การที่จะทำความเข้าใจดนตรีให้ดีขึ้น จึงจำเป็นต้องรู้จักโครงสร้างของดนตรีเสียก่อนว่าประกอบขึ้นด้วยอะไรบ้าง ดนตรีเป็นลักษณะของเสียงที่ได้รับการจัดเรียบเรียงไว้อย่างเรียบร้อย โดยมีแบบแผนและโครงสร้างที่ชัดเจน ดนตรีมีความแตกต่างกันไปตามชนิดหรือประเภทขององค์ประกอบของดนตรี ดนตรีสามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อบันดาลอารมณ์ของบุคคลในลักษณะต่าง ๆ ได้ตามความปรารถนา (Parriott. 1969 : 1724) ดนตรีมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ทำนอง (Melody) ทำนองของดนตรีมีความเกี่ยวข้องกับการรู้สึกตัวของบุคคลมากที่สุด (Parriott. 1969 : 1724) ผลของท่วงทำนองจะก่อให้เกิดผลดังนี้

1.1 ทำให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ภาพ (Relationship) และลดความวิตกกังวล

1.2 ทำให้รู้สึกสงบ ผ่อนคลายความรู้สึกในส่วนลึกของจิตใจได้

1.3 ทำให้เกิดความริเริ่มสร้างสรรค์

2. จังหวะหรือลีลา (Rhythm) จังหวะหรือลีลาของดนตรีมีอิทธิพลต่อมนุษย์มาก เพราะจะทำให้เกิดความรู้สึก กล้าทำ กล้าแสดงออก มีการโต้ตอบและเคลื่อนไหวร่างกายไปตาม จังหวะหรือลีลาของดนตรีได้เองโดยอัตโนมัติ มากที่สุด (รำไพพรรณ ศรีโสภาค. 2516) ลีลาของดนตรีที่มั่นคงจะให้ความรู้สึกเชื่อมั่น ลีลาที่สงบราบเรียบสม่ำเสมอจะให้ความรู้สึกพอใจ ปลอดภัย และสงบ และลีลาที่ไม่สม่ำเสมอจะทำให้เกิดความฉงนหรือสนุกสนานได้ (Parriott. 1969 : 1724) ผลของลีลาจังหวะดนตรีที่มีต่อมนุษย์ คือ (รำไพพรรณ ศรีโสภาค. 2511 : 119)

2.1 ช่วยให้เกิดสมาธิ (Concentration)

2.2 ช่วยให้มีการผ่อนคลายความเครียด

3. ความดังหรือความเข้มของเสียง (Volume Intensity) เสียงมีความหมายเกี่ยวข้องกับมนุษย์มานานนับพันปี มนุษย์และสัตว์ได้ตอบกับเสียงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพราะเกี่ยวข้องกับสัญญาณตอบรับที่มีในเสียงนั้น เสียงดังจะเร่งเร้าเตือนกระตุ้นอารมณ์และการทำงานของต่อมไร้ท่อ และสัมพันธ์กับระบบประสาทสัมผัสเพอติค เสียงเบาสงบจะทำให้เกิดความรู้สึกสบาย (รำไพพรรณ ศรีโสภาค. 2516 : 2/5) ผลของความเข้มของเสียงก่อให้เกิดประโยชน์ คือ (รำไพพรรณ ศรีโสภาค. 2511 : 119)

3.1 ใช้เป็นสื่อให้เกิดสมาธิได้

3.2 กระตุ้นและลดความรู้สึกส่วนลึกทางจิตใจให้สงบหรือตื่นตัวได้

3.3 สร้างระเบียบและควบคุมตนเองให้เหมาะสม

4. ความเร็วช้าของจังหวะดนตรี (Tempo) ความเร็วช้าของจังหวะดนตรีโดยทั่วไปอยู่ระหว่าง 50 mm. และ 120 mm. ต่อนาที (mm.= Metronom เป็นเครื่องจับจังหวะทางดนตรีต่อนาที เปลี่ยนแปลงตามระดับของจังหวะต่าง ๆ) จังหวะปกติในการตอบรับของร่างกายคนธรรมดาอยู่ระหว่าง 60 - 80 mm. ต่อนาที เทียบได้กับการเดินและการเต้นของหัวใจ ความเร็วช้าของจังหวะ เมื่อนับเทียบจากเครื่องจับจังหวะ ถ้าเร็วกว่าการเต้นของหัวใจ เรียกว่า จังหวะเร็ว และจังหวะที่ช้ากว่าการเต้นของหัวใจ เรียกว่า จังหวะช้า จังหวะที่เร็วจะเร่งความรู้สึก ทำให้ผู้ฟัง ตื่นเต้น ไม่สงบ และจังหวะที่ช้ามีผลทำให้สงบ (รำไพพรรณ ศรีโสภาค. 2511 : 1724)

5. การประสานเสียง (Harmony) เป็นการประสมประสานกัน ของเสียงหลายชนิดที่มีลักษณะแตกต่างกัน โดยมีลีลาจังหวะและท่วงทำนองที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน เช่น การขับร้องประสานเสียง หรือการประสานกันของเสียงเครื่องดนตรีต่างชนิดกัน (Parriott. 1969 : 1724)

6. ความกังวานของเสียง (Sonority) เป็นส่วนประกอบที่บอกกว่า เสียงมีความสมบูรณ์หรือกังวานภายในของเสียงแต่ละเสียงนั้นแต่ละวลีมีมากน้อยเพียงใด เป็นประเด็นสำคัญที่ชี้

ให้เห็นว่า ผู้ประพันธ์เพลง (Composer) ได้ฝากความไพเราะไว้ในเพลง หรือฝากความรู้สึกที่เหมือนจากนรก (Limbo) ให้กับผู้ฟัง โดยผ่านความกังวานของเสียงดนตรี (Parriott. 1969 : 1724)

(7) ความรู้สึกของดนตรี (EXpression of Music) เป็นความรู้สึกของดนตรีที่แสดงออกทำให้ทราบถึงอารมณ์และบรรยากาศของเพลง เช่น เศร้า อ่อนหวาน ร่าเริง สนุกสนาน รุกเร้าใจ (เรณู โกศินานนท์. 2522 : 43)

องค์ประกอบทั้งหมด จะถูกนำมารวมเข้าด้วยกันและเกิดเป็นดนตรีซึ่งจะมีอิทธิพลต่อผู้ฟัง

3. ดนตรีกับเด็กปฐมวัย

จากข้อความดังกล่าวมาแล้วข้างต้นว่า เสียงดนตรีมีอิทธิพลต่อมนุษย์ทั้งในด้านอารมณ์และความรู้สึกตั้งแต่แรกเกิด ดนตรีจึงนับเป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งของเด็กปฐมวัยที่มีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่สำคัญของเด็ก ที่จะช่วยให้เขามีชีวิตที่สงบสุข เพราะดนตรีเป็นศิลปศาสตร์อย่างหนึ่งที่มีความละเอียดอ่อน ลึกซึ้ง ที่เด็กจะต้องใช้สมอง ใช้สมาธิและความอดทน ในการรับรู้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2524 : 129 - 132) โฮวาร์ด ทอบแมน (Howard Taubman) นักการศึกษาดนตรี กล่าวว่า ไม่มีเด็กคนใดที่จะไม่มีปฏิริยาตอบสนองต่อเสียงดนตรี วันใดก็ตามที่เด็กคนนั้นจะมีความพิการบางอย่าง ถ้าพ่อแม่สังเกตจะพบว่า เด็กตั้งแต่วัยทารกก็สามารถตอบสนองต่อเสียงดนตรีได้ โดยมีการเคลื่อนไหวเมื่อได้ยินเพลงช้า ๆ สม่่าเสมอ แต่ในบางครั้งอาจเห็นว่าเด็กไม่แสดงปฏิริยาตอบสนองเลย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเขา กำลังฟังเพลงอยู่อย่างตั้งใจ และเสียงเพลงอาจกำลังซึมซาบเข้าไปในหัวใจของเขาเกินกว่าที่พ่อแม่จะตระหนักถึงก็ได้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2524 : 134 ; อ้างอิงมาจาก Taubman. m.d.) มนุษย์เราเกิดขึ้นมาพร้อมกับจังหวะซึ่งเห็นได้จากจังหวะการทำงานของร่างกาย เช่น จังหวะการหายใจ การเต้นของหัวใจ การไหลเวียนของโลหิต การพูด การเดิน ซึ่งจังหวะเหล่านี้ทารกคุ้นเคยมาตั้งแต่อยู่ในครรภ์ ภายหลังคลอดแล้วสมองของทารกพร้อมที่จะหัดพูด รับรู้ต่อเสียงต่าง ๆ ยิ่งไปกว่านั้น เสียงดนตรีจะสอดแทรกความรู้สึกเข้าไปได้เป็นอย่างดี แมรตบิลล์ อัดัมส์ ครอเวลล์ และเกรย์ (Blackbill Adums Clorwells and Gray) กล่าวว่า ทารก

จะสงบลงได้ดี เมื่อได้รับการกระตุ้นด้วยเสียงที่มีจังหวะต่าง ๆ (มณี เพ็ญวิไล. 2529 : 40 ; อ้างอิงมาจาก Robeck. 1978 ; 156) ครั้นเมื่อเด็กโตขึ้นมีวุฒิภาวะและการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ดนตรีก็ยังคงเป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่จะพัฒนาความสามารถของเด็กได้เป็นอย่างดี ดังที่ ซูซูกิ (Zuzuki) อาจารย์ที่มีชื่อเสียงของญี่ปุ่นกล่าวว่า การฟังดนตรีตั้งแต่วัยเด็กเป็นสิ่งสำคัญ เด็กควรมีโอกาสได้ฟังดนตรีที่ดีและซ้ำ ๆ กัน เพราะดนตรีก็เหมือนภาษาพูดของมนุษย์ ถ้าเด็กได้ยินเสียงดนตรีตั้งแต่แรกเกิดก็เท่ากับเด็กได้พัฒนาการรับรู้เสียงดนตรีอย่างค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งสอดคล้องกับ แอลเมอร์เชล (Allmershell) ที่กล่าวว่า เด็กในระยะก่อนเข้าโรงเรียนหรือระดับอนุบาล ควรได้ยินเสียงดนตรีให้มากและสม่ำเสมอ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2524 : 189) เพราะ เด็กสามารถรับรู้เสียงดนตรีที่เขามีความพึงพอใจก็จะช่วยให้เขาเกิดความรู้สึกและเกิดอารมณ์ในทางที่ดี

ในเด็กปฐมวัย ซึ่งอยู่ในช่วงอายุประมาณ 3 - 6 ปี ในวัยนี้มีวุฒิภาวะและความพร้อมในการที่จะรับรู้และซาบซึ้งกับเสียงดนตรีได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากการที่เด็กมีอารมณ์หงุดหงิด แต่เมื่อเด็กได้ฟังเพลงสักครู่เด็กก็จะค่อยคลายความหงุดหงิดลง เพราะความไพเราะของเสียงดนตรี ลีลา ตลอดจนท่วงทำนอง จะช่วยกล่อมอารมณ์ของเด็กให้เกิดความเพลิดเพลินตามไปด้วย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2527 : 503) ด้วยผลจากคุณค่าของเสียงดนตรีที่มีต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจของเด็ก นักจิตวิทยาสังคมต่างให้การยอมรับและได้กล่าวถึงคุณค่าของดนตรีไว้ว่า

1. ดนตรีก่อให้เกิดความสว่างแก่จิตใจ (Enlightenment)
2. ดนตรีก่อให้เกิดความสุข (Well-Being)
3. ดนตรีก่อให้เกิดความผูกพันรักใคร่ (Affection)

นอกจากนี้นักการศึกษาทั้งหลายซึ่งมีความใกล้ชิดโดยตรงกับเด็ก ได้เห็นความสำคัญและกล่าวถึงคุณค่าของดนตรีที่มีต่อเด็กต่าง ๆ กัน ซึ่ง ผลทาน ศรีมรงค์ ได้รวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญและคุณค่าของดนตรีไว้ดังนี้ (ผลทาน ศรีมรงค์. 2518 :14)

บลอคเลอเฮิร์ส (Blockleharst. 1971) กล่าวว่า ดนตรี เป็นผลรวมทางด้านทักษะคุณภาพ และการพัฒนาส่วนตนของเด็กในเรื่อง ร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์

สายสุรี จุติกุล (2518) กล่าวว่า คนตรีเป็นสิ่งเร้าทำให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ
 โกวิท วัฒนศิริ (2520) ได้แสดงความคิดเห็นว่า คนตรีมีส่วนช่วยทำนุบำรุงชีวิตเด็ก
 ให้สมบูรณ์ทูนสุข ทั้งเป็นตัวประกอบที่สำคัญ ที่จะส่งเสริมบุคลิกภาพของแต่ละคน และคนตรียังก่อ
 ให้เกิดความรู้สึกทางอารมณ์ต่าง ๆ ความนึกคิดและสามารถสร้างมโนภาพได้

ส่วน เบนาร์ด (Bernard. 1970) ได้กล่าวว่า คนตรีเป็นสิ่งที่ช่วยผ่อนคลายความตึง
 เครียด และถ้าคนตรีที่มีการจัดระบบอย่างถูกต้องก็สามารถช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์
 และเกิดความซาบซึ้ง คนตรีจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างอารมณ์ที่ดี และนำไปสู่การอยู่ร่วมกับ
 ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เสียงดนตรีนับเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีบทบาทสำคัญ
 และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กปฐมวัย คนตรีเป็นสิ่งเร้าที่จะช่วยจูงใจให้เด็กเกิด
 อารมณ์และความรู้สึกในทางที่ดี เพราะคนตรีจะช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมให้มีความน่าสนใจสนุกสนาน
 เพลิดเพลิน อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมอีกด้วย

4. ผลของดนตรีที่มีต่อจิตใจ

การตอบสนองอารมณ์และจิตใจที่มีต่อเสียงดนตรี สามารถวัดได้จากการเปลี่ยนแปลง
 ทางด้านร่างกาย การสยบวัดจากกลุ่มตัวอย่างและการสังเกตโดยทั่วไป คนตรีจะกระตุ้นสภาวะ
 อารมณ์ บันดาลให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจ ซึ่งความรู้สึกพึงพอใจนี้ส่วนหนึ่งอาจสืบเนื่องมาจากความ
 เชื่อมเกี่ยวกับดนตรีที่จัดให้ว่าเป็นวิธีการปลดปล่อยความเพ้อฝันฟุ้งซ่านอย่างไร้สติให้หมดไป จึงหว่า
 ลีลา ท่วงทำนอง เสียงประสานและความรู้สึกทางดนตรีจะเป็นตัวกำหนดวิธีการตอบสนองของอารมณ์
 และจิตใจ (MacClelland. 1979 : 256)

การศึกษาทดลองครั้งแรกถึงผลของดนตรีต่อภาวะจิตใจ ได้กระทำในปี ค.ศ. 1980
 โดยวีเมอร์ (Weimmer) ได้ใช้เสียงเปียโน (Piano) กับผู้ป่วยโรคจิตหญิงจำนวน 1,400 ราย
 พบว่า จังหวะของดนตรีก่อให้เกิดการตอบสนองบางอย่างในกลุ่มตัวอย่างทุก ๆ คนแต่ไม่มีการตอบ
 สอนงในการใช้ทำนองของดนตรีที่ไม่มีจังหวะ (Cook. 1981 : 259 ; citing Weimmer.
 1980)

ดนตรีที่มีลักษณะฟังแล้วเกิดความสงบ ปลอดภัย และสุขสบายใจนั้น มีผลต่อการลดความวิตกกังวล พีเรตตี (Peretti) ได้ศึกษาการตอบสนองของประจุไฟฟ้าที่ผิวหนัง พบว่าระดับความวิตกกังวลของทั้งผู้ที่เลือกและไม่เลือกเรียนดนตรี เป็นวิชาเอกลดลงอย่างมีนัยสำคัญต่อการใช้ดนตรีคลาสสิกในการปฏิบัติงานและได้ผลในผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย พีเรตตี ได้สรุปว่า การชมเพลงและร้องเพลงเป็นการระบายอารมณ์ภายในจิตใจ ดังนั้นดนตรีจึงสามารถจัดทำให้เพื่อเป็นการปลดปล่อยความตึงเครียดทางอารมณ์และเป็นกิจกรรมสำหรับลดความวิตกกังวล (Anxiety Reducing Agent) (McClelland. 1979 : 260 ; citing Peretti. n.d.) สตูเดนไมร์ (Stoudenmire) ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับผลของดนตรีต่อการลดความวิตกกังวล และได้สรุปผลของการทดลองว่า ดนตรีสามารถลดสภาวะการที่มีวิตกกังวลได้อย่างมีนัยสำคัญซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฟิชเชอร์ และกรีนเบิร์ก (Fisher and Greenburg) ในการศึกษาผลของดนตรีในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิง 90 ราย พบว่าดนตรีชนิดที่ทำให้เกิดความรู้สึกตื่นเต้น ส่งเสริมให้เกิดความวิตกกังวลได้มากกว่าดนตรีประเภทที่ฟังแล้วทำให้เกิดความสงบและดนตรีที่ฟังแล้วทำให้เกิดความสงบนี้ช่วยลดความวิตกกังวลได้มากกว่าไม่ฟังดนตรีเลย (Cook. 1981 : 259 ; citing Stoudenmire. n.d.)

(ฉะนั้นดนตรีจึงเป็นสิ่งกระตุ้นอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้สภาพจิตใจที่มีความวิตกกังวล ตื่นเต้นให้ลดลงได้ เพราะดนตรีจะทำให้เกิดการหันเหและเบี่ยงเบนจากสภาพจิตใจที่ผิดปกติไปสู่ความรู้สึกชนิดใหม่ที่ทำให้ความสงบ ไพเราะ เพลิดเพลิน หรือปลอดภัยจากความรู้สึกที่อึดอัดขึ้น)

5. บทบาทของดนตรีในการปรับพฤติกรรม

จากการที่ดนตรีมีผลต่อความรู้สึกและจิตใจของเด็กเป็นอย่างมาก ดนตรีช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ในการควบคุมอารมณ์ ระบายอารมณ์ ทำให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดี ตามคุณลักษณะของภาษาดนตรีที่สามารถทำได้อย่างอิสระ พฤติกรรมใด ๆ ก็ตามที่เด็กแสดงออกมา ย่อมมีสาเหตุทั้งสิ้น พฤติกรรมที่จัดว่าเป็นปัญหา ซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่ทำให้เด็กมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมได้ลำบาก เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เด็กขาดความสุข หรือเป็นพฤติกรรมที่ทำให้เด็กมีสภาพเลวลง เป็นพฤติกรรมที่เป็นที่หนักใจ เพราะไม่เป็นตามสังคมและสภาพแวดล้อม (การใช้ดนตรีนับ เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยลดพฤติกรรม

ที่เป็นปัญหาได้) (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2524 : 161)

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กมักจะเป็นอุปสรรคสำคัญในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และเมื่อเด็กเกิดอุปสรรคเกิดความคับข้องใจ อันเป็นผลจากภาวะแวดล้อมทางอารมณ์ เสียงดนตรีจะเป็นสื่อที่จะช่วยผ่อนคลายภาวะเหล่านั้น จากการที่นักปราชญ์และท่านผู้รู้ทางดนตรีทั้งหลายได้กล่าวว่ เสียงดนตรีเป็นเสียงที่ทำให้มนุษย์เกิดความสงบ เกิดอารมณ์ต่าง ๆ อาจเป็นเสียงนกร้อง สัมผัสคลื่นกระทบฝั่ง เสียงเพลงของแม่กล่อมลูก เพลงลูกทุ่งหรือเพลงลูกกรุง (โกวิทย์ บัณฑิตศิริ. 2519 : 99) ดังนั้นดนตรีจึงมีบทบาทและมีอิทธิพลต่อมนุษย์ อำนาจของดนตรีเปรียบเสมือนเครื่องบำบัดรักษา มีอำนาจต่อการควบคุมอารมณ์และความรู้สึกในการสื่อความหมายและมีอำนาจต่อการรู้สึกตัวของมนุษย์ได้อย่างมหาศาล (Parriott. 1969 : 1723) จึงทำให้มีการนำดนตรีมาใช้ประโยชน์ในการบำบัดรักษาสภาพจิตใจอย่างมากภายในหลายรูปแบบ

ในระยะแรกมีการนำดนตรีมาใช้ในรูปแบบของแพทย์มนต์คาถา โดยเชื่อว่าการขับร้อง จังหวะและเสียงดนตรี สามารถขับไล่วิญญาณชั่วร้าย ให้ล้างบาปหรือใช้ดนตรีเป็นสื่อในการขอพรจากพระเจ้าหรือในการขอมุขพระเจ้า เป็นต้น ชาวฮีบรู (Hebrew) รายงานไว้ว่าได้ใช้ประโยชน์ของดนตรีในหลาย ๆ ลักษณะ ผู้ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือ พาริด (Parid) ซึ่งเล่นดนตรีโดยวิธีการตีพิณ (Harp) ให้กับกษัตริย์ซอล (King Saul) เพื่อช่วยผ่อนคลายอารมณ์ที่สิ้นหวัง อันเนื่องจากวิญญาณชั่วร้ายเข้าสิงอยู่กับกษัตริย์ซอล จนกระทั่งกษัตริย์ซอลสดชื่นและดีขึ้นแล้ววิญญาณชั่วร้ายก็จากไป (Cook. 1981 : 252 - 253)

ชาวกรีกเป็นพวกแรกที่ได้ทำการค้นคว้าและนำดนตรีมาใช้อย่างมีหลักการเป็นระบบระเบียบ และยอมรับในคุณค่าของดนตรีต่อการควบคุมความผันแปรของอารมณ์จากสิ่งรบกวนต่าง ๆ รวมทั้งยังใช้ดนตรีเพื่อหลีกเลี่ยงจากอารมณ์ในทางลบ (Negative Emotions) เช่น ความโกรธ เศร้าใจ เสียใจ และความกลัว เป็นต้น อีกทั้งยังเชื่อว่าดนตรีช่วยส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ เพื่อเป็นผลทางด้านสุขภาพและเป็นการยกระดับจิตใจ (Cook. 1981 : 254)

บิதாகอรัส (Betagurus) ผู้ซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในด้านดนตรี เขามีความเชื่อว่าดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันซึ่งอาจจะช่วยประเทืองสุขภาพได้ บิதாகอรัสได้แสดงให้เห็น

ถึงการยอมรับในเรื่องนี้โดยการเล่นพิณในขณะที่กำลังมีอาการโกรธเคืองอย่างมาก ซึ่งมีทาฮอร์สพบว่า จิตใจของเขาสงบลงได้ (MacClelland. 1979 : 254 ; citing Betagurus. n.d.) ส่วน เพลโต (Plato) นักปรัชญา ได้กล่าวถึงความเชื่อของเขาว่า ดนตรีช่วยทำให้บรรลุถึงสุขภาพดีได้ทั้งร่างกายและจิตใจ (MacClelland. 1979 : 253 ; citing Betagurus. n.d.)

การใช้ดนตรีในการปรับพฤติกรรมของเด็กนั้นเป็นวิธีการอย่างหนึ่งของการปรับพฤติกรรม ซึ่งอยู่ในพวกที่ไม่ต้องใช้คำพูดเป็นเครื่องติดต่อกับเด็ก แต่อาศัยคุณสมบัติของเสียงดนตรี ซึ่งได้แก่ จังหวะ ความถี่ของเสียง ความสัมพันธ์ของช่วงเสียง น้ำเสียง ซึ่งได้ผ่านการคัดเลือกให้มีความเหมาะสมกับตัวเด็ก เพราะบันไดเสียงของดนตรีที่ต่างกันก่อให้เกิดอารมณ์เศร้า สงบหรือรุกร้าวได้ ระดับของเสียง (Pitch) ที่มีอัตราเร่งมากหรือเสียงสูงจะกระตุ้นให้หุ่นวายได้ง่ายในขณะที่เดียวกัน อัตราซึ่งช้าลงหรือเสียงต่ำจะก่อให้เกิดอารมณ์สงบลงได้ (รำไพพรรณ ศรีโสภาค. 2513 : 255 - 256) นั้นแสดงถึงผลกระทบของเสียงของดนตรีที่สนองตีความหมายนั้นมีการทำงานอย่างเป็นระบบ ดังที่ อัลทชูลเลอร์ (Altschuler) เชื่อว่าเสียงดนตรีสามารถเปลี่ยนแปลงอารมณ์ได้ทั้งในขณะ รู้สึกรู้ตัว (Consciously) และไม่รู้สึกรู้ตัว (Unconsciously) โดยในขณะที่รู้สึกรู้ตัว ดนตรีรับอารมณ์ที่ระดับสมองส่วน คอร์ติคอลโดยไปกระตุ้นความคิดฝัน (Imagination) และสติปัญญา (Intellect) และในขณะที่ไม่รู้สึกรู้ตัวดนตรีจะปรับอารมณ์โดยกระตุ้นให้มีการตอบสนองอย่างอัตโนมัติที่ระดับสมองส่วนทาลามัส ซึ่งสมองส่วนทาลามัสเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกไปสู่ ซีรีบรัม เซอรัล เฮมิสเฟียร์ (Cerebral Hemisphere) (Cook. 1981 : 259) ซึ่งในเรื่องนี้มี เทอรา (Metera) กล่าวว่า ดนตรีประเภทซอซตั้งมีวลีคมีผลให้ความวิตกกังวลลดลงด้วย (Cook. 1981 : 261) ส่วน วราวูธ สุมาวงศ์ ได้กล่าวว่า ดนตรีที่ก่อให้เกิดความสงบของจิตใจ อารมณ์ควรเป็นดนตรีประเภทที่มีความยาวพอสมควร ดนตรีคลาสสิกหรือดนตรีไทยเดิม มีประโยชน์ต่อการทำให้จิตใจสงบลงได้มากกว่าเพลงป๊อปบุลท์ทั่วไป เพราะสามารถดึงอารมณ์ให้คล้อยตามไปได้ ติดต่อกันโดยไม่สะดุด (วราวูธ สุมาวงศ์. 2525 : 96) ดนตรีจึงเปรียบเสมือนกลไกที่ไปกระตุ้น ไม่เพียงแต่ระบบประสาทแต่ยังกระตุ้นมนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจ ดังที่ผลจากการทดลองพบว่า เสียงดนตรีมีผลต่อระบบไหลเวียนโลหิต และช่วยทำให้จิตใจสงบลง (สมโภช รอดบุญ. 2518 : 2)

ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า การนำเสียงดนตรี มาใช้ประโยชน์ในการปรับพฤติกรรมนั้น จำเป็นที่จะต้องพิจารณาความเหมาะสมในเรื่องคุณสมบัติของเสียงดนตรี เพราะเสียงดนตรีนี้มีอิทธิพลทั้งต่อร่างกายและจิตใจมนุษย์ ในลักษณะที่ต่างกัน มีการทำงานที่เป็นระบบ จังหวะของดนตรีเปรียบเสมือนกับการทำงานภายในร่างกาย ความผิดปกติของอารมณ์ของเด็กปกติตามไปด้วย ตลอดจนส่งผลทำให้การดำเนินชีวิตมีการเปลี่ยนแปลง เสียงดนตรีที่ใช้กระตุ้นนั้นจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางร่างกายและมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางอารมณ์ (MacLelland. 1979 : 255 - 256) แต่ทั้งนี้จำเป็นต้องพิจารณาระดับของเสียงดนตรีอีกด้วย ดังที่ อิงบาร์ (Ingbar) อ้างถึง อัลวิน (Alvin) ว่า ระดับเสียงมีผลต่อระบบประสาทอัตโนมัติ ระดับเสียงสูงส่งเสริมให้เกิดความตึงเครียด และระดับเสียงต่ำทำให้เกิดการผ่อนคลาย (Cook. 1981 : 259 ; citing Ingbar. n.d.)

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การใช้ดนตรีในการปรับพฤติกรรมนั้น จำเป็นต้องพิจารณาทั้งในด้านความเหมาะสมของเสียงดนตรี สภาพทางร่างกายและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กประกอบกัน

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดนตรีในการปรับพฤติกรรม

เนื่องจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดนตรีในการปรับพฤติกรรม ก้าวร้าวของเด็กระดับปฐมวัย ยังไม่ได้มีการกล่าว และอ้างถึงโดยตรง แต่ก็มีอยู่ในลักษณะที่เกี่ยวข้องที่จะใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณา ดังนี้

6.1 งานวิจัยในประเทศ

เลิศ อานันท์นะ ได้ทดลองนำเสียงดนตรีมาใช้เพื่อประกอบการสอนแบบสร้างสรรค์ทางศิลปะ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2514 ผลปรากฏว่า เสียงดนตรีสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก เสริมสร้างความคิด จินตนาการ ช่วยกระตุ้นให้มีการแสดงออกในทางสร้างสรรค์ส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ระหว่างประสาทรู กล้ามเนื้อมือ ให้สอดคล้องกับการใช้ความคิด นอกจากนี้ยังทำให้เหนื่อยช้าและคลายความตึงเครียด (เลิศ อานันท์นะ. 2518 : 129)

ไตรรงค์ เจริญกิจ ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ภายภาคระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง จังหวัดยะลา ระหว่างวิธีใช้และไม่ใช้ดนตรี ประกอบการสอน พบว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้ดนตรีประกอบการเรียนการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยไม่ใช้ดนตรีประกอบ (ไตรรงค์ เจริญกิจ. 2522 : บทคัดย่อ)

บำเพ็ญจิต แสงชาติ ได้ศึกษาผลของดนตรีต่อการลดความเจ็บปวด ระหว่างกลุ่มผู้ป่วยที่จัดดนตรีให้ฟังกับกลุ่มผู้ป่วยที่ไม่ได้จัดดนตรีให้ฟัง ผลการวิจัยพบว่า ดนตรีสามารถนำมาใช้ลดหรือบรรเทาความรู้สึกทุกข์ทรมานจากความเจ็บปวดของผู้ป่วยใน 48 ชั่วโมงแรกหลังผ่าตัดและดนตรียังช่วยผ่อนคลายภาวะทางอารมณ์ได้เป็นอย่างดี (บำเพ็ญจิต แสงชาติ. 2528 : บทคัดย่อ)

ในปีเดียวกัน ผลทาน ศรีมรงค์ ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการศึกษาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยใช้ดนตรี เป็นสื่อเร้ากับวิธีการสอนแบบธรรมชาติ พบว่า ดนตรีเป็นสื่อเร้าหรือกระตุ้นทำให้นักเรียนเกิดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด เกิดจินตนาการ และสามารถเขียนถ่ายทอดออกเป็นภาพเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างแตกต่างกัน และยังพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองทุกคนชอบเรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ดนตรีเป็นสื่อเร้าในการสอน เพราะทำให้เกิดความรู้สึกสบายใจไม่ตึงเครียด (ผลทาน ศรีมรงค์. 2528 : บทคัดย่อ)

มณี เผือกวิไล ได้ศึกษาผลของการใช้ดนตรีกระตุ้นต่อการเจริญเติบโตของทารก คลอดก่อนกำหนด ผลปรากฏว่า เด็กจะมีปฏิกิริยาตอบรับกับเสียงเพลงทั้งทางพฤติกรรมและร่างกาย ในทางที่ดีขึ้นมาก เสียงเพลงที่นุ่มนวลจะทำให้เด็กมีอาการสงบ ร่าเริงเจริญเติบโตขึ้นด้วย และยังช่วยทำให้ระบบหายใจและระบบการย่อยดีขึ้นอีกด้วย (มณี เผือกวิไล. 2529 : บทคัดย่อ)

6.2 เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศ

มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก แห่งสหรัฐอเมริกา ได้มีการทดลองให้นักศึกษาทำข้อสอบมีเสียงดนตรี คลอไปด้วย ผลปรากฏว่านักศึกษาที่ทำข้อสอบที่มีเสียงดนตรีคลอไปด้วยทำคะแนนได้ดีกว่านักศึกษาที่ทำข้อสอบโดยไม่มีเสียงดนตรี (ไทยรัฐ. 2532 : 6 ; อ้างอิงมาจาก New York University n.d.)

มหาวิทยาลัยแห่งรัฐหลุยส์เซียน่า ได้ทดลองโดยให้นักศึกษาทำข้อสอบที่มีเสียงดนตรี กับไม่มีเสียงดนตรีประกอบ ผลปรากฏว่า นักศึกษาที่ทำข้อสอบโดยไม่มีเสียงดนตรี ทำคะแนนได้น้อยกว่า นักศึกษาที่ทำข้อสอบที่มีเสียงดนตรีเพลงร็อค แต่นักศึกษาที่ทำคะแนนมากที่สุด ได้แก่ นักศึกษาที่ทำข้อสอบโดยเปิดเพลงคลาสสิกและแจ๊ส (ไทยรัฐ. 2532 : 6 ; อ้างอิงมาจาก Louisiana University. n.d.)

แฟรงเกนเบอร์เกอร์ (Frankenberger) ได้ศึกษาผลของการใช้ดนตรีร่วมกับการฝึกอบรมแบบผ่อนคลายกับเด็กที่มีการเรียนรู้ช้าและมีความก้าวร้าว ผลปรากฏว่า การใช้ดนตรีร่วมกับการฝึกอบรมแบบผ่อนคลาย ช่วยทำให้เด็กมีการเรียนรู้ดีขึ้น และมีความก้าวร้าวทางอารมณ์ลดลง (Frankenberger. 1979 : 143)

ชวาร์ทซ์ (Schwartz) ได้ศึกษาผลของเสียงดนตรีประกอบในภาพยนตร์ที่มีต่อทัศนคตินิยมสงครามและความรักสงบของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 153 คน ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในรัฐนิวยอร์ก พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้ดูภาพยนตร์เงียบ ไม่มีผลในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับด้านความนิยมสงครามและความรักสงบ นักเรียนกลุ่มที่ได้ดูภาพยนตร์ที่มีเสียงดนตรีประกอบในลักษณะส่งเสริมเนื้อเรื่องของภาพยนตร์มีผลอย่างมีนัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับความสงบ และนักเรียนกลุ่มที่มีเสียงดนตรีประกอบในลักษณะไม่กลมกลืนกับเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ไม่เปลี่ยนแปลงทัศนคติทั้งด้านนิยมสงครามและรักสงบ (Schwartz. 1971 : 5677 - A)

ริชแมน (Richman) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการทำงานโดยใช้ดนตรีประกอบกัน กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนปัญญาอ่อนอย่างมาก 30 คน โดยให้ทำงานที่ต้องใช้มืออย่างช้า ๆ และเป็นงานที่คล้ายคลึงกับชนิดของงานในโรงงาน เปรียบเทียบกับการทำงานที่ไม่ใช้ดนตรีประกอบ พบว่า การใช้ดนตรีประกอบช่วยปรับปรุงการทำงานได้เป็นอย่างมาก (Richman. 1976 : 53796)

พฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กปฐมวัยนับเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งและควรได้รับการแก้ไข การปล่อยให้เด็กเกิดพฤติกรรมแบบนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อตัวเด็กเองและสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ จากคุณสมบัติของเสียงที่พอจะสรุปได้ว่า ดนตรีนับเป็นสิ่งเร้าอย่างหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ทำให้เด็กเกิดอารมณ์สนุกสนาน ร่าเริง เกิดสมาธิและคลายความเครียด ซึ่งเป็นแนวทางในการทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กปฐมวัยลดลงได้

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาอิทธิพลของเสียงดนตรีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย โดยจะจัดสิ่งแวดล้อมที่มีเสียงดนตรีประกอบกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) ซึ่งเป็นกิจกรรมอิสระที่เด็กสามารถตัดสินใจเลือกทำกิจกรรมตามความพอใจของตน ซึ่งในกิจกรรมศิลปะศึกษานี้ได้แก่ การวาดภาพระบายสี การพิมพ์ภาพ การปั้น การพับ การฉีก การตัด การปะ การร้อยและการประดิษฐ์ กิจกรรมเหล่านี้จะเปิดโอกาสให้เด็กสามารถที่จะเคลื่อนไหว แสดงความคิดเห็นนาการ ทำงานตามความสนใจ และความสามารถของตน การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สมมติฐานดังนี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. เสียงดนตรีช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย
2. การใช้เสียงดนตรีประกอบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ทำให้เด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว อายุระหว่าง 4 - 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 ณโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มาโดยวิธีการดังต่อไปนี้

1. สุ่มโรงเรียน 1 โรงเรียน จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ได้โรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 4 ห้องเรียน แต่ละห้องเรียนมีจำนวนนักเรียนประมาณ 25 คน รวมทั้งสิ้น 100 คน

2. การคัดเลือกเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จากนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของโรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง ในระดับชั้นอนุบาล 1 จำนวน 4 ห้องเรียนโดยวิธีการดังนี้

2.1 ครูประจำชั้นแต่ละห้อง เสนอชื่อเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยพิจารณาจากเกณฑ์จากแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีจำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในแต่ละห้องเรียนดังนี้

ห้องเรียนที่ 1 จำนวนเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว 9 คน

ห้องเรียนที่ 2 จำนวนเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว 4 คน

ห้องเรียนที่ 3 จำนวนเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว 8 คน

ห้องเรียนที่ 4 จำนวนเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว 2 คน

รวมจำนวนเด็กที่ครูเสนอชื่อว่าเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งสิ้น 23 คน

2.2 ผู้วิจัยสังเกตเด็กที่ครูเสนอชื่อว่ามีพฤติกรรมก้าวร้าวทั้ง 4 ห้องเรียนโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในขณะทำกิจกรรม 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) เล่นตามมุม เล่นกลางแจ้ง และ เกมการศึกษา โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กครั้งละ 1 คน คนละ 3 นาที ในทุกกิจกรรม

2.3 ผู้วิจัยนำคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวที่ได้จากการสังเกต มาพิจารณาเพื่อทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาเลือกเด็กที่มีค่าคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งได้แก่ห้องเรียนที่ 1 มีจำนวน 8 คน มีค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าว 154.25 ความแปรปรวน 2105.64 และห้องเรียนที่ 3 มีจำนวน 8 คน มีค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าว 129.25 ความแปรปรวน 585.36 และทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของทั้ง 2 กลุ่มพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

2.4 จับฉลากเพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ได้ห้องเรียนที่ 1 เป็นกลุ่มควบคุม มีเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 8 คน และได้ห้องเรียนที่ 3 เป็นกลุ่มทดลอง มีเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 8 คน เท่ากัน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและโดยการกระทำของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	นักเรียนชาย	นักเรียนหญิง	รวม
กลุ่มทดลอง	6	2	8
กลุ่มควบคุม	5	3	8
รวม	11	5	16

จากตาราง 1 แสดงถึงจำนวนนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งได้จากการคัดเลือกโดยการสังเกตควบคู่ไปกับการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มทดลองประกอบด้วยนักเรียนชาย 6 คน นักเรียนหญิง 2 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน สำหรับกลุ่มควบคุมประกอบด้วยนักเรียนชาย 5 คน นักเรียนหญิง 3 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน จะนำในการทดลองครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. แผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา)
 - 1.1 แผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ประกอบเสียงดนตรี
 - 1.2 แผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ
2. แบบสังเกตเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว

การสร้างและหาคณาภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา)

1.1 แผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ประกอบเสียงดนตรี

1.1.1 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เล่ม 1 พ.ศ. 2531

ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

1.1.2 เลือกกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายและเนื้อหา ดังนี้

1.1.2.1 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) มีดังนี้

1.1.2.1.1 เพื่อสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์

จินตนาการ

1.1.2.1.2 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม

1.1.2.1.3 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย

1.1.2.1.4 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์

จิตใจ

1.1.2.2 เนื้อหาในการดำเนินกิจกรรมประกอบด้วย การระบายภาพด้วยสีเทียนและสีน้ำ การปั้นดินน้ำมัน การพิมพ์กระดาษสีเป็นรูปต่าง ๆ การฉีกปะภาพด้วยกระดาษสี การตัดกระดาษสีตามจินตนาการ การร้อยลูกปัด การพิมพ์ภาพจากวัสดุด้วยสีน้ำ และการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้

1.1.2.3 นำกิจกรรมมาเขียนแผนการสอนให้สอดคล้องกับหน่วยการสอนจนครบ 8 หน่วย

1.1.3 การคัดเลือกเสียงดนตรีประกอบ

1.1.3.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เสียงดนตรีในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าว

1.1.3.2 คัดเลือกเสียงดนตรี ที่มีความเหมาะสมกับบรรยากาศ

จุดมุ่งหมายของกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ซึ่งเป็นเสียงดนตรี ประเภทบรรเลง ได้จากเครื่องดนตรี เช่น เปียโน ขลุ่ย ออร์แกน แตร และกีตาร์ และจะต้อง เป็นเสียงดนตรีที่เด็กไม่คุ้นเคยมากนัก มีการบรรเลงในลักษณะแผ่วเบา นุ่มนวล และมีท่วงทำนองที่ สดชื่นรื่นเริง ฟังแล้วรู้สึกสบายจำนวน 65 เพลง มาคัดเลือกเหลือ 48 เพลง (ในภาคผนวก 3) แล้วนำมาบรรจลงตลับเทป 5 ม้วน ม้วนละ 50 นาที

1.1.3.3 ทำเสียงดนตรีที่บรรจลงตลับเทป ๙ให้ผู้เชี่ยวชาญ

(ดังรายชื่อในภาคผนวก 4) ตรวจสอบความเหมาะสม ของระยะเวลา ทำนอง ลักษณะของดนตรี และจังหวะ

1.1.4 สร้างแผนการสอนกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) ตามหน่วย ประสพการณ์การสอนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 กำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรม และสื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหา เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และปรับกิจกรรมโดยการใช้เสียงดนตรีประกอบตามขั้นตอนของการวิจัยคือ จะมีการเปิดเสียงดนตรี ตลอดระยะเวลาการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) (ดูรายละเอียดในภาคผนวก 1)

1.1.5 เลือกใช้และผลิตสื่อการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมและเนื้อหา

1.1.6 กำหนดวิธีประเมินผล โดยยึดจุดมุ่งหมายในแผนการจัดประสบการณ์ เป็นหลักในการประเมิน

1.1.7 จัดตารางการใช้แผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรี ประกอบซึ่งผ่านการปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว โดยทุกวันในแต่ละสัปดาห์ จะมีการจัดกิจกรรมตามที่ระบุในแผนการจัดประสบการณ์ สำหรับกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) จะมีการเปิดเทปเสียง ดนตรีประกอบของทุกวันจำนวน 5 ม้วน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ และจะทำการเปิดเทป 5 ม้วนใน ลักษณะเช่นเดียวกันในสัปดาห์ต่อไป จนครบ 8 สัปดาห์ ดังตารางที่ 2 ที่ยกตัวอย่างมาประกอบ

ตาราง 2 แสดงแผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ประกอบเสียงดนตรีใน 1 สัปดาห์

สัปดาห์ที่	วัน	กิจกรรม	เทปดนตรี
1 หน่วยกล้วย	จันทร์	การปั้น การพิมพ์ การระบายสี และการฉีกปะ	ม้วนที่ 1
	อังคาร	การปั้น การระบายสี การฉีกปะ และการร้อย	ม้วนที่ 2
	พุธ	การระบายสี การปั้น การพิมพ์ และการร้อย	ม้วนที่ 3
	พฤหัสบดี	การระบายสี การฉีก การปั้น และการพิมพ์	ม้วนที่ 4
	ศุกร์	การฉีก การปั้น การระบายสี และการตัด	ม้วนที่ 5

1.2 แผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ

1.2.1 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เล่มที่ 1 พ.ศ. 2531 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพื่อเลือกจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับจุดประสงค์

1.2.2 เลือกกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินกิจกรรม สื่อ และ การประเมินผล เช่นเดียวกับแผนการการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ประกอบดนตรี

การตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรม

1.3 นำแผนการสอนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ประกอบเสียงดนตรีและกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก 4) ตรวจสอบเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมทั้ง 2 แบบไปทดลองใช้กับเด็กอนุบาล 1 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน เพื่อดูความเหมาะสมในด้านของเนื้อหา จุดประสงค์ ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม และรูปแบบของกิจกรรม

2. แบบสังเกตเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว

การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยจากทฤษฎีทางจิตวิทยา เอกสารและงานวิจัย

2.2 รวบรวมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ซึ่งได้จากงานวิจัยของผ่องพรรณ เอกอาวุธ (2525) ฉัญญา แก้วสุวรรณ (2525) คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เรื่องการศึกษา สถานภาพอบรมในศูนย์เด็กปฐมวัย (2528) และธีรพร กุศลนันท์ (2529) มาคัดเลือกเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2.3 นำหัวข้อพฤติกรรมก้าวร้าวที่ได้จากการคัดเลือกพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย จำนวน 13 พฤติกรรม มาจัดแบ่งดังนี้

2.3.1 พฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้อำนาจ 6 พฤติกรรมดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงรายการพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูด

รายการพฤติกรรม	การแสดงออก
1. พูดว่ากล่าว	1. การกล่าวติเตียนผู้อื่นด้วยความไม่พอใจ
2. พูดข่มขู่	2. การพูดให้ผู้อื่นเกิดความกลัว หรือให้ยอมปฏิบัติตามตนเอง
3. พูดก่อกวน	3. การพูดให้ผู้อื่นขาดสมาธิ และไม่สามารถทำกิจกรรมได้ตามปกติ
4. โต้เถียงกัน	4. การใช้วาจาโต้เถียง ที่เกิดจากความไม่พอใจทั้ง 2 ฝ่าย
5. ใช้คำพูดรุนแรง	5. การใช้วาจาที่ไม่สุภาพ และไม่เหมาะสมซึ่งทำให้ผู้อื่นไม่พอใจ
6. พูดทับถม	6. การพูดติเตียนผู้อื่นและยกย่องตนเองจนทำให้ผู้อื่นเกิดความน้อยใจ หรือไม่พอใจ

2.3.2 พฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำ 7 พฤติกรรม ดังแสดงใน

ตาราง 4

ตาราง 4 แสดงรายการพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำ

รายการพฤติกรรม	การแสดงออก
1. ทำร้ายร่างกายผู้อื่น	1. การทำให้ร่างกายผู้อื่นเกิดความเจ็บปวด หรือได้รับบาดเจ็บ เช่น ตี ทบ เตะ ต่อย หรือกระแทก เป็นต้น
2. ทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน	2. การต่อสู้ เช่น การเตะ ต่อย ตี หรือทุบ จากทั้ง 2 ฝ่าย
3. ทำลายสิ่งของตนเอง	3. การใช้วิธีการที่ทำให้สิ่งของหรือเครื่องใช้ของตนเองเสียหาย เช่น การขว้าง ปา ทบ หรือโยน เป็นต้น
4. แย่งของเล่น	4. การนำของเล่นของผู้อื่นมาในขณะที่ผู้อื่นกำลังเล่นอยู่ เช่น การกระชาก การดึง หรือ การหยิบ เป็นต้น
5. หวงของ	5. การยึดของทุกอย่างที่เป็นของตนโดยไม่ยอมให้ผู้อื่นเข้าใกล้ หยิบไปเล่น หรือนำไปใช้

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการพฤติกรรม	การแสดงออก
6. แย่งของใช้	6. การนำของใช้ เช่น ดินสอสี ไม้บรรทัด หรือ กรรไกร จากผู้อื่นในขณะที่กำลังใช้อยู่ โดยการหยิบ กระชาก หรือดึง เป็นต้น
7. ทำลายสิ่งของผู้อื่น	7. การทำให้ของใช้หรือของเล่นของผู้อื่นเสียหาย โดยการเตะ การขว้าง การกัด หรือ โยน เป็นต้น

2.4 นำพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและการกระทำ มาสร้างเป็นแบบสังเกต โดยกำหนดวิธีการใช้แบบสังเกตในลักษณะของการให้คะแนน จากพฤติกรรมทั้งสิ้น 13 รายการ (ในภาคผนวก ที่ 2) มาทดลองทำการสังเกตพฤติกรรมแบบก้าวร้าวกับเด็ก 5 คน ที่ไม่ใช่ในกลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) เล่นตามมุม เล่นกลางแจ้ง กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ และเกมการศึกษาครั้งละ 3 นาที รวมทั้งสิ้น 15 นาที

2.5 นำแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ทางการสอน และทางจิตวิทยาพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย จำนวน 5 ท่าน (ดังรายชื่อในภาคผนวก 4) เพื่อพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสมในด้านรายละเอียดของพฤติกรรม ระยะเวลาในการสังเกต กิจกรรมและวิธีการให้คะแนน

2.6 ผู้ช่วยผู้วิจัย 2 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก 4) นำแบบสังเกตพฤติกรรมไปทำการหาความเชื่อมั่น โดยใช้กับเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ที่ไม่ใช่ในกลุ่มตัวอย่างได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกต (Interobserver - reliability or Point Agreement) และ ผลจากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกต มีค่าร้อยละ 86.87

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัย ได้กำหนดสัญลักษณ์ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S ²	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
n ₁	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
n ₂	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม
R ₁	แทน	ผลรวมของอันดับของกลุ่มทดลอง
R ₂	แทน	ผลรวมของอันดับของกลุ่มควบคุม
U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบแบบ Mann Whitney U - test
**	แทน	ความนัยสำคัญที่ระดับ .01

กลุ่มทดลอง คือ กลุ่มเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ

กลุ่มควบคุม คือ กลุ่มเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาผลของการใช้เสียงดนตรีในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย และเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ ต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย ตามลำดับขั้นดังนี้

1. ผลของการใช้เสียงดนตรีในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย โดยการใช้อย่างไร แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ ดังได้แสดงในตารางที่ 7-12 ดังนี้

ตาราง 7 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้ค่าพูดของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง		คนที่	หลังการทดลอง		U
	คะแนน	อันดับ		คะแนน	อันดับ	
1	52	12	1	14	4	
2	56	13	2	31	8	
3	46	10	3	10	2	
4	63	16	4	26	7	
5	57	14	5	22	6	
6	51	11	6	12	3	
7	59	15	7	17	5	
8	44	9	8	6	1	
$n_1=8$		$R_1=100$	$n_2=8$		$R_2=36$	$U=0^{**}$

เมื่อค่า $U = 0$, $n_1 = 8$, $n_2 = 8$ ได้ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่า ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง เด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบมีจำนวนพฤติกรรมลดลง

ตาราง 8 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดของเด็กปฐมวัยในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง		คนที่	หลังการทดลอง		U
	คะแนน	อันดับ		คะแนน	อันดับ	
1	52	8	1	61	11	
2	123	16	2	89	15	
3	49	7	3	56	10	
4	67	13	4	66	12	
5	34	3	5	31	1	
6	46	6	6	37	4.5	
7	37	4.5	7	33	2	
8	55	9	8	70	14	
		$R_1=66.5$			$R_2=69.5$	$U=30.5$

เมื่อค่า $U = 30.5$ $n_1 = 8$, $n_2 = 8$ ได้ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .46

จากตาราง 8 พบว่า ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง เด็กปฐมวัยในกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการใช้คำพูดไม่แตกต่างกันกล่าวคือ หลังการทดลองพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการใช้คำพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติไม่ลดลง

ตาราง 9 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง		คนที่	หลังการทดลอง		U
	คะแนน	อันดับ		คะแนน	อันดับ	
1	71	12	1	18	5	
2	81	13.5	2	22	6	
3	81	13.5	3	10	1	
4	31	9	4	15	2	
5	62	10	5	24	7	
6	64	11	6	16	3.5	
7	118	16	7	29	8	
8	98	15	8	16	3.5	
$n_1=8$		$R_1=100.0$	$n_2=8$		$R_2=36$	$U=0^{**}$

เมื่อค่า $U = 0$, $n_1 = 8$, $n_2 = 8$ ได้ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 พบว่า ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง เด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบมีจำนวนพฤติกรรมลดลง

ตาราง 10 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำของเด็กปฐมวัยในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง		คนที่	หลังการทดลอง		U
	คะแนน	อันดับ		คะแนน	อันดับ	
1	94	10	1	52	1	
2	126	15	2	98	12	
3	136	16	3	90	9	
4	53	2.5	4	53	2.5	
5	85	7	5	77	6	
6	123	14	6	109	13	
7	95	11	7	87	8	
8	59	5	8	57	4	
		$R_1=80.5$			$R_2=55.5$	$U=19.5$

เมื่อค่า $U = 19.5$ $n_1 = 8$, $n_2 = 8$ ได้ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .11

จากตาราง 10 พบว่า ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง เด็กปฐมวัยในกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ หลังการทดลองพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติไม่ลดลง

ตาราง 11 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูด และโดยการกระทำของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง		คนที่	หลังการทดลอง		U
	คะแนน	อันดับ		คะแนน	อันดับ	
1	123	12	1	32	4	
2	137	14	2	53	7	
3	127	13	3	20	1	
4	94	9	4	41	5	
5	119	11	5	56	8	
6	115	10	6	28	3	
7	177	16	7	46	6	
8	142	15	8	22	2	
$n_1=8$		$R_1=100$	$n_2=8$		$R_2=36$	$U=0^{**}$

เมื่อค่า $U = 0$, $n_1 = 8$, $n_2 = 8$ ได้ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 พบว่า ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง เด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและโดยการกระทำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นั่นคือ หลังการทดลอง เด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและโดยการกระทำที่ได้รับ
การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบมีจำนวนพฤติกรรมลดลง

ตาราง 12 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและโดยการกระทำของเด็กปฐมวัยใน
กลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง		คนที่	หลังการทดลอง		U
	คะแนน	อันดับ		คะแนน	อันดับ	
1	146	11	1	113	2	
2	249	16	2	187	15	
3	185	14	3	146	11	
4	120	6.5	4	119	4.5	
5	119	4.5	5	108	1	
6	169	13	6	146	11	
7	132	9	7	120	6.5	
8	114	3	8	127	8	
$n_1=8$		$R_1=77.0$	$n_2=8$		$R_2=59.0$	U=23

เมื่อค่า $U = 23$, $n_1 = 8$, $n_2 = 8$ ได้ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .19

แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Nonrandomized Control - Group Pretest - Posttest Design (ลิ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 219 - 230) ตามตารางดังนี้

ตาราง 5 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T ₁	X	T ₂
CR	T ₁	-	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

X แทน การจัดการกระทำ (Treatment)

T₁ แทน การสอบก่อนการทดลอง (Pretest) โดยการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมโดยการให้คะแนน

T₂ แทน การสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมโดยการให้คะแนนฉบับเต็ม

R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Assigment)

C แทน กลุ่มควบคุม (Control Group)

E แทน กลุ่มทดลอง (Experimental Group)

การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดเตรียมสภาพห้องเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยให้มีการจัดอุปกรณ์การเรียน การจัดมุมประสบการณ์ ตลอดจนการวางสิ่งของเครื่องใช้ในการจัดประสบการณ์ให้มีความคล้ายคลึงกัน
2. ชี้แจงแก่ครูประจำชั้นในกลุ่มทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ประกอบเสียงดนตรี และกลุ่มควบคุมตามแผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง 2 แผน
3. การดำเนินการทดลองในการศึกษาครั้งนี้กระทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 โดยครูประจำชั้น เป็นผู้สอนตามแผนทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง รวม 40 ครั้ง ดังตาราง 2

ตาราง 6 รูปแบบการทดลอง

กลุ่ม	เวลา	กิจกรรม
กลุ่มควบคุม	สัปดาห์ที่ 1 - 8	กิจกรรมปกติ
กลุ่มทดลอง	สัปดาห์ที่ 1 - 8	กิจกรรมประกอบเสียงดนตรี

4. ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองดังนี้

4.1 กลุ่มควบคุม ดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) ตามปกติ โดยยึดถือตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นหลัก ซึ่งรูปแบบของกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) ปกติเด็กจะมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรมอย่างน้อย 2 กิจกรรม จากกิจกรรมที่ครูเตรียมให้ 4 กิจกรรม ของทุกวัน และให้มีการเปิดเสียงดนตรีประกอบตลอดการทำกิจกรรม

4.2 กลุ่มทดลอง ดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) ตามปกติ โดยยึดถือตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นหลักและรูปแบบในการจัดกิจกรรมดำเนินการเช่นเดียวกับกลุ่มควบคุมทุกประการแต่จะมีการเปิดเสียงดนตรีประกอบขณะที่เด็กทำกิจกรรม ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบกิจกรรม

5. หลังดำเนินการทดลอง

เมื่อครบกำหนดเวลาทำการทดลอง 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยจะนำแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว ไปสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองในระหว่างการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) เล่นตามมุม เล่นกลางแจ้ง และเกมการศึกษา โดยจะทำการสังเกตเด็กแต่ละคน คนละ 3 นาที ของทุกกิจกรรมที่กำหนดในแต่ละวัน รวมทั้งสิ้น 15 นาที

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำคะแนนที่ได้จากการสังเกต มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้คะแนนเฉลี่ย หาค่าความแปรปรวน และ ตรวจสอบสมมติฐานโดยใช้ Mann Whitney U - test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

X แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าความแปรปรวนของคะแนน ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.
2528 : 68)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

- เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน
 X แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 X^2 แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

3. ความเชื่อมั่นของผู้สังเกต หาโดยวิธีการหาความสอดคล้อง

$$\text{ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระหว่างผู้สังเกต} = \frac{A}{A + D} \times 100$$

(Kazdin. 1982 : 59)

เมื่อ A แทน จำนวนคะแนนที่สังเกตได้ตรงกันระหว่างผู้สังเกต คนที่ 1 และคนที่ 2

D แทน จำนวนคะแนนที่สังเกตได้ไม่ตรงกันระหว่างผู้สังเกตคนที่ 1 และคนที่ 2

ค่าความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนจากการสังเกตที่คำนวณจากสูตรนี้ จะต้องมียก
ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงถือว่า ข้อมูลนี้เชื่อถือได้

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของอันดับ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้สูตร (วิเชียร
เกตุสิงห์. 2523 : 150)

$$U_1 = \frac{n_1 n_2 + n_1 (n_1 + 1) - R_1}{2}$$

$$U_2 = \frac{n_1 n_2 + n_2 (n_2 + 1) - R_2}{2}$$

n_1 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง

n_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

R_1 แทน ผลรวมของอันดับของกลุ่มทดลอง

R_2 แทน ผลรวมของอันดับของกลุ่มควบคุม

จากตาราง 12 พบว่า ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง เด็กปฐมวัยในกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและโดยการกระทำไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ หลังการทดลองพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและโดยการกระทำของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติไม่ลดลง

2. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ ดังได้แสดงในตารางที่ 13 - 15 ดังนี้

ตาราง 13. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้ค่าพูดของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ หลังการทดลอง

คนที่	กลุ่มทดลอง		คนที่	กลุ่มควบคุม		U
	คะแนน	อันดับ		คะแนน	อันดับ	
1	14	4	1	61	13	
2	31	8	2	89	16	
3	10	2	3	56	12	
4	26	7	4	66	15	
5	22	6	5	31	9	
6	12	3	6	37	11	
7	17	5	7	33	16	
8	6	1	8	70	15	
$n_1=8$		$R_1=36$	$n_2=8$		$R_2=100$	$U=0^{**}$

เมื่อค่า $U = 0$, $n_1 = 8$, $n_2 = 8$ ได้ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้อำนาจของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เมื่อสิ้นสุดการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้อำนาจแตกต่างจากกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ เด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้อำนาจที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ มีจำนวนพฤติกรรมลดลงกว่าเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้อำนาจที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ

ตาราง 14 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ได้รับการ
การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรม
สร้างสรรค์ปกติ หลังการทดลอง

คนที่	กลุ่มทดลอง		คนที่	กลุ่มควบคุม		U
	คะแนน	อันดับ		คะแนน	อันดับ	
1	18	5	1	52	9	
2	22	6	2	98	15	
3	10	1	3	90	14	
4	15	2	4	53	10	
5	24	7	5	77	12	
6	16	3.5	6	109	16	
7	29	8	7	87	13	
8	16	3.5	8	57	11	
$n_1=8$		$R_1=36$	$n_2=8$		$R_2=100$	$U=0^{**}$

เมื่อค่า $U = 0$, $n_1 = 8$, $n_2 = 8$ ได้ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเมื่อสิ้นสุดการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำแตกต่างจากกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ เด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เข้เสียงดนตรีประกอบ มีจำนวนพฤติกรรมลดลงกว่าเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ

ตาราง 15 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและโดยการกระทำของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ หลังการทดลอง

คนที่	กลุ่มทดลอง		คนที่	กลุ่มควบคุม		U
	คะแนน	อันดับ		คะแนน	อันดับ	
1	32	4	1	113	10	
2	53	7	2	187	16	
3	20	1	3	146	14.5	
4	41	5	4	119	11	
5	56	8	5	108	9	
6	28	3	6	146	14.5	
7	46	6	7	120	12	
8	22	2	8	127	13	
$n_1=8$		$R_1=36$	$n_2=8$		$R_2=100$	$U=0^{**}$

เมื่อค่า $U = 0$, $n_1 = 8$, $n_2 = 8$ ได้ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและโดยการกระทำของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เมื่อสิ้นสุดการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและโดยการกระทำแตกต่างจากกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ เด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและโดยการกระทำที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ มีจำนวนพฤติกรรมลดลงกว่าเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดและโดยการกระทำที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย โดยสรุป ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาผลของการใช้เสียงดนตรีในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. เสียงดนตรีช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย
2. การใช้เสียงดนตรีประกอบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ทำให้เด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรเป็นเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว อายุ 4 - 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวอายุ 4 - 5 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากข้อมูลทางพฤติกรรมเบื้องต้นจากครูประจำชั้นและจากการสังเกตของผู้วิจัยโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 8 คน รวม 16 คน แล้วจับสลากห้องเรียนเลือกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 แผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา)

3.1.1 แผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ประกอบเสียงดนตรี

3.1.2 แผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ

3.2 แบบสังเกตเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยให้สูตรของ Kazdin ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกตเท่ากับ ร้อยละ 86.87

4. การดำเนินการทดลอง

4.1 ชั้นเตรียมการทดลอง

4.1.1 ผู้วิจัยคัดเลือกเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จากการให้ข้อมูลเบื้องต้นของครูประจำชั้นทั้ง 4 ห้องเรียน จำนวน 23 คน มาทำการสังเกตโดยการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในขณะที่ทำกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) เล่นตามมุม เล่นกลางแจ้ง และเกมการศึกษา โดยเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวแต่ละคน ผู้วิจัยจะทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กครั้งละ 1 คน คนละ 3 นาที ในทุกกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม

4.1.2 ผู้วิจัยนำคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวที่ได้จากการสังเกตเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวมาคัดเลือก โดยพิจารณาจากคะแนนเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวมาก ได้ห้องเรียนที่ 1 จำนวน 8 คน และห้องเรียนที่ 3 จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน

4.1.3 จับสลากเพื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้ห้องเรียนที่ 1 เป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 8 คน และห้องเรียนที่ 3 เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 8 คน

4.1.4 จัดสภาพห้องเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมให้คล้ายคลึงกัน

4.1.5 ชี้แจงและทำความเข้าใจแก่ครูประจำชั้นในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ถึงจุดประสงค์ในการวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัยทั้ง 2 กลุ่ม

4.2 ดำเนินการทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ สำหรับกลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง

4.3 หลังการทดลอง ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมโดยการใช้นับสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวชุดเดิม ไปสังเกตเด็กแต่ละคนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) เล่นตามมุม เล่นกลางแจ้ง และเกมการศึกษา ผู้วิจัยจะทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กครั้งละ 1 คน คนละ 3 นาที ในทุกกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาผลของการใช้เสียงดนตรีในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย และเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ โดยใช้ Mann Whitney U - test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า

1. เสียงดนตรีสามารถช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย
2. การใช้เสียงดนตรีประกอบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ทำให้เด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรม

ก้าวร้าวลดลงกว่าการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่คิดต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย พบว่าเสียงดนตรีสามารถช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ประกอบเสียงดนตรี มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ด้านตัวเด็ก

1.1 พัฒนาด้านอารมณ์ จิตใจ เสียงดนตรีมีลักษณะของการช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นดังที่เบอนาร์ด (Bernard) กล่าวว่า ดนตรีเป็นสิ่งที่ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด การใช้เสียงดนตรีที่มีความเหมาะสมสามารถช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ดนตรีจึงนำเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างอารมณ์ และนำไปสู่ความสนใจที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ผลทาน ศรีมงคล. 2518 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Bernard : 1970) ฉะนั้นการสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียนโดยการใช้เสียงดนตรีเข้าไปเปิดเบา ๆ ขณะที่เด็กทำกิจกรรมย่อมจะส่งผลที่จะช่วยผ่อนคลายอารมณ์ และเบนความสนใจของเด็กจากสิ่งที่ไม่พึงพอใจไปสู่เสียงดนตรี ซึ่งเสียงดนตรีที่มีลักษณะแผ่วเบาและนุ่มนวล จะช่วยให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกสงบและสบาย (ராஹ்மண சரீஹாக. 2511 : 119) จากการสังเกตในระหว่างการทดลองพบว่าเมื่อเด็กได้ฟังเสียงดนตรี เด็กจะมีความรู้สึกที่พึงพอใจเช่นเด็กจะหัวเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส และ พุดคุยกับเพื่อนอย่างสนุกสนานในระหว่างการทำกิจกรรม

1.2 พัฒนาการด้านสังคม เสียงดนตรีนอกจากจะช่วยลดความกดดันทางอารมณ์ได้เป็นอย่างดีแล้วยังจะช่วยทดแทนความรู้สึกที่ถูกปิดกั้นจากโลกภายนอก (ปาเพ็ญจิต แสงชาติ. 2528 : 59) ฉะนั้นการที่เด็กได้ฟังเสียงดนตรีที่ให้ความรู้สึกที่สนุกสนาน เพลิดเพลิน เด็กจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นมีความไว้วางใจในสิ่งแวดล้อม มีความสุขในการทำงานและสามารถที่จะปรับตัวในลักษณะที่เหมาะสมเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น สังเกตได้จาก พฤติกรรมที่แสดงออก พบว่าเด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น มีพฤติกรรมทางสังคมมากขึ้น] เช่นมีการแบ่งปันของใช้ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น มีความ

เอื้อเพื่อพ่อแม่ ตลอดจนมีความสามัคคีร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี

1.3 พัฒนาการทางสติปัญญา เสียงดนตรีนับได้ว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาทางด้านสติปัญญา โดยเฉพาะในด้านสมาธิ เนื่องจากเสียงดนตรีช่วยทำให้เกิดเกิดสมาธิในการทำกิจกรรมและสามารถทำงานได้นานขึ้น ทั้งนี้เพราะเสียงดนตรีนับเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่จะช่วยปรับสภาพอารมณ์ และช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดสมาธิ สามารถสร้างระเบียบและความคุมตนเองให้เหมาะสมและไม่เกิดความเครียดจนต้องหยุดชะงักการทำงาน (ராஹ்ரம் சரிஹாக. 2511 : 119) สังเกตได้จากขณะที่เด็กทำกิจกรรมเช่น การจับกะ การร้อย การระบายสี หรือการปั้น และมีเสียงดนตรีเปิดเบา ๆ เด็กจะมีความตั้งใจและมีความพยายามที่จะทำงานแต่ละขั้นให้เสร็จ ก่อนที่จะเคลื่อนย้ายไปทำกิจกรรมอื่น อีกทั้งยังพบว่าระยะเวลาในการทำกิจกรรมแต่ละประเภทจะยาวนานขึ้น และจากการสังเกตถึงผลงานที่เด็กทำพบว่า เด็กมีพัฒนาการของผลงานในทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน เช่น กิจกรรมการวาดรูป ระบายสี เด็กรู้จักที่จะใช้สีมากขึ้น ภาพมีรายละเอียดมากขึ้น และสามารถที่จะเล่าเรื่องราวจากภาพที่วาดได้อย่างสอดคล้องกันนั้นแสดงถึงว่า เสียงดนตรีช่วยทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการในขณะที่ทำกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการทดลองของ เลิศ อานันทนะ ที่พบว่า เสียงดนตรีสามารถเสริมสร้างความคิด จินตนาการ ช่วยกระตุ้นให้มีการแสดงออกในทางสร้างสรรค์ส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ระหว่างประสาทหู กล้ามเนื้อมือให้สอดคล้องกับการใช้ความคิด นอกจากนี้ยังทำให้เหนื่อยช้าและคลายความตึงเครียด (เลิศ อานันทนะ. 2518 : 129)

1.4 พัฒนาการทางด้านร่างกาย เสียงดนตรีสามารถช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อมือและตา กล้ามเนื้อแขนขา และประสาทสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ทั้งนี้เนื่องจากขณะที่เด็กทำกิจกรรมการปั้น การร้อย การจับ หรือการวาดภาพ เสียงดนตรีจะเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งที่กระตุ้นให้เด็กมีการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมากขึ้น และในบางครั้งเสียงดนตรีช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกสบาย ไม่เครียด หรือไปกระตุ้นกล้ามเนื้อทำให้เกร็งจนไม่สามารถทำงานได้นานและได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ โฮวาร์ด ทอบแมน (Howard Taubman) ว่า เด็กตั้งแต่วัยทารก สามารถมีปฏิริยาตอบสนองต่อเสียงดนตรีได้โดยมีการเคลื่อนไหวเมื่อได้ยินเสียงดนตรี (มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช. 2524 : 134 ; อ้างอิงมาจาก Taubman. n.d.) ขณะที่ทำการทดลองได้พบว่า

เด็กเมื่อได้ยินเสียงดนตรีจะเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น การโยกตัวตามจังหวะ การเคาะมือตามจังหวะ และร้องคลอตามเสียงดนตรี แต่ก็ยังคงทำกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) ต่อไปซึ่งแสดงถึงความรู้สึกและการรับรู้เสียงดนตรีของเด็ก อีกทั้งยังเป็นการส่งผลต่อการพัฒนาทางด้านร่างกายได้เป็นอย่างดี

1.5 อิทธิพลของเสียงดนตรีช่วยทำให้เด็กเกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นทั้งผู้ใหญ่และเพื่อน จากการที่เสียงดนตรีมีส่วนช่วยในการปรับสภาพอารมณ์ของเด็กทำให้เกิดความพึงพอใจ และความสบาย ฉะนั้นจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กจึงพบว่า เด็กสามารถที่จะพูดคุยและทำงานกับเพื่อน ได้เป็นอย่างดี รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักการแบ่งปัน และมีความสามัคคีร่วมมือในการทำกิจกรรม อีกทั้งยังพบว่าเด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับครูผู้สอนมากยิ่งขึ้นอีกด้วย เด็กกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตน กล้าซักถามเข้าไปพูดคุยสนทนา และช่วยเหลือครูในการจัดเตรียมกิจกรรมหรือเก็บของใช้ และทำตามความต้องการของครู เมื่อครูแนะนำหรือขอร้อง

2. ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ดนตรีช่วยสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียนให้มีความสบาย และน่าอยู่ยิ่งขึ้น จากการนำเสียงดนตรีเข้าไปประกอบในการจัดกิจกรรม นับเป็นการช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมอีกอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูและเด็กได้เป็นอย่างดี เพราะจากการสังเกตและการสอบถามจากครูประจำชั้นพบว่า หลังจากที่มีการนำเสียงดนตรีเข้าประกอบกิจกรรมแล้ว เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ลดการทะเลาะกัน หรือทำลายสิ่งของ อีกทั้งยังพบว่า เด็กมีพัฒนาการของผลงานดีขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ครูเกิดความพึงพอใจ เนื่องจากเสียงดนตรีเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่ช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กในทางที่เหมาะสม และยังเป็นการสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียนให้มีความสนุกสนานและน่าอยู่ ทำให้ครูมีอารมณ์ร่าเริงและแจ่มใส มีความสนใจ และมีเวลาในการจัดกิจกรรมและดูแลเด็กได้ทั่วถึง

จากอิทธิพลของเสียงดนตรีที่ส่งผลต่อพัฒนาของเด็กปฐมวัยในทางที่เหมาะสม ดังนั้น การใช้เสียงดนตรีเข้าประกอบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ นับเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยผ่อนคลายอารมณ์และช่วยแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมสร้างสรรค์นับ

เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และผ่อนคลายความเครียด (คณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2531 : 15) เมื่อนำมาประกอบเข้ากับการใช้เสียงดนตรีที่มีความนุ่มนวล แล้วเขาเปิดให้เด็กฟังขณะที่ทำกิจกรรม ก็จะทำให้เด็กเกิดความซาบซึ้ง เกิดสุนทรียภาพ มีอำนาจต่อการควบคุมอารมณ์ และความรู้สึกให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม (Parriott. 1969 : 1723) เสียงดนตรีจึงเป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่ช่วยทำให้ห้องเรียนมีความสุขสนุกสนาน น่าอยู่ และช่วยพัฒนาอารมณ์ของเด็ก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่สังคมยอมรับ ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าหลังจากการทดลองพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยทั้งโดยการกระทำและโดยคำพูดลดลงไปอย่างเห็นได้ชัดเจน

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. เด็กในกลุ่มทดลองมีพัฒนาการของผลงานในด้านความคิดสร้างสรรค์ดีขึ้น เช่น การวาดภาพจะมีรายละเอียดมากขึ้น มีการใช้สีมากขึ้น และรู้จักใช้คำพูดในการอธิบายผลงานได้อย่างเหมาะสม
2. การเปิดเสียงดนตรีที่ดังเกินไป จะส่งผลกระทบต่อทำให้เด็กหยุดชะงักในการทำกิจกรรม เพราะเสียงดนตรีที่ดังเกินไปจะไปรบกวนอารมณ์ และความตั้งใจในการทำงานของเด็ก
3. การเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการเลือกเสียงดนตรี และเปิดเสียงดนตรี จะเป็นการสร้างความพึงพอใจ และความภูมิใจให้กับเด็ก ซึ่งจะส่งผลทำให้เด็กมีอารมณ์ดีขึ้น มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังมีสมาธิในการทำงานยาวนานขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. เสียงดนตรีนับเป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่จะช่วยสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียนให้ดีขึ้น ดังนั้นจึงควรนำเสียงดนตรีเข้าไปเปิดในกิจกรรมอื่น ๆ ได้อีก เช่น เกมการศึกษา การเล่นกลางแจ้ง และการพักผ่อนนอนหลับ เป็นต้น

2. การเลือกเสียงดนตรี ควรยึดถือจุดมุ่งหมายของกิจกรรม ความเหมาะสมกับวัย และความสนใจของเด็ก เช่น เมื่อนำดนตรีไปใช้ประกอบในกิจกรรมเกมการศึกษา ควรใช้เสียงดนตรีที่มีจังหวะสนุกสนาน ร่าเริง หรือเมื่อใช้ประกอบการพักผ่อนหย่อนใจกลับควรใช้เสียงดนตรีที่มีจังหวะช้า นุ่มนวล และเปิดเบา ๆ เป็นต้น

3. การเลือกเสียงดนตรี ควรเลือกเสียงดนตรีที่เด็กมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ฉะนั้น ก่อนนำเสียงดนตรีเข้าประกอบในการจัดกิจกรรมควรจะได้มีการทดลองใช้กับเด็กกลุ่มที่ใกล้เคียงกัน เพราะการใช้เสียงดนตรีที่เด็กชอบก็จะส่งผลทำให้เด็กสนใจในเสียงดนตรีมากกว่าการทำกิจกรรม หรือ เสียงดนตรีที่เด็กไม่ชอบก็จะทำให้เด็กไม่พึงพอใจ ไม่อยากทำกิจกรรม และพยายามเลี่ยงเมื่อถึงเวลาทำกิจกรรมนั้น

4. การเปิดเสียงดนตรี ควรมีการปรับระดับเสียงให้มีความเหมาะสมกับระดับการได้ยินของเด็ก เพื่อที่จะทำให้เสียงดนตรีมีประโยชน์สามารถช่วยพัฒนาเด็กให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาของเสียงดนตรีต่อพัฒนาการในด้านอื่นอีก เช่น ร่างกาย สติปัญญา หรือสังคม เป็นต้น
2. ควรทำการศึกษาทดลองเป็นระยะเวลาสั้น เช่น 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปี
3. ควรมีการศึกษา ความสัมพันธ์หรือผลการใช้เสียงดนตรีที่มีต่อ ความจำ ความคงทนในการเรียนรู้ และสมาธิ
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้เสียงดนตรีไทยกับดนตรีสากล ต่อค่านิยม จริยธรรม และคุณธรรม
5. ควรมีการศึกษาผลของการใช้เสียงดนตรีในการปรับพฤติกรรมที่ต่างสภาพวัฒนธรรม เช่น ชุมชนเมือง ชุมชนแออัด และชนบท เป็นต้น
6. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้เสียงดนตรีประกอบกิจกรรมสร้างสรรค์ต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยในเด็กระดับอายุต่างกัน เช่น 3 ปี 4 ปี และ 5 ปี เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุรวงษ์. จิตวิทยาการศึกษา (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศรีเดชา, 2528.
- โกวิทย์ บัณฑิตศิริ. "ดนตรีกับจิตใจและการประชาสัมพันธ์," นิตยสาร. 2 : 99 - 106 ; ตุลาคม 2519.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาสภาพการอบรมในศูนย์เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ศรีเดชา, 2528.
- ธีรวัฒน์ นิจนตร. สุขภาพจิต - สังคม ในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่น ในเขตพระโขนง. ปริมาณิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ฉวีธรา แก้วสุวรรณ. พฤติกรรมสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนระดับปฐมวัย : เปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กปฐมวัย ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- เดโช สวานานนท์. บทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2520.
- ไตรรงค์ เจริญกิจ. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพระดับชั้น ม.ศ. 4 ระหว่างวิธีใช้และไม่ใช้ดนตรีประกอบการสอน. ปริมาณิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522. อัดสำเนา.
- ทวีป อภิสัทธ์. "การปลูกฝังคุณความดีโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ," ประชาศึกษา. 7 : 24 - 27 ; กุมภาพันธ์ 2521.
- ธีรพร กุลนานนท์. การศึกษาผลของการเล่นต่างกลุ่มอายุที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย. ปริมาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- เบญจกุล จินาพันธ์. การปรับพฤติกรรมในชั้นเรียนการศึกษาเฉพาะกรณี พฤติกรรมนอนไม่สุข เกินปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.

- ✓ ป้าเพ็ญจิต แสงชาติ. การนำดนตรีมาใช้เพื่อลดความเจ็บปวดของผู้ป่วยหลังผ่าตัด.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528. อัดสำเนา.
- ✓ ประพนธ์ คำจิม. จิตวิทยาเด็ก. เอกสารประกอบการสอนจิตวิทยาเด็ก ภาควิชาจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ประพันธ์ สุธาวาส. ความก้าวร้าวกับการยอมรับเลี้ยงดู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- ๕ ผกา ลัดยธรรม. สุขภาพจิตเด็ก. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ผลสถาน ศรีมรงค์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528. อัดสำเนา.
- ผ่องพรรณ เอกอาวุธ. พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับโรงเรียน และพฤติกรรมทางสังคม
ของนักเรียนระดับประถมศึกษา : เปรียบเทียบระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา
ในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
อัดสำเนา.
- "เผยแพร่ความหึงหวงของดนตรีมีอิทธิพลต่อคนเราอย่างไร," ไทยรัฐ. 1 ตุลาคม 2532.
หน้า 6.
- พวงเพ็ญ เจียมบุญญารักษ์. พัฒนาการทางด้านอารมณ์. เอกสารการสอนจิตวิทยาพัฒนาการ
ภาควิชาอายุรศาสตร์และจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2522.
อัดสำเนา.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. ละครสร้างสรรค์สำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ✓ มณี เมื่อกวีโล. ผลของการกระตุ้นโดยใช้ดนตรีต่อการเจริญเติบโตของทารกคลอดก่อนกำหนด.
ปรินิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529. อัดสำเนา.
- มานะ วีระใหญ่ลย์. เยาวชนเปิดใจ. กรุงเทพฯ : ไซยวัฒน์การพิมพ์, 2514.
- เรณู โภคินานนท์. ดนตรีศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2522.

เวณ ผดุงถิ่น. การใช้แรงเสริมทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าว. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.

จำไพพรรณ ศรีโสภาค. "ดนตรีกับผู้สูงอายุ," วารสารกรมการแพทย์และอนามัย.

2/1 - 2/2 ; มีนาคม 2516.

_____. "ดนตรีบำบัด," วารสารกรมการแพทย์. 4 : 253 - 256 ; กรกฎาคม 2513.

_____. "ดนตรีบำบัด," วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 1 : 117 - 126 ; พฤษภาคม 2511.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพรจำกัด, 2528.

เลิศ อานันท์นะ. ศิลปะกับเด็ก. กรุงเทพฯ : กราฟิคอาร์ต, 2518.

วรารุช สุมาวงศ์. "ดนตรีกับผู้สูงอายุ," วารสารเบทาवन. 6 : 14, 96 ; พฤศจิกายน - ธันวาคม 2525.

วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2523.

สมโภช รอดบุญ. สังคีตนิยมว่าด้วยเพลงคลาสสิก. ม.ป.ท., 2518.

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. วรรณกรรมและลีลาคดีระดับปฐมวัย หน่วยที่ 8 - 15.

กรุงเทพฯ : ประชาชน, 2527.

_____. เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก หน่วยที่ 1 - 5. กรุงเทพฯ : วิกตอรี, 2524.

_____. เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก หน่วยที่ 11 - 15. กรุงเทพฯ : วิกตอรี, 2524.

_____. เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมวัยเด็ก หน่วยที่ 1 - 7. กรุงเทพฯ : สหมิตร, 2526.

สุภาณี สนธิรัตน์. จิตวิทยาเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาเด็กพิเศษ ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ม.ป.ป. อัดสำเนา.

หทัย ชิดานนท์. "สภาพทางสุขภาพจิตของสังคมไทยกับความมั่นคงของชาติ," จิตวิทยาคลินิก. 1 : 57 - 60 ; มิถุนายน 2527.

- Allen, K.E. and D.T. Keith. "A Behavior Modification Classroom for Head Children with Problem Behaviors," Exceptional Children. 37 : 119 - 127 1970.
- Baruch, D.W. New Ways in Discipline. New York : McGraw-Hill, 1949.
- Berkowitz, L. Advances in Experimental Social Psychology. New York : McGraw-Hill, 1964.
- _____. Advances in Experimental Social Psychology. New York : McGraw-Hill, 1965.
- _____. Aggression : A Social Psychological Analysis. New York : McGraw-Hill, 1962
- Buss, A.H. The Psychology of Aggression. New York : John Wiley and Sons, 1961.
- Chyon Niem, Tien-Ing and R. Collard. "Parental Discipline of Aggressive Behaviors in Four-Year-Old Chines and American Children," Proceeding of the Annual Convention of the American Psychological Association. Vol. 7(Pt.1) : 95 - 96, 1972.
- Collingwood, K. "The Sound of Music....," Nursing Mirror. 28 : 8 ; April, 1982.
- Cook, J.D. "The Therapeutic Use of Music : A Literature Review," Nursing Forum. XX (No. 3 1981) : 252 - 253.
- Crow, L.D. and A Crow. Understanding Our Behavior, The Psychology of Personal and Social Adjustment. New York : Brooklyn College, 1956.
- Dickason, E.J. and M.D. Schutt. Maternal and Infant Care. New York : McGraw - Hill, 1979.
- Dinkmyer, D.C. Social Development and The Emerging Self. New Jersey : Prentice - Hall International, 1965.
- English, H.E. A Comprehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalytic Terms. New York : David McKay, 1958.
- Erikson, E.H. Childhood and Society. New York : Morton, 1975.
- Frankenberger A.W. Relaxation Training with Aggressive Mentally Retarded Adults. Ohio : Ph.D. Dissertation, 1979.
- Freedman, C. and S. Smith. Social Psychology. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1970.

- Freud, S. An Outline of Psychoanalysis. New York : W.W. Norton, 1937.
- Goldstein, J.H. Aggressive and Crimes of Violence. New York : Oxford University Press, 1975.
- Good, C.V. Dictionary of Education. New York : McGraw - Hill, 1945.
- Goslin, D.A. Handbook of Socialization Theory and Research. Chicago : Rand Mc.Hally, 1969.
- Hart, B.M. and others. "Effect of Contigent and Noncontigent Social Reinforcement on the Cooperative Play of a Preschool Child," Journal of Applied Behavior Analysis. 1 : 73 - 76 ; May, 1968.
- Hurlock, E.B. Child Development. New York : McGraw - Hill, 1964.
- _____. Child Development. New York : McGraw - Hill, 1978.
- Jersild, A.T. Child Psychology. New Jersey : Prentice - Hall, 1968.
- Kaufman, H. Aggression and Altruism. New York : Holt and Rinehart, 1970.
- Kazdin, A.E. Single - Case Research Designs. New York : Oxford University Press, 1982.
- Krisnan, B. Psychology of the Child. New York : John Wiley and Sons, 1973.
- Lott, G.M. The Story of Human Emotions. New York : Ronald Press, 1971.
- MacClelland, D.C. "Music in the Operating Room," A ORN Journal. XXIX : 255 - 260 ; February, 1979.
- MacFarland and R. Hillgard. Introduction to Psychology. New York : Harcourt Brach and World, 1962.
- Murphy, L.B. Introduction to Psychology. New York : Harcourt Brach and World, 1962.
- Mussen, P.H., J.J. Conger and J. Kagan. Child Development and Personality. New York : Harper and Row, 1969.
- Page, T.G. International Dictionary of Education. Nichols Publishing, 1977.

- Parriott, S. "Music As Therapy," American Journal of Nursing. 69 : 1723 - 1724 ; August, 1969.
- Penner, L. A Social Psychology : A Contemporary Approach. New York : Oxford University Press, 1978.
- Richman, J.S. "Packground Music for Replitive Task Performance of Severely Retarded Individuals," Biological Abstracts. 63 : 53796 ; September, 1976.
- Sackett, J. and J. Fitzgerald. "Music in Hospital," Nursing Time. 76 : 1845 - 1848 ;
- Schwartz, S. "Film Music and Attitude Change," Dissertation Abstracts International. 11 : 5677 - A ; May, 1971.
- Scott, P. B.B. Roger and R.Y. Marian, "School Reinforcement Under Nature Condition," Child Development. 38 : 63 - 63 ; July, 1967.
- Strongman, K.T. The Psychology of Emotion. London, John Wiley and Sons, 1973.
- Worchel, S. and J. Cooper. Understanding Social Psychology. Illinois, Dossey Press, 1979.
- Zubeck, J.P. and P.A. Solberg. Human Development. New York : McGraw - Hill, 1954.

ภาคผนวก

1. ตัวอย่างแบบแผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา)
2. แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวเด็กปฐมวัย
3. รายชื่อเพลงที่ใช้ในการทดลอง
4. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ตัวอย่างแบบแผนการจัดประสบการณ์

กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา)

หน่วย กล้วย

วันที่ 1

1. จุดประสงค์

- 1.1 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจ
- 1.2 เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด
- 1.3 เพื่อฝึกประสาทสัมผัสระหว่างมือกับตา
- 1.4 เพื่อส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

2. เนื้อหา

- 2.1 การปั้นดินน้ำมัน
- 2.2 การพิมพ์ภาพด้วยก้านกล้วย
- 2.3 การระบายสีรูปต้นกล้วยด้วยสีเทียน
- 2.4 การฉีกปะรูปกล้วยด้วยกระดาษสี

3. การดำเนินกิจกรรม

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>1. จัดเตรียมโต๊ะและอุปกรณ์ โดยแบ่งตามเนื้อหาได้แก่ การปั้น การพิมพ์ภาพ การระบายสี และการฉีกปะ</p> <p>2. ครูเปิดเสียงดนตรีประกอบการทำกิจกรรม</p> <p>3. ให้นักเรียนเข้าทำกิจกรรมตามความสนใจ กลุ่มละ 5 - 6 คน ตามสถานที่ที่เตรียมไว้</p> <p>4. ให้นักเรียนนำผลงานที่ทำเสร็จในแต่ละกิจกรรม มาให้ครูตรวจ เพื่อบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับผลงาน ชื่อเด็ก และวันที่</p> <p>5. ครูนำผลงานที่ตรวจแล้วออกแสดงให้เพื่อนดู โดยจัดเป็นนิทรรศการ วางบนชั้น หรือ ผนังที่ราว</p> <p>6. ให้นักเรียนรวบรวมผลงานหลังจากได้แสดงแล้วลงในกล่องของแต่ละคนที่จัดเตรียมไว้</p>	<p>1. จัดเตรียมโต๊ะและอุปกรณ์ โดยแบ่งตามเนื้อหาได้แก่ การปั้น การพิมพ์ภาพ การระบายสี และการฉีกปะ</p> <p>2. ให้นักเรียนเข้าทำกิจกรรมตามความสนใจ กลุ่มละ 5 - 6 คน ตามสถานที่ที่เตรียมไว้</p> <p>3. ให้นักเรียนนำผลงานที่ทำเสร็จในแต่ละกิจกรรม มาให้ครูตรวจ เพื่อบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับผลงาน ชื่อเด็ก และวันที่</p> <p>4. ครูนำผลงานที่ตรวจแล้วออกแสดงให้เพื่อนดู โดยจัดเป็นนิทรรศการ วางบนชั้น หรือ ผนังที่ราว</p> <p>5. ให้นักเรียนรวบรวมผลงานหลังจากได้แสดงแล้วลงในกล่องของแต่ละคนที่จัดเตรียมไว้</p>

4. สื่อ

4.1 ดินน้ำมัน	4.6 กาว
4.2 ก้านกล้วย	4.7 ผ้าเช็ดมือ
4.3 สีเทียน	4.8 งานสี/กาว
4.4 สีน้ำ	4.9 ฟองน้ำ
4.5 กระดาษสีต่าง ๆ	

5. การประเมินผล

- 5.1 สังเกตการทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น
- 5.2 สังเกตการทำกิจกรรม
- 5.3 สังเกตพัฒนาการของผลงาน

วันที่ 21. จุดประสงค์

- 1.1 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจ
- 1.2 เพื่อฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 1.3 เพื่อฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อ
- 1.4 ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

2. เนื้อหา

- 2.1 การปั้นดินน้ำมัน
- 2.2 การระบายสีรูปต้นไม้ด้วยสีน้ำ
- 2.3 การฉีกปะรูปกล้วยด้วยกระดาษสี
- 2.4 การร้อยดอกกล้วย

3. การดำเนินกิจกรรม

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>1. จัดเตรียมโต๊ะและอุปกรณ์ โดยแบ่งตามเนื้อหาได้แก่ การปั้น การระบายสี การฉีกปะ และการร้อย</p> <p>2. ครูเปิดเสียงดนตรีประกอบการทำกิจกรรม</p> <p>3. ให้นักเรียนเข้าทำกิจกรรมตามความสนใจ กลุ่มละ 5 - 6 คน ตามสถานที่ที่เตรียมไว้</p>	<p>1. จัดเตรียมโต๊ะและอุปกรณ์ โดยแบ่งตามเนื้อหาได้แก่ การปั้น การระบายสี การฉีกปะ และการร้อย</p> <p>2. ให้นักเรียนเข้าทำกิจกรรมตามความสนใจ กลุ่มละ 5 - 6 คน ตามสถานที่ที่เตรียมไว้</p> <p>3. ให้นักเรียนนำผลงานที่ทำเสร็จในแต่ละกิจกรรม มาให้ครูตรวจ เพื่อบันทึกรายละเอียด</p>

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>4. ให้นักเรียนนำผลงานที่ทำเสร็จในแต่ละกิจกรรม มาให้ครูตรวจ เพื่อบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับผลงาน ชื่อเด็ก และวันที่</p> <p>5. ครูนำผลงานที่ตรวจแล้วออกแสดงให้เพื่อนดู โดยจัดเป็นนิทรรศการ วางบนชั้น หรือ หนีบที่ราว</p> <p>6. ให้นักเรียนรวบรวมผลงานหลังจากได้แสดงแล้วลงในกล่องของแต่ละคนที่จัดเตรียมไว้</p>	<p>เกี่ยวกับผลงาน ชื่อเด็ก และวันที่</p> <p>4. ครูนำผลงานที่ตรวจแล้วออกแสดงให้เพื่อนดู โดยจัดเป็นนิทรรศการ วางบนชั้น หรือ หนีบที่ราว</p> <p>5. ให้นักเรียนรวบรวมผลงานหลังจากได้แสดงแล้วลงในกล่องของแต่ละคนที่จัดเตรียมไว้</p>

4. สื่อ

- 4.1 ดินน้ำมัน
- 4.2 สีน้ำ
- 4.3 กระดาษสีต่าง ๆ
- 4.4 กาว
- 4.5 เข็มขนาดใหญ่และด้าย
- 4.6 ผ้าเช็ดมือ

5. การประเมินผล

- 5.1 สังเกตการทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น
- 5.2 สังเกตการทำกิจกรรมของเด็ก
- 5.3 สังเกตพัฒนาการของผลงาน

วันที่ 31. จุดประสงค์

- 1.1 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจ
- 1.2 เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด
- 1.3 เพื่อส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- 1.4 เพื่อฝึกทักษะในการใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและตา
- 1.5 ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม

2. เนื้อหา

- 2.1 การระบายสีรูปใบกล้วยด้วยสีเทียน
- 2.2 การปั้นดินน้ำมัน
- 2.3 การพิมพ์ภาพก้านกล้วยด้วยสีน้ำ
- 2.4 การตัดกระดาษตามความคิด

3. การดำเนินกิจกรรม

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดเตรียมโต๊ะและอุปกรณ์ โดยแบ่งตามเนื้อหาได้แก่ การระบายสี การปั้น การพิมพ์งาน และการตัดกระดาษ 2. ครูเปิดเสียงดนตรีประกอบการทำงาน 3. ให้นักเรียนเข้าทำกิจกรรมตามความ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดเตรียมโต๊ะและอุปกรณ์ โดยแบ่งตามเนื้อหาได้แก่ การระบายสี การปั้น การพิมพ์งาน และการตัดกระดาษ 2. ให้นักเรียนเข้าทำกิจกรรมตามความสนใจ กลุ่มละ 5 - 6 คน ตามสถานที่ที่เตรียมไว้

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>สนใจ กลุ่มละ 5 - 6 คน ตามสถานที่ที่เตรียมไว้</p> <p>4. ให้นักเรียนนำผลงานที่ทำเสร็จในแต่ละกิจกรรม มาให้ครูตรวจ เพื่อบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับผลงาน ชื่อเด็ก และวันที่</p> <p>5. ครูนำผลงานที่ตรวจแล้วออกแสดงให้เพื่อนดู โดยจัดเป็นนิทรรศการ วางบนชั้น หรือ หนีบที่ราว</p> <p>6. ให้นักเรียนรวบรวมผลงานหลังจากได้แสดงแล้วลงในกล่องของแต่ละคนที่จัดเตรียมไว้</p>	<p>3. ให้นักเรียนนำผลงานที่ทำเสร็จในแต่ละกิจกรรม มาให้ครูตรวจ เพื่อบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับผลงาน ชื่อเด็ก และวันที่</p> <p>4. ครูนำผลงานที่ตรวจแล้วออกแสดงให้เพื่อนดู โดยจัดเป็นนิทรรศการ วางบนชั้น หรือ หนีบที่ราว</p> <p>5. ให้นักเรียนรวบรวมผลงานหลังจากได้แสดงแล้วลงในกล่องของแต่ละคนที่จัดเตรียมไว้</p>

4. สื่อ

4.1 สีเทียน	4.5 กรรไกร
4.2 ดินน้ำมัน	4.6 กระดาษสีต่าง ๆ
4.3 ก้านกล้วย	4.7 ผ้าเช็ดมือ
4.4 สีน้ำ	4.8 ฟองน้ำ

5. การประเมินผล

- 5.1 สังเกตความสนใจในการทำงาน
- 5.2 สังเกตการทำงานร่วมมือกับผู้อื่น
- 5.3 สังเกตพัฒนาการของผลงาน

วันที่ 41. จุดประสงค์

- 1.1 เพื่อฝึกประสาทสัมผัสกล้ามเนื้อนิ้วมือและตา
- 1.2 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ
- 1.3 ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม
- 1.4 เพื่อส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

2. เนื้อหา

- 2.1 การระบายสีรูปภาพกล้วยด้วยสีเทียน
- 2.2 การฉีกภาพกล้วย
- 2.3 การปั้นดินน้ำมัน
- 2.4 การพิมพ์ภาพด้วยนิ้วมือ

3. การดำเนินงานกิจกรรม

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดเตรียมโต๊ะและอุปกรณ์ โดยแบ่งตามเนื้อหาได้แก่ ระบายสี การฉีก การปั้น และการพิมพ์ภาพ 2. ครูเปิดเสียงดนตรีประกอบการทำงานกิจกรรม 3. ให้นักเรียนเข้าทำกิจกรรมตามความสนใจ กลุ่มละ 5 - 6 คน ตามสถานที่ที่เตรียมไว้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดเตรียมโต๊ะและอุปกรณ์ โดยแบ่งตามเนื้อหาได้แก่ ระบายสี การฉีก การปั้น และการพิมพ์ภาพ 2. ให้นักเรียนเข้าทำกิจกรรมตามความสนใจ กลุ่มละ 5 - 6 คน ตามสถานที่ที่เตรียมไว้ 3. ให้นักเรียนนำผลงานที่ทำเสร็จในแต่ละกิจกรรม มาให้ครูตรวจ เพื่อบันทึกรายละเอียด

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>4. ให้นักเรียนนำผลงานที่ทำเสร็จในแต่ละกิจกรรม มาให้ครูตรวจ เพื่อบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับผลงาน ชื่อเด็ก และวันที่</p> <p>5. ครูนำผลงานที่ตรวจแล้วออกแสดงให้เพื่อนดู โดยจัดเป็นนิทรรศการ วางบนชั้น หรือ หนีบที่ราว</p> <p>6. ให้นักเรียนรวบรวมผลงานหลังจากได้แสดงแล้วลงในกล่องของแต่ละคนที่จัดเตรียมไว้</p>	<p>เกี่ยวกับผลงาน ชื่อเด็ก และวันที่</p> <p>4. ครูนำผลงานที่ตรวจแล้วออกแสดงให้เพื่อนดู โดยจัดเป็นนิทรรศการ วางบนชั้น หรือ หนีบที่ราว</p> <p>5. ให้นักเรียนรวบรวมผลงานหลังจากได้แสดงแล้วลงในกล่องของแต่ละคนที่จัดเตรียมไว้</p>

4. สื่อ

4.1 สีเทียน

4.2 กาบกล้วย

4.3 ดินน้ำมัน

4.4 สีน้ำ

4.5 กระดาษขาว

4.6 งานสีสั, ผ้าเช็ดมือ

4.7 ฟองน้ำ

5. การประเมินผล

5.1 สังเกตการทำกิจกรรมของเด็ก

5.2 สังเกตการทำงานร่วมกับผู้อื่น

5.3 สังเกตความสนใจในการทำงาน

5.4 สังเกตพัฒนาการของผลงาน

วันที่ 51. จุดประสงค์

- 1.1 เพื่อฝึกทักษะในการใช้กล้ามเนื้อมือและตา
- 1.2 เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด
- 1.3 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ - จิตใจ
- 1.4 เพื่อส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

2. เนื้อหา

- 2.1 การฉีกกาบกล้วย
- 2.2 การปั้นดินน้ำมัน
- 2.3 การระบายสีรูปต้นกล้วย
- 2.4 การตัดกระดาษตามความคิด

3. การดำเนินงานกิจกรรม

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>1. จัดเตรียมโต๊ะและอุปกรณ์ โดยแบ่งตามเนื้อหาได้แก่ การฉีก การปั้น การระบายสี และการตัดกระดาษ</p> <p>2. ครูเปิดเสียงดนตรีประกอบการทำงานกิจกรรม</p> <p>3. ให้นักเรียนเข้าทำกิจกรรมตามความสนใจ กลุ่มละ 5 - 6 คน ตามสถานที่ที่จัดเตรียมไว้</p>	<p>1. จัดเตรียมโต๊ะและอุปกรณ์ โดยแบ่งตามเนื้อหาได้แก่ การฉีก การปั้น การระบายสี และการตัดกระดาษ</p> <p>2. ให้นักเรียนเข้าทำกิจกรรมตามความสนใจ กลุ่มละ 5 - 6 คน ตามสถานที่ที่เตรียมไว้</p> <p>3. ให้นักเรียนนำผลงานที่ทำเสร็จในแต่ละกิจกรรม มาให้ครูตรวจ เพื่อบันทึกรายละเอียด</p>

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>4. ให้นักเรียนนำผลงานที่ทำเสร็จในแต่ละกิจกรรม มาให้ครูตรวจ เพื่อบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับผลงาน ชื่อเด็ก และวันที่</p> <p>5. ครูนำผลงานที่ตรวจแล้วออกแสดงให้เพื่อนดู โดยจัดเป็นนิทรรศการ วางบนชั้น หรือ หนีบทึ่ราว</p> <p>6. ให้นักเรียนรวบรวมผลงานหลังจากได้แสดงแล้วลงในกล่องของแต่ละคนที่จัดเตรียมไว้</p>	<p>เกี่ยวกับผลงาน ชื่อเด็ก และวันที่</p> <p>4. ครูนำผลงานที่ตรวจแล้วออกแสดงให้เพื่อนดู โดยจัดเป็นนิทรรศการ วางบนชั้น หรือ หนีบทึ่ราว</p> <p>5. ให้นักเรียนรวบรวมผลงานหลังจากได้แสดงแล้วลงในกล่องของแต่ละคนที่จัดเตรียมไว้</p>

4. สื่อ

- 4.1 กายกั๊ว
- 4.2 ดินน้ำมัน
- 4.3 สีเทียน
- 4.4 กระดาษสีต่าง ๆ
- 4.5 กรรไกร

5. การประเมินผล

- 5.1 สังเกตการทำกิจกรรมของเด็ก
- 5.2 สังเกตความสนใจในการทำงาน
- 5.3 สังเกตการทำงานร่วมมือกับผู้อื่น
- 5.4 สังเกตพัฒนาการของผลงาน

หลักเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย

แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1. พฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้คำพูดหมายถึง การพูดให้ผู้อื่นเกิดความโกรธ น้อยใจ ใจพองใจ เช่น พูดก่อกวน ต่อว่า ตำหนิติเตียน ผรุสวาท ข่มขู่ และโต้เถียง เป็นต้น
2. พฤติกรรมก้าวร้าวโดยการกระทำ หมายถึง การแสดงอาการกิริยาท่าทางที่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อสิ่งของและทรัพย์สินสมบัติ ของตนเองและผู้อื่น เช่น ขว้างปา ทูบต๋อย ตีกัน แย่งของ ทำร้ายร่างกายตนเองหรือผู้อื่น เป็นต้น

การพิจารณาผลของพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการใช้แบบสังเกตก่อนการนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ในการดำเนินการทดลองจะต้องแปลงค่าความถี่ของพฤติกรรม ให้อยู่ในรูปของคะแนน โดยให้คะแนน 1 คะแนน ต่อทุก 1 ความถี่

รายชื่อเพลงที่ใช้ในการทดลอง

เพลงที่ใช้ในการทดลองมีจำนวน 48 เพลง บรรจุลงในดิสก์เทป 5 ม้วน ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

เทปม้วนที่ 1

Bach : Violin Concerto No. 2 In E

1. Allegro
2. Adagio
3. Allegro Assai

Bach : Aria (Adante From Solo Violin In Sonata In A Minor)

Handel : Organ concerto In F OP. 4 No.5

1. Larghetto
2. Allegro
3. Alla Siciliana

Marcello : Oboe Concerto In C Minor

1. Allegro Moderato
2. Adagio
3. Allegro

เทปม้วนที่ 2

1. Handel : Solomon : Arrival of the Queen of Sheba
2. Rachmaninoff : Vocalise, Op. 34. No. 14.
3. Bach : Sonata No. 4 : Allegro
4. Mendelssohn : A Midsummer Night's Dream : Scherzo
5. Schumann : Kinders cenen : Traumerei

6. Gossec : Tambourin
7. Chopin : Variations on a Theme by Rossini
8. Kreisler : Schon Rosmarin
9. Dvorak : Humoresque
10. Briccialdi : Carnival of Venice

บทเรียนที่ 3

1. Lute Suite No. 1 : Bourree
2. Prelude in C
3. March in D
4. Musette in D
5. Minuets in G and G Minor
6. Air on the G - String
7. Ave Maria (Bach Gounod)

บทเรียนที่ 4

1. La Mer
2. Ballade Pour Adeline
3. Les Feuilles Mortes
4. Comme D'Habitude
5. Parlez - Moi D'Amour
6. A Comme Amour
7. Dolannes Melodie
8. Plaisir D'Amour
9. Ne Me Quitte Pas

10. L'Amour Est Bleu
11. La Chanson De Lara

เพลงที่ 5

1. Meggie's Theme
2. Pennywhistle Jig
3. Crazy World
4. "The Thorn Birds" Theme
5. Pie in The face Polka
6. Baby Elephant Walk
7. Two For The Road
8. Speedy Gogzales
9. Theme From "The Molly Maguires"
10. Medley : Three By Mancini and Mercer days of wine and roses
11. Charade

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านแผนการจัดประสบการณ์

อาจารย์กัญญา เกตุกล้า

อาจารย์โรงเรียนอนุบาลสามเสน

อาจารย์กรวิภา สรรพกิจจางค์

อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อาจารย์อรรวรรณ สุ่มประดิษฐ์

อาจารย์โรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง

2. ผู้เชี่ยวชาญแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวเด็กปฐมวัย

รศ.ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

อาจารย์วัฒนา ปทุมเทภี

อาจารย์สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

วิทยาลัยครูสวนดุสิต

อาจารย์กัญญา เกตุกล้า

อาจารย์โรงเรียนอนุบาลสามเสน

3. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเสียงดนตรี

ดร. เฉลิมพล งามสุทธิ

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ดร. วิภา คงคากุล

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

อาจารย์พิชัย ปรีชญานุสรณ์

นักดนตรีบำบัด

333 ซอยสะพานยาว ถนนเจริญกรุง 43

แขวงสี่พระยา เขตบางรัก กทม. 10500

4. ผู้ช่วยผู้วิจัย

อาจารย์สุธิดา ชื้อแท้

อาจารย์โรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง

อาจารย์ไพรัตน์ จิตรามาศ

อาจารย์โรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวพัชรา

เกิดวันที่ 10 เดือนมีนาคม

สถานที่เกิด

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2524

พ.ศ. 2528

พ.ศ. 2533

ชื่อสกุล พุ่มพชาติ

พุทธศักราช 2506

กรุงเทพมหานคร

57/18 ถนนสุขสวัสดิ์ กิ่งอำเภอสุมทรีบุรีรัมย์

จังหวัดสมุทรปราการ 10290

มัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกวิทยาศาสตร์

โรงเรียนสตรีแสงศึกษา กรุงเทพมหานคร

ครุศาสตร์บัณฑิต เอกการศึกษาปฐมวัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กศ.ม. เอกการศึกษาปฐมวัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

อิทธิพลของเสียงดนตรีที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย

บทคัดย่อ

ของ

พัชรา พุ่มพชาติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาคั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้เสียงดนตรีในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยและเพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 4 - 5 ปี ınภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 8 คน ซึ่งได้มาจากการเสนอชื่อของครูประจำชั้นและการสังเกตของผู้วิจัย จากนั้นจึงทำการคัดเลือกเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบ และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวเด็กปฐมวัย มีค่าความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกต 86.87 และแผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ Mann Whitney U - test

ผลการศึกษาพบว่า เสียงดนตรีช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย ทั้งการก้าวร้าวโดยการกระทำและโดยคำพูด และการใช้เสียงดนตรีประกอบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ทำให้เด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

INFLUENCE OF MUSIC ON AGGRESSIVE BEHAVIOR OF PRESCHOOL CHILDREN

AN ABSTRACT

BY

PATCHARA POOMPACHATI

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

October 1990

The purposes of this study were to study the aggressive behavior and to compare the decreasing of the aggressive behavior of preschool children by accompanied the creative activities with music to the traditional creative activities.

The subjects were 16 aggressive preschooler, age 4 - 5 in first Semester, 1990 at Wattattong Kindergarden School, Prakanong Bangkok. The Subjects were nominated by the teachers and were observed by the researcher. One classroom was experimental group, consisted of 8 aggressive children, participated in creative activity accompanied with music. The other classroom was control group, also consisted of 8 aggressive children, participated in traditional creative activity, both Lesson Plans written by the researcher. The two classes were simple randomly assigned into the experimental and the control group. The experiment was carried for 8 weeks, 5 days per week.

The instruments used in this study were the Observational Aggressive Behavior Checklist developed by the researcher for the preschooler had the reliability 86.87. The researcher also developed the Lesson Plan of creative activities for both groups. The hypothesis of the study was tested by Mann Whitney U - test.

The results of the study found that the aggressive behaviors, both verbally and physically of preschoolers who participated in creative activities accompanied with music were decreased significantly lower than the control group at .01 level.